

UNIVERSITETET I OSLO
DET MEDISINSKE FAKULTET

Aker
universitetssykehus
HF
LAR ØST

SERAF RAPPORT 1/2008

LAR I NORGE

Statusrapport 2007

Helge Waal, Thomas Clausen, Atle Håseth,
Pål H Lillevold

Senter for rus- og avhengighetsforskning, SERAF,
Nasjonalt kompetansesenter for legemiddelasistert rehabilitering, Avdeling for
spesialiserte poliklinikken, AST.

Forord

Den årlige Statusrapporteringen fra LAR-tiltakene er nå blitt godt innarbeidet og gir mulighet til utviklingsarbeid og kvalitetssikring selv om det bør tas noe forbehold for datakvalitet og tolkningsmuligheter. LAR er nå som tidligere gjenstand for offentlig debatt, tidvis av kritisk karakter. Det er ønskelig at denne debatten bygger på fakta. Rapporten vil derfor bli sendt til media og brukerorganisasjoner med et optimistisk ønske om at rapporten vil inngå i debatten. Den nasjonale LAR-statistikken blir av samme grunn tatt med i innledningen sammen med en oversikt over ressursbetingelsene.

Så vidt oss kjent er LAR den eneste type behandling i Helse-Norge som vurderes hvert år med statusrapporteringer for hele pasientpopulasjonen. Dette gjennomføres både fordi behandlingsformen er omstridt og fordi behandlingen er forsøkt utformet i forhold til to motstridende hensyn. På den ene siden skal den nå frem til mennesker i vanskelige livssituasjoner. På den andre siden skal kontroll og sikringstiltak begrense at medikamenter kommer på avveie og motvirke reduksjon i behandlingens kvalitet. Både Stortingsvedtak og tilhørende regelverk aviser skadereduksjon som målsetting. Den eneste godkjente målsettingen er rehabilitering. Disse sentrale føringene er rammebetingelsene.

Bak innhenting av materialet ligger det en betydelig innsats i mange sentre og av mange medarbeidere. Det er naturlig å takke alle som samvittighetsfullt har bidratt med tid og krefter til dette arbeidet i en ofte travel hverdag. Sentrene har svært ulike ressurser og datakvaliteten varierer noe. Det er lagt ned et betydelig arbeid for å bedre kvaliteten i årets undersøkelse. Ett uttrykk for dette er at andel svar ”ukjente/usikre” er redusert. Funnene må likevel leses i lys av at mange har vært involvert i datainnsamlingen uten at de har fått spesifikk opplæring.

Rapporten er kommet noe senere enn planlagt men tidligere siste år. Noen av sentrene har hatt datatekniske problemer. Registrering og koding har også tatt lenger tid enn ønsket. Vi håper å komme enda tidligere i mål neste år. Vi håper også at de enkelte sentre og andre brukere vil ha nytte av den.

Oslo mai 2008

(s)
Helge Waal

(s)
Thomas Clausen

(s)
Atle Håseth

(s)
Pål H Lillevold

Innhold

OPPSUMMERING MED KOMMENTARER	4
LAR I NORGE	11
Oversikt over antall i behandling, inntak og utskrivninger.....	11
Senterstørrelse og ressurser.....	13
STATUSUNDERSØKELSEN 2007	15
Hvem har svart?	15
Svarprosent	16
Andel ukjente	18
KJØNN OG ALDER	19
AKTUELL SITUASJON	19
Retensjon.....	19
Sosial funksjon.....	20
Boligforhold.....	23
Smittestatus (blodsmitte)	23
MEDIKAMENTELL BEHANDLING.....	24
Medikamentvalg	24
Dosering.....	25
Behandlerlege.....	26
Forskrivning av andre medikamenter	27
KONTROLLTILTAK.....	28
Utlevering av medikament.....	28
Urinprøveordning.....	29
Kontakt med behandlingsapparatet siste 4 uker.....	29
HELSETILSTAND SISTE 4 UKER	32
Psykisk helse.....	32
Fysisk helse.....	34
RUSMIDDELBRUK	34
Opioider	34
Cannabis.....	35
Benzodiazepin.....	36
Sentralstimulerende midler	37
Samlet vurdering av rusmiddelbruken siste 4 uker.....	38
SOSIAL FUNKSJON SISTE ÅR.....	40
Kriminalitet.....	40
Overdoser og selvmordsforsøk	41
Bruk av rusmidler siste år	42
FORNØYDHETSMÅLINGER	43
Pasientens vurderinger	43
Behandlers vurdering	44
Endringsbehov	45
APPENDIX – TABELLARISKE OVERSIKTER - PROSENTANGIVELER.....	46
Norge og regionene.....	46
Region Øst - de enkelte fylkesvise tiltakene.....	53
Region Sør- de enkelte fylkesvise tiltakene.....	59
Region Vest – de enkelte fylkesvise tiltakene	66
Akershus – enkeltsentre/tiltak.....	73
Oslo – enkeltsentre.....	80

OPPSUMMERING MED KOMMENTARER

LAR i Norge er fortsatt i sterk vekst. Økningen i pasientantall flater imidlertid ut mens andelen reinntak øker. Færre ventet på plass ved årsskiftet. Samlet tyder disse forholdene på at tiltaksapparatet begynner å nærme seg tilstrekkelig kapasitet. Mer enn 2/3 førstegangsinntak og et betydelig antall som venter viser likevel at det er et stykke igjen. Ventetiden er klart på vei ned men den kan i enkelte tilfeller være opptil 6 mnd. I 2007 var det et økt antall overdosedødsfall i forhold til 2006 i Norge. Dette kan ikke forklares med endringer i ventetiden i LAR siden ventetiden ikke økte men ble snarere redusert. Kapasitetsproblemet er likevel alvorlig.

Undersøkelsen har en deltakerandel på vel 80 %. Oslo skiller seg ut med en svarprosent på vel 60. Dette skyldes lav deltakelse fra pasienter som er i oppfølging hos fastleger og sosialsentre. Svarene fra Oslo domineres derfor av nyintatte pasienter og av pasienter som beholdes i forsterket oppfølging på grunn av utilstrekkelig bedring. Disse problemene i Oslo trekker gjennomsnittet noe ned, men en svarprosent på 80 er likevel bra. Enkelte av variablene besvares i uønsket høy grad med svaralternativet "ukjent". Dette gjelder særlig spørsmålene om bruk av stoffer og hyppigheten av kontakt med behandlere siste måned. Landsgjennomsnittet er anført for hver enkelt tabell. Noen sentre som LAR Midt og LAR Buskerud ser ut til å ha god oversikt over pasientenes tilstand mens LAR Oslo og delvis LAR Telemark skiller seg ut med lavere deltakelse og høyere andel ukjent slik at usikkerheten i bedømmelsen blir høyere.

Noe av forskjellene som er funnet, kan forklares med ressursituasjonen. Helseregion Øst har vært bygget opp med ett regionalt senter i Oslo. Dette er imidlertid underdimensjonert i forhold til problemene i Oslo alene. Særlig Østfold og Akershus kommer ressursmessig dårlig ut. På landsbasis har det vært noe ressursøkning, men ikke mer enn svarende til økningen i pasientantall. Samlet vurdering er at ressursene er små i forhold til funksjonen som spesialisthelsetjenste. Kvaliteten i behandlingen vil være avhengig av den kommunale sosialtjenesten og fastlegene og av samarbeidet med disse tjenestene.

Kjønns- og alderssammensetningen er den samme som tidligere år. Kvinneandelen (30,2 %) er som før og gjennomsnittsalderen den samme (ca 40 år). Det er liten forskjell mellom regioner og mellom sentre. Det er ingen tegn til at yngre pasienter kommer inn oftere enn tidligere selv om adgangen til å ta inn pasienter yngre enn 25 år nå er tydeliggjort.

En relativt vanlig kritikk av LAR dette året har vært at det er for lett å miste plassen i LAR. Undersøkelsen av retensjon, dvs andel som fortsetter i behandlingen, viser det motsatte. 91 % av svarene gjelder folk som er i behandling. For å undersøke om det er et skjevt frafall, har vi også undersøkt retensjonen som andel i behandling i forhold til alle som var i behandling ved begynnelsen av året med tillegg av de som begynte i behandling i løpet av året. Vi finner da at 9 av 10 fortsetter i behandlingen. Dette er høyere enn det man finner i andre land. Det er heller ikke slik at mange blir utskrevet disiplinært eller fordi behandlingen anses uforsvarlig. 3,6 % av pasientene ble utskrevet mot sin vilje begrunnet med uforsvarlighet eller manglende effekt og 0,5 % på grunn av salg av medikamentet og lignende. Som tidligere år utskrives folk noe oftere av slike grunner i Midt-Norge og Vest-Norge. I Nord-Norge har det nesten

ikke vært skrevet ut noen. Buskerud skiller seg ut med lav andel av svarene gjelder pasienter i behandling men dette ser ut til å bero på en feil fordi retensjonen ikke er spesielt lav. Den vanligste begrunnelsen for utskrivning er at pasientene slutter å komme.

Målsettingen med behandlingen er rehabilitering. Her peker statusundersøkelsen mot moderat suksess. Riktignok bor nesten alle – 80 % - i egen eiet eller leiet bolig. Ser vi bort fra Oslo hvor svarene domineres av folk som nylig er begynt i LAR eller beholdes i sentre på grunn av svak utvikling, blir andelen enda høyere. Men andelen som verken er i jobb eller utdanning er høy – 75,7 %. Det samme er andelen med uføretrygd – 39,4 %. Undersøkelsens spørsmål om helse viser at vel en fjerdedel - 27,0 % - har en somatisk sykdom som er så alvorlig at den påvirker livsførsel og livskvalitet. Det er også en betydelig andel med kroniske infeksjoner som HCV. På landsbasis er andelen med HIV 2,7 %. I Oslo var den 7,0 %. I tillegg er andelen med depresjon og/eller angst høy, og mange har vært uten arbeid i årevis før LAR, en del har aldri vært i arbeid. Når utviklingen for mange ser ut til å gå gjennom redusert kriminalitet og ordnet økonomi mot en trygdet tilværelse, kan det være mest realistisk rehabiliteringsmål. Det er fortsatt mange - 39,4 % - som har sosial hjelp som viktigste inntekt, men en økende andel har en ordnet trygdefinansiering og de aller fleste ordnete boforhold. Det resultatet undersøkelsen tegner, kan derfor være det best mulige for den enkelte – så sant man har tilfredsstillende nettverk og utfoldelse.

Har pasientene slike viktige sosiale relasjoner? Undersøkelsen gir ikke noe svar på dette. Ulike observasjoner har vist at mange blir uvirksomme i LAR. På enkelte områder er det vesentlige forskjeller mellom tiltakene. I Midt-Norge er nesten halvparten i fast beskjeftigelse og så mye som 37,1 % i heltids eller deltids arbeid. Oslo ligger i den andre ytterligheten med 15 % i arbeid eller utdanning. En del av dette kan naturlig forklares ved at statusundersøkelsen i Oslo først og fremst gjelder de som nylig er startet og de det går dårlig med, men dette er neppe hele forklaring. En annen forklaringsvariabel er ressursituasjonen. De fleste sentre med høyere rehabiliteringsgrad, har også bedre ressurser. Men igjen, dette er neppe hele forklaringen, og den systematiske forskjellen som for øvrig også er funnet i tidligere undersøkelser, bør undersøkes nærmere. Det bør blant annet vurderes hvor mye av variasjonen som kan skyldes seleksjonsfaktorer.

Behandlingen har to hovedelementer. Den ene er stabilisering på et egnet medikament og den andre er ulike psykososiale tiltak utformet etter en individuell tiltaksplan. Metadon har vært brukt fra starten i 1997 mens buprenorfin (Subutex) kom i bruk i 2000 etter en forsøksperiode i 1999. I dag anbefales buprenorfin med motgiften nalokson (Suboxone) både fordi dette er sikrere i bruk og fordi dette er minst ettertraktet i injeksjon/misbruk. Undersøkelsen viser at buprenorfin har hatt økende andel. I 2007 ble 39 % behandlet med dette, høyest andel i Hordaland (61 %) og lavest i Buskerud (18 %). Denne forskjellen har historisk bakgrunn i et forsøksprosjekt i Hordaland som har skapt tradisjon for Subutex både blant pasienter og behandlere mens det har vært tilsvarende skepsis i Østlandsregionen. Suboxone ble introdusert for flere år siden men kom prismessig på samme nivå fra 2006 og har vært anbefalt som førstevalg fra 2007. Dette har gitt lite problemer hos nye pasienter, men noen av de som har hatt Subutex fra før, har vært svært misnøye med å bytte. Etter flere klagesaker har Helsetilsynet og Sosial- og helsedirektoratet vurdert at pasientens mening skal tillegges betydelig vekt.

Behandlingen i Norge benytter høye doseringer i forhold til en del andre land. Anbefalt doseringsnivå er internasjonalt 80 – 120 mg metadon og 12-24 mg buprenorfin. I mange land har det vært vanlig å gi doseringer i nedre område mens vi tradisjonelt har ligget i øvre del, i enkelt fylker har gjennomsnittsdoseringen ligget over øvre anbefalte nivå. Dette har selvsagt blitt tatt opp i sentrene og doseringen er gradvis blitt redusert, I 2007 var den gjennomsnittlige doseringen 109 mg metadon/dag. To fylker, Oppland og Aust-Agder, har et gjennomsnitt på mellom 120 og 130 mg. Doseringen av buprenorfin er uendret eller svakt stigende til et gjennomsnitt på 18,6 mg. Det relativt høye doseringsnivået, kan være en av årsakene til at så vidt mange holder seg i behandlingen i Norge (høy retensjon).

Mens LAR i Norge skal innvilges i godkjente tiltak og sentre, foregår behandlingen i vesentlig grad desentralisert. På landsplan forskrives medikamentet av fastleger for 64,8 % av pasientene. I noen fylker som Aust-Agder og Rogaland er det imidlertid nesten bare LAR-leger som forskriver. I noen sentre som Hordaland og Oslo starter ofte behandlingen i senter og ”overføres” til fastlegene. I andre forskriver fastlegen fra første dag. Behandlingen kan da ikke begynne uten en interessert fastlege. Det forutsettes ofte at fastlegen skal møte til avtale med pasient, sosialsenter og LAR før behandlingen startes. Men det er ulikt hvor langt det kreves en felles underskrevet plan og arbeidsfordeling. Dette kan sikre god ansvarsfordeling og omforent plan, men kan også skape en terskel for inntak.

Kontrollsidan av medikamentbruken undersøkes også i statusundersøkelsen. Kontrollen omfatter daglig henting med inntak under kontroll og hyppige overvåkede urinprøver for analyse av om pasienten bruker rusmidler tross behandlingen. Pasienter som viser god ruskontroll og god samarbeidsevne, kan få med medikament hjem for inntil en uke og få redusert urinkontrollene til stikkprøver. Kontrollnivå i Norge er høyt i internasjonal sammenlikning, særlig i forhold til urinkontroller. I gjennomsnitt avla pasientene 1,5 prøver pr uke, flest i LAR Midt (2,3 prøver/uke og færrest i Region Øst). Frekvensen er omtrent som tidligere. 49,3 % hentet sitt medikament i apotek, gjennomsnittlig utlevert 4 ggr ukentlig. Det er liten endring fra 2006. Det er også de samme regionale forskjellene. Pasientene i Midt- og Nord-Norge og Øst-Norge utenom Oslo henter stort sett sitt medikament i apotek. I Oslo henter nokså mange i sentre, i Bergen hos leger og mange får utlevert av hjemmesykepleien i Vest-Agder og Rogaland.

Undersøkelsen viser altså betydelig variasjoner både i kontrollgrad og i utleveringsform. Kontrollsidan i LAR blir sjelden positivt omtalt. Kritikken er imidlertid av to typer med motsatt fortegn. Den ene typen går ut på at det er for mye kontroll og at det brukes for mye ressurser til den. Den andre typen – blant annet fremført i NRK/Puls hevder at det er for lite og for ineffektiv. Nøkternt bedømt har begge typer kritikk relevans. Det er imidlertid ikke så lett å finne frem til et nivå som både tilfredsstiller kravet til kontroll mot at medikamenter kommer på avveier og de som misliker kontroll. Det er imidlertid vanskelig å se at den nåværende kontrollgraden skaper for mye motstand mot behandlingen siden pågangen er så stor. Det er også vanskelig å se at den skremmer folk ut av behandlingen siden frafallet rent faktisk er svært lite. Det er heller ikke slik at de ressursene som brukes til urinkontroller kan overføres til behandlingstiltak fordi de stammer fra andre budsjetter enn bevilgningene til behandlingen i seg selv.

Den andre siden av behandlingen, rehabiliteringsinnsatsen, er bare målt indirekte som andel med kontakt med ulike yrkeskategorier siste måned. Forekomst av enkelte tiltak som ansvarsgrupper og gruppetiltak er også målt. 61 % har hatt kontakt med sosialkontoret siste måned, det samme som i 2006. Dette viser at pasientene har hyppigst kontakt med den instansen som har hovedansvaret for psykososial rehabilitering. Dernest kommer kontakt med fastlegen. Landsgjennomsnittet er her 55 % med kontakt siste måned. Månedlig kontakt med LAR er lavere, 44 %. 49 % har hatt møte i ansvarsgruppe. Det er få som har hatt kontakt med psykiatrisk spesialisthelsetjeneste (10,4 %) ikke stort flere som har fått spesialisert behandling i ruspoliklinikk (14,5%). Nesten ingen – 4,3 % - har møtt i gruppetilbud.

Siden dette er pasienter som oftest er i mangeårig behandling, er det ikke så enkelt å bedømme disse tallene. De viser åpenbart at systemet i stor grad hviler på funksjonen i det enkelte sosialsenter og kompetansen til den enkelte fastlege, men den viser også at innsatsen i betydelig grad omfatter ansvarsgrupper og deltakelse fra LAR. Det er imidlertid rimelig å anta at kvaliteten varierer mye. Det er også helt tydelig at det er svært store regionale forskjeller. Forekomsten av kontakt med sosialsenteret kan variere fra 40 % i Vest-Agder til 74 % i Midt-Norge. Kontakten med fastlegen varierer fra 39 % i Aust-Agder til 82 % i Oppland. Kontakten med LAR-ansatte varierer mellom 14 % i Akershus til 71 % i Aust-Agder. Forskjellene er knyttet til regionale og lokale tradisjoner og muligheter, men også til faglige vurderinger. Disse forholdene bør studeres nærmere.

Vi har sett at graden av sosial rehabilitering varierer sterkt. Hvorledes er det så med målsettingen om opphør av illegalt rusmiddelbruk og etablering av en livsform utenfor rusmiljøene? I presseomtale, NRK's Puls-reportasje og mange andre sammenhenger, beskrives gjerne dårlige resultater og mye rusing. Undersøkelsen rapporterer om det har vært bruk av de enkelte midlene siste måned. Grunnlaget er urinprøver og/eller annen informasjon. Dette måleverktøyet viser at resultatene i forhold til heroinbruk er svært gode – også i internasjonal sammenlikning. I denne gjennomkontrollerte pasientgruppen er det på landsbasis bare 14 % som har hatt noe som helst inntak av heroin siste måned. Siden målgruppen har hatt et flerårig daglig, nesten alltid intravenøst bruk, er det grunn til å vurdere dette positivt. Det betyr likevel selvsagt ikke at det ikke er noen som gjør det. Noen steder som i Oslo domineres funnene av pasienter i første fase av behandlingen og av pasienter som beholdes i sentrene på grunn av lav fremgang. Her forekommer bruk av heroin noe oftere.

En annen vanlig kritikk er at pasientene blir utskrevet fordi de som det heter – tar seg en blås, altså har et cannabisbruk. Selv om det er riktig at urimelige utskrivninger har forekommet, er kritikken sterkt overdrevet. På landsbasis var det 32,8 % som hadde brukt cannabis siste måned – og disse ble selvsagt ikke utskrevet. I de interne drøftingene i LAR-møter, er cannabisbruk vurdert slik at det finnes lite eller ikke forskning som viser at lavfrekvent cannabisbruk har noen betydning for opioid vedlikeholdsbehandling eller rehabilitering ut over at det er illegalt. Høyfrekvent eller massivt bruk svekker imidlertid klart kognitive funksjoner og samvirker negativt med LAR. Slik hyppig bruk viser dessuten nesten alltid at pasienten fortsatt har tilhørighet i rusmiljøer. Behandlingsstrategien skal derfor være aktiv rusbehandling for å redusere og optimalt sett få cannabisbruk helt bort. Vurderingene her kan være

vanskelige fordi det er lettere å ha enkle enn sammensatte vurderinger. Grunnleggende sett er det likevel ingen motsetning mellom Helsetilsynets vurderinger som sier at cannabisbruken ikke alene berettiger utskrivning og de faglige vurderinger som gjør seg gjeldende innen LAR.

Bruken av benzodiazepin er et større problem, både fordi mange leger forskriver slike midler til LAR-pasienter og fordi mange skaffer seg det illegalt. Undersøkelsen viser at så mye som 17,9 % hadde fått forskrevet et benzodiazepin siste måned på tross av at LAR sterkt fraråder dette. I Telemark fikk fire av ti pasienter slik forskrivning som også var vanlig i Østfold, Oppland og Akershus. I tillegg er det mange som skaffer det illegalt. 42 % av pasientene hadde en eller flere positive prøver siste måned og i fylkene Telemark, Hordaland, Vest-Agder og Oppland gjaldt dette minst halvdel.

LAR er derfor langt mindre vellykket i å motvirke benzodiazepinbruk. Dette har flere konsekvenser. Et hovedproblem er at benzodiazepiner og opiater samvirker negativt slik at pasienten blir ruset med svekket psykomotorisk kontroll og styring. De LAR-pasientene som virker forkomne og påvirkete og de som kommer ut for ulykker, har nesten alltid denne kombinasjonen. Det forekommer også enkelte dødsfall under behandlingen, nesten alltid i en slik sammenheng. Fortsatt bruk av benzodiazepiner kan derfor skape en uforsvarlig situasjon og berettige at behandlingen avbrytes. Et annet problem er at hukommelse og problemløsning svekkes. Dette er uheldig for rehabilitering. Et tredje problem er at benzodiazepin gir dysfori (misstemning), aggresjonstendens og ved minskende dosering, ofte angstreaksjoner, av og til kramper. Det er derfor uheldig at så vidt stor andel av pasientene bruker disse midlene.

I mange land er bruken av kokain et stort problem i vedlikeholdsbehandlingen. I Norge ser vi dette nesten ikke men bruken av amfetamin er mer vanlig. Problemet er likevel mindre enn de tilknyttet andre rusmidler. 15,7 % av pasienten hadde brukt sentralstimulerende midler siste måned. (Kokain sjekkes ikke rutinemessig).

Det er store forskjeller i behandlingsresultater mellom sentrene. Noen sentre, særlig LAR Midt-Norge, har lite bruk av alle rusmidle blant pasientene. Andre har lite av noe men mer av andre. Ingen sentre ligger høyt på bruk av alle rusmidler. Det er likevel et mønster at sentre som ligger gunstig an i forhold til sosial rehabilitering også har mindre rusmiddelbruk. Undersøkelsen inneholder også en samlet vurdering av hyppigheten av enhver rusmiddelbruk og en samlet vurdering av alvorligheten av bruken siste måned. Disse vurderingene er skjønnspregete og derfor tilsvarende usikre slik at funnene bør vurderes forsiktig. Skalaen er tredelt men det anbefales å slå kategoriene sammen slik at hyppigheten angis på den ene siden som aldri eller få enkelt-episoder og lengre episoder/ hele tiden på den andre. 66 % av pasienten beskrives slik at de aldri eller bare i få korte episoder har brukt rusmidler siste 30 dager. LAR Midt beskriver at dette gjelder 89 % av pasientene. I Oslo hvor rapporteringen særlig gjelder pasienter på vei inn og pasienter det går mindre bra med, er det 49 %. Når det gjelder bruksalvorlighet beskrives denne i forhold til rusmestrings med inndeling i god/normal funksjon på den ene og avhengighetspreget rusmiddelmestrings på den annen side. Det er også en mellomkategori for blandet funksjon. Landsgjennomsnittet er at 54 % beskrives med god og 14 % med avhengighetspreget funksjon. Det er mindre forskjeller slik at de fleste sentrene

ligger nær landsgjennomsnittet. Ett av sentrene, LAR Midt, skiller seg imidlertid klart ut med 78 % god funksjon.

Samlet er det grunn til å vurdere resultatene som gode i forhold til bruk av heroin, akseptable i forhold til cannabis og amfetamin og utilstrekkelige i forhold til bruk av benzodiazepiner. Her er det viktig å arbeide for bedring, men det er et problem at andre deler av helsevesenet forskriver benzodiazepiner mindre kritisk, også til LAR-pasientene.

Det er også grunn til å undersøke hvorfor noen sentre har klart bedre resultater på dette området enn andre. Mange forklaringer er mulige. En forklaring er bedre ressurser. En annen er mer omhyggelig inntak hvilket både kan gi en seleksjon til de som kommer over terskelen men også et bedre grunnlag for behandlingen. Det kan også være systematiske behandlingsforskjeller med mer vekt på eller bedre metoder for behandling av sammensatte rusmiddelproblemer eller utvikling av rusmiddelaksept som motsetning. Det kan også være at resultatene blir bedre fordi en raskere skriver ut pasienter det går dårligere med og beholder de mest vellykkete. Mest sannsynlig er det en kombinasjon av slike forhold. I alle fall bør forskjellene undersøkes nærmere.

Undersøkelsen inneholder til slutt noen spørsmål om tilstanden hele siste år. Disse spørsmålene er vanskeligere å besvare pålitelig. Usikkerheten blir lett stor og spørsmålsstillingen har blitt forenklet og endret fra år til år. Ett spørsmål dreier seg om hvorvidt pasienten har vært arrestert, varetektsfengslet eller har sonet. Landsgjennomsnittet er 11 %. Dette er selvsagt langt høyere andel enn den en finner i normalbefolkningen. 9 av 10 har likevel ikke blitt pågrepet for noen kriminalitet vesentlig nok til arrestasjon og det er sannsynlig at dette avspeiler en betydelig reduksjon. Variasjonen mellom sentrene er imidlertid så vidt stor at det oppstår usikkerhet. LAR Midt rapporterer om betydelig lavere forekomst enn andre (4,4 %). Dette er i tråd med andre rapporteringer fra dette senteret, mens et senter som Vest-Agder oppgir at 21,6 % har vært arrestert eller har sonet. Dette er så vidt mye høyere enn landsgjennomsnittet at man må mistenke en systematisk skjevhet uten at vi vet dette.

3,2 % har i følge rapporteringen hatt en eller flere ikke-dødelige overdoser i løpet av året. Også her er det nokså stor variasjon fra 0,9 % i Vest-Agder til 7,2 % i Aust-Agder. Det gjennomsnittlige nivået er ikke urimelig i en rusmiddelbelastet populasjon med høy forekomst av depressive lidelser, angstproblemer og livsvansker. Variasjonen mellom sentrene bør imidlertid vurderes forsiktig. Samlet kan en forsiktigvis mene at spørsmålene om den sosiale funksjonen siste år peker mot en populasjon som fortsatt er sårbar. Den peker imidlertid også mot at systemet holder denne populasjonen innen et rammeverk som i hovedsak gir en stabilisert tilværelse. Behandlerne er bedt om å vurdere om behandlingen i hovedsak er tilfredsstillende og om pasientene er fornøyd med den. Behandlerne vurderer at de er fornøyd med 53 % av behandlingene og tror at 55 % av pasientene er fornøyd. Dette tilsier at mange ønsker forbedringer men også at behandlingsformen oftest vurderes positivt.

Statusundersøkelsen gir samlet grunnlag for å støtte en videre utvikling av LAR med vekt på at det er nødvendig med økte ressurser, og ikke minst økt kompetanse hos sosialsentre og fastleger. Det er sterkt behov for styrket samarbeid mellom LAR og

førstelinjetjenesten. Grunnleggende sett er modellen en samarbeidsmodell og den fungerer best der hvor dette samarbeidet er bygget ut systematisk.

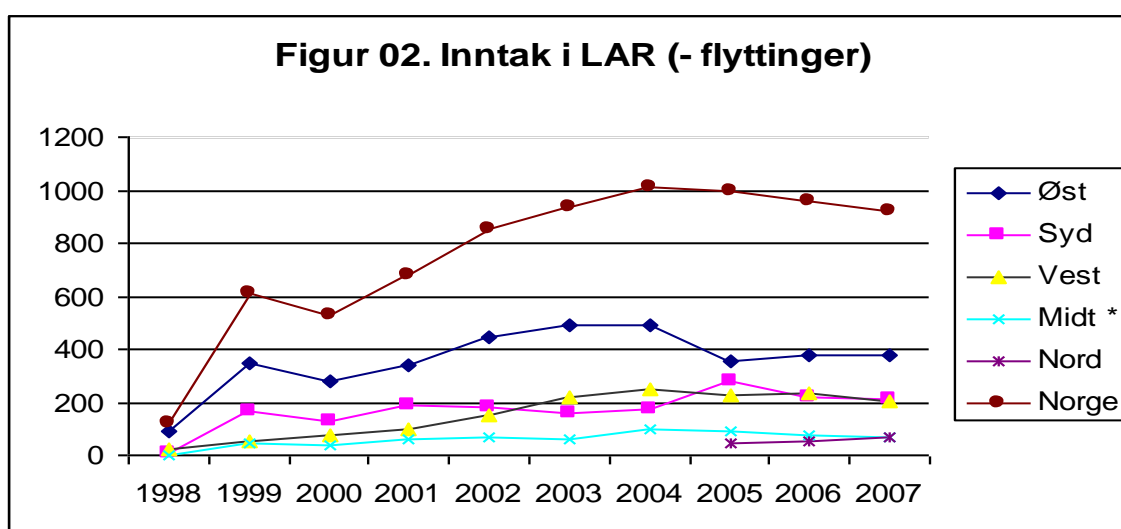
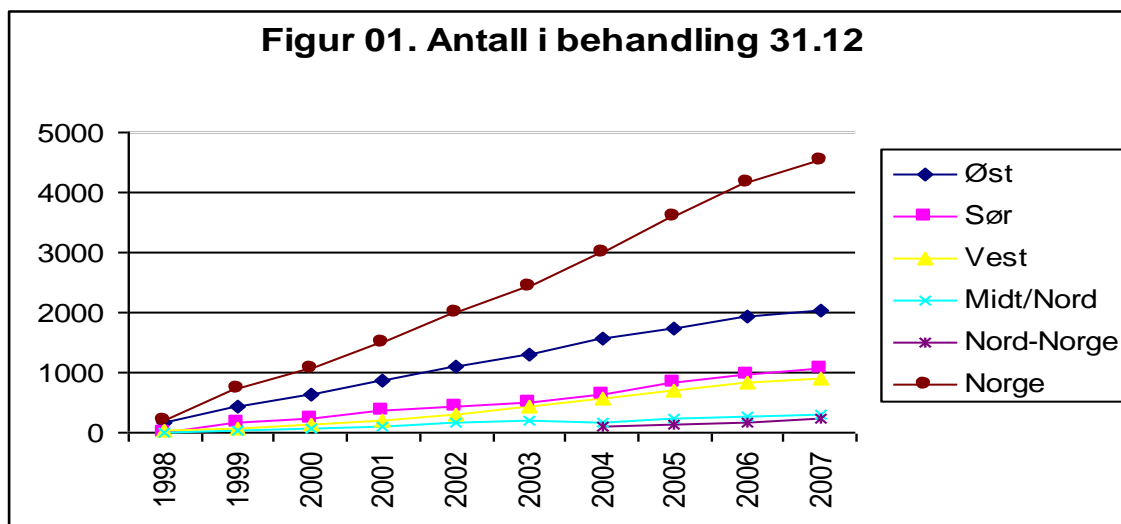
Et annet inntrykk er at rehabiliteringmålsettingen dekker over at målet ikke sjelden mer er å beskytte mot morbiditet, mortalitet, sosial og personlig skade. Her står LAR i et spenningsfelt som bør avklares politisk og i sentrale helsemyndigheter. Dersom rehabiliteringsmålsettingen skal opprettholdes, kan sentrene ikke samtidig ha ansvar for at man ikke raskt nok gir tilbud i akutte situasjoner eller til pasienter som ikke ønsker slik rehabilitering, dvs som for eksempel har fortsatt bruk av rusmidler som en sentral målsetting.

Det er mulig at arbeidet ville bli enklere om en også kunne utvikle en akseptert modell for skadereduksjon. Det er også behov for å utvikle en bedre modell for brukermedvirkning.

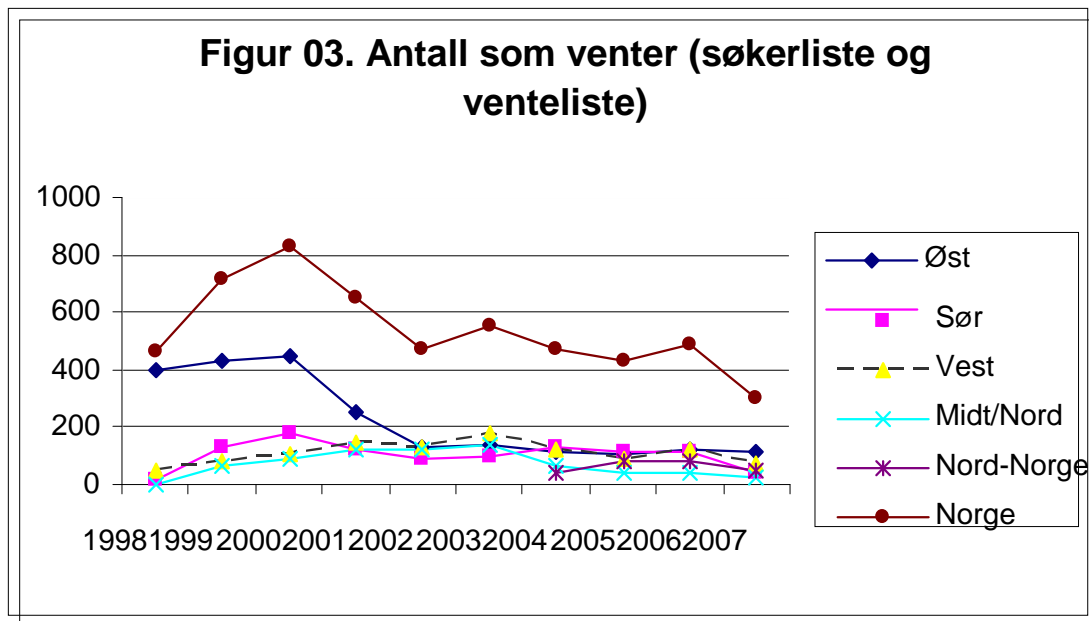
LAR I NORGE

Oversikt over antall i behandling, inntak og utskrivninger

Som figur 01 viser har antallet i behandling steget jevnt. Ved slutten av 2007 var 4542 pasienter i behandling. Vi ser at utviklingen har vært den samme i alle helseregioner. Nær halvdel av pasienten bor i Region øst, omtrent en fjerdedel i Region sør og litt færre i vest.

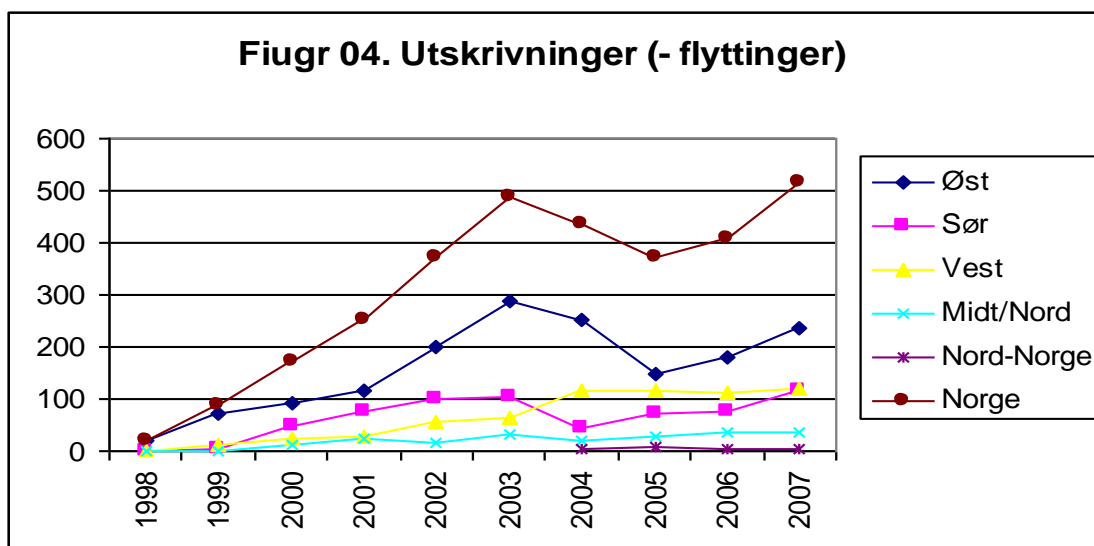
Figur 02 viser inntakene fratrukket flyttinger mellom sentrene. I 2007 var det 924 inntak på landsbasis, derav 69.5 % førstegangsinnntak. Frem til 2004 økte inntaket men siden har det vært et svakt fall. Dessuten blir andelen førstegangsinnntak gradvis redusert. I 2002 var 88 % og i 2005 76,2 % søkt for første gang. Det ser altså ut til å være minskende nyrekruttering og økende andel gjeninntak. Fortsatt tar LAR-systemet årlig i mot nær 1000 pasienter men nær 1/3 av dem har nå tidligere vært i behandling.

Da behandlingen ble tilgjengelig i 1997/8 oppsto det en betydelig kø med en ventetid på opptil 2 år. Nå ti år etter er det fortsatt ventetid men antallet som venter har gått betydelig ned slik det fremgår av figur 03. Ved årsskiftet i 2007 var det 298 som ventet. For første gang var det med færre enn 300 i ventesituasjon. Tallet omfatter både de som venter på svar på søknaden (søkerliste) og de som har fått sin søknad godkjent men venter på plass. Etter pasientrettighetsloven har alle rett på svar innen 30 virkedager. Lengden på ventetiden etter dette varierer både fordi noen sentre tar raskt i mot (uker) og fordi hver søknad skal vurderes etter pasientens tilstand og situasjon. Gjennomgående er ventetiden fra noen uker til noen måneder, i de aller fleste tilfeller betydelig mindre enn ½ år.

Hva så med utskrivningene? I følge gjeldende regelverk skal behandlingen avbrytes dersom den ikke kan gjennomføres forsvarlig, ikke har tilstrekkelig effekt, dersom pasienten selv ønsker det, selger medikamentet eller er voldelig. Her gjelder spesielle bestemmelser om forholdsmessighet.

Dette er i og for seg retningslinjer som også er aktuelle i det øvrige helsevesenet. Innen LAR kan imidlertid utskrivninger oftere skje mot pasientenes vilje fordi de ikke godtar regelverket eller fortsatt bruker rusmidler. Kritikken mot dette er på den ene siden at sentrene er moraliserende og straffende, og på den andre siden at pasientene får metadon på tross av at de ruser seg. I 2007 har Helsetilsynet sentralt vurdert to klagesaker hvor pasienter er blitt utskrevet begrunnet i cannabisbruk på tross av påvisbar bedring på flere områder. Disse klagesakene har vært drøftet i samarbeidsmøte mellom LAR-sentrene. Konklusjonen er at disse utskrivningene ikke skulle ha skjedd. Den omforente praksis er at cannabisbruk skal tas opp med pasienten. Slik bruk er imidlertid ikke i seg selv grunn til å vurdere fortsatt behandling som uforsvarlig eller uten effekt.

Figur 04 viser at antallet som utskrives de to siste årene har steget etter en periode med reduksjon. Antallet utskrivninger må likevel sees i forhold til antall i behandling. I 2007 ble 516 personer utskrevet. Dette året var i alt 5058 pasienter i behandling. Det var altså 10,4 % som ble utskrevet. Andelen er svært lavt i europeisk sammenheng, men det er selvsagt all grunn til å se nærmere på hva som ligger bak.

Senterstørrelse og ressurser

Tabell 1 viser en oversikt over antall pasienter i behandling ved årsskiftet i 2006 og 2007 og antall stillinger for konsulenter på disse tidspunktene. Vi ser at sentrene har ansvaret for svært ulike antall pasienter med Oslo-senteret som det uten sammenlikning største. Oslo har dessuten ansvar regionansvar (inntaksvurdering, veiledning, konsultasjoner). På den annen side har Oslo kommune et eget oppfølgingscenter, MAR Oslo, for pasienter med særlige behov. Akershus har også mange pasienter, men tilbudet er delt opp i 4 mindre enheter. Rogaland og Hordaland har omtrent samme antall og her innenfor ett senter.

Tabellen viser også at sentrene har svært ulikt antall konsulenter til pasientoppfølging. På landsbasis har hver konsulent i prinsippet ansvar for neste 50 pasienter. Høyest antall pasienter har Akershus med 206 pasienter pr konsulent og Østfold med 130. Lavest tall har sentrene i Midt- og Nord-Norge med 24 og 26 pasienter. Oppland og Hedemark er også relativt godt stillet. Om en ser bort fra innlandsområdet, er ressursituasjonen klart svakest i Region Øst og deretter i Region Vest. I Region Sør er det særlig Telemark som skiller seg ut med små ressurser. Noen steder har nye ressurser eller færre pasienter bedret situasjonen noe men samlet er situasjonen uendret fra 2006. Det vil si at nye ressurser så vidt balanserer økningen i antall pasienter.

Her må en selvsagt være klar over at fastlegen og sosialsentrene har en sentral rolle for mange pasienter. Planforutsetningene er dessuten slik at det skal være et økende antall stabile pasienter uten store oppfølgingsbehov. Oversikten viser at disse forholdene må være til stede om en skal kunne forvente aktiv oppfølging av den enkelte pasient. Dersom det ikke lykkes å etablere et samarbeid med betydelig

oppfølging fra fastleger og sosialsentre, vil mulighetene til aktiv rehabilitering nødvendigvis bli små.

Tabell 1. Pasienter og konsulenter i LAR tiltak, regionalt og nasjonalt (Tall for 2006 og 2007)

	Pasienter per 31/12		Konsulenter		Pasienter per konsulent	
	2006	2007	2006	2007	2006	2007
Oslo	1035	1118	14	- 16	74	70,0
Østfold	222	260	2	- 2	111	130,0
Akershus	389	412	2	- 2	195	206,0
Oppland	154	149	5	- 5	31	29,8
Hedemark	130	111	5	- 5	26	22,2
Region Øst	1930	2050	28	- 30	69	68,3
Buskerud	166	172	3,5	- 4,5	47,5	38,2
Vestfold	147	191	7,5	- 7,5	19,5	25,5
Telemark	291	323	4,5	- 6	64,5	53,8
Aust-Agder	115	108	3,5	- 4	32,9	27,0
Vest-Agder	260	279	6,9	- 7	38	39,9
Region Sør	979	1073	26,4	- 29	37	37,0
Rogaland	372	396	7	- 9	53	44,0
Hordaland/SF	446	507	6	- 7	74	72,4
Region Vest	818	903	13	- 16	63	56,4
Region Midt N	260	290	10	- 10	26	29,0
Region Nord	179	226	7,5	- 7,5	24	30,1
NORGE	4166	4542	84,9	- 92,5	49	49,1

LAR regnes i dag som en del av spesialisthelsetjenesten men sentrene har sterkt varierende tilgang til leger og psykologer. I Helseregion Øst har ASP (LAR Øst) 4 leger og 3 psykologer. I LAR Innlandet har det vært stilling for lege men denne har stått vakant.

I Region sør er det 1 legestilling og en psykologstilling i Vest-Agder og en 50% stilling for psykolog i Aust-Agder, en 20 % legestilling i Telemark og liknende i Buskerud og Vestfold. I Region Vest har LAR Rogaland hatt en hel legestilling og LAR Hordaland 1,8 leger og 1 psykolog. Dersom LAR skal være en spesialisert helsetjeneste er dette klart utilstrekkelig. I praksis har LAR-sentrene pr i dag liten mulighet til å skape et vanlig samarbeid mellom 1- og 2-linjen..

STATUSUNDERSØKELSEN 2007

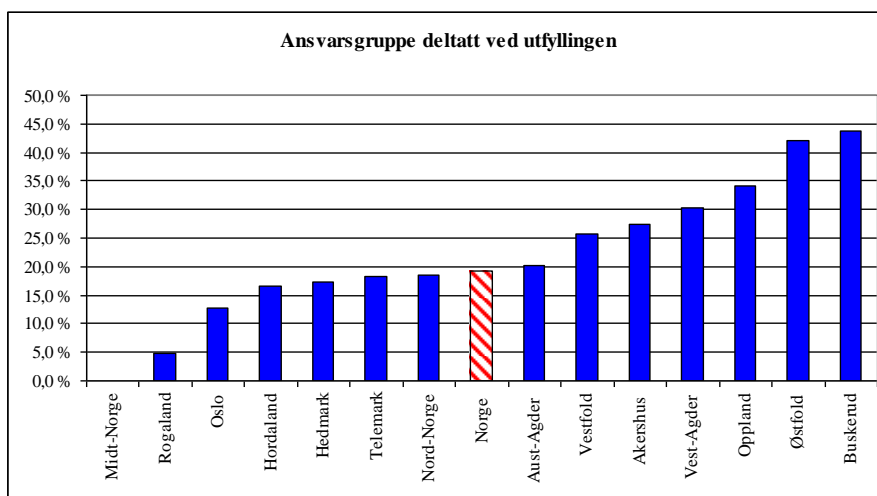
Undersøkelsen bygger i dette året som tidligere på aktivt samarbeid med alle de ulike LAR-sentrene og dessuten på deres samarbeidspartnere. Det er et stort antall personer som deltar i utfyllingen, ofte innen rammen av en travel hverdag og uten spesiell opplæring eller godtgjøring. Årets undersøkelse bygger på forenkelt skjema fra sist hvor kriminalitetsspørsmålene er slått sammen til ett spørsmål og tidligere uklare spørsmål er fjernet. Likevel vil enkelte av variablene nødvendigvis bli utfylt noe ulikt, både fordi svarernes kjennskap til alle aspekter av behandlingen vil variere og fordi enkelte svarere kan oppfatte spørsmålene ulikt.

Hvem har svart?

I all hovedsak er det pasientenes hovedkontakt som har besvart skjemaene. Dette er vanligvis pasientenes LAR-konsulent eller ansvarlig konsulent ved sosialsenteret. I noen tilfeller er det andre fagkategorier ved LAR-tiltaket eller pasientens fastlege. Vi har undersøkt om det foreligger samarbeid om utfyllingen.

Figur 1 Andel hvor utfyllingen har skjedd etter drøfting i Ansvarsgruppen

Midt-Norge	0,0 %
Rogaland	4,9 %
Oslo	12,7 %
Hordaland	16,7 %
Hedmark	17,2 %
Telemark	18,4 %
Nord-Norge	18,5 %
Norge	19,2 %
Aust-Agder	20,2 %
Vestfold	25,7 %
Akershus	27,4 %
Vest-Agder	30,3 %
Oppland	34,2 %
Østfold	42,2 %
Buskerud	43,7 %

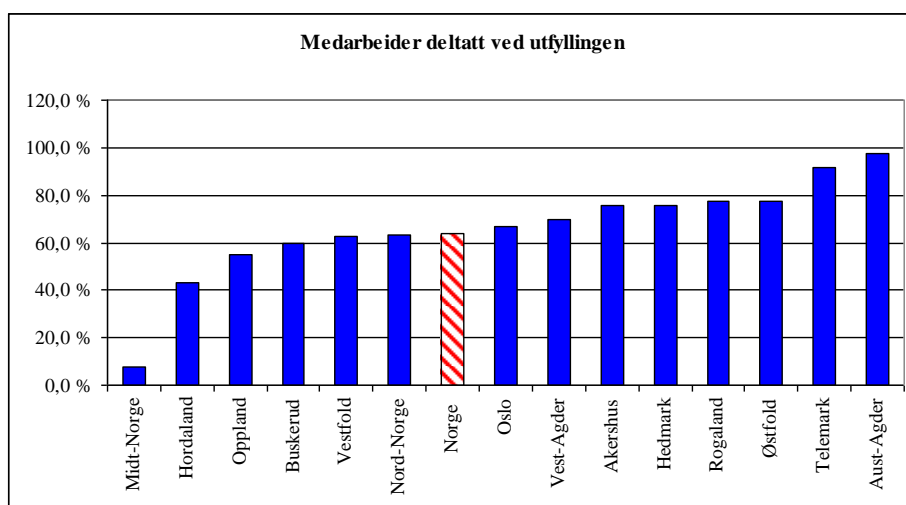

Vi ser at det er stor forskjell i hvor ofte ansvarsgruppen trekkes med i undersøkelsen. I gjennomsnitt er ansvarsgruppen trukket med i en snau femtedel.

Figur 2 viser hvor ofte det har vært samarbeidet mellom medarbeidere. På landsbasis ligger det drøfting med andre bak utfyllingen i noe mer enn 6 av 10 tilfeller, men det er igjen stor forskjell. I ett senter (LAR Midt) er rapporteringen gjort helt selvstendig, mens den i 2 sentre i 9 av 10 tilfeller er skjedd som samarbeid. Det er ikke mulig å si noe om disse forholdene har hatt betydning for reliabiliteten.

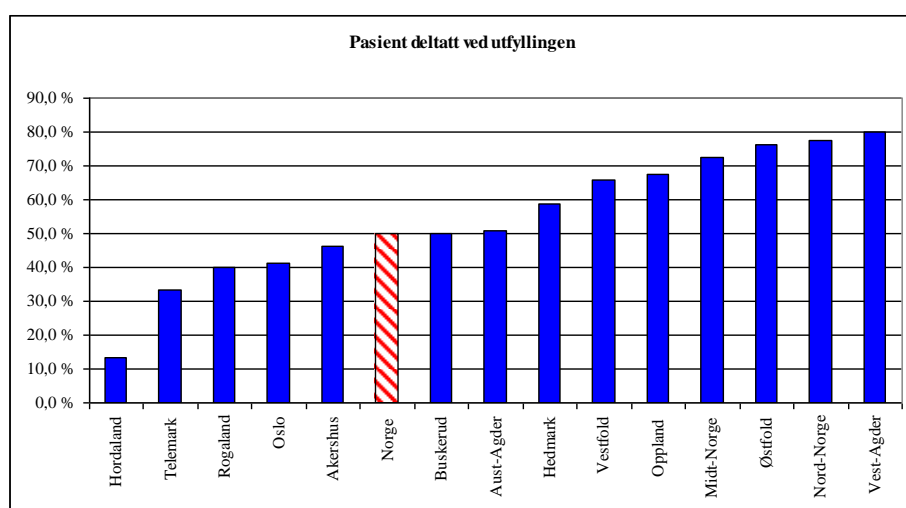
Fig 2. Andel hvor medarbeider har deltatt ved rapporteringen.

Midt-Norge	7,8 %
Hordaland	43,1 %
Oppland	55,3 %
Buskerud	59,7 %
Vestfold	62,6 %
Nord-Norge	63,1 %
Norge	63,9 %
Oslo	66,8 %
Vest-Agder	70,0 %
Akershus	75,7 %
Hedmark	75,9 %
Rogaland	77,4 %
Østfold	77,5 %
Telemark	91,5 %
Aust-Agder	97,3 %

Figur 3. Andel svar hvor pasienten har deltatt i utfyllingen

Hordaland	13,4 %
Telemark	33,2 %
Rogaland	39,9 %
Oslo	41,2 %
Akershus	46,4 %
Norge	49,9 %
Buskerud	50,0 %
Aust-Agder	50,9 %
Hedmark	58,6 %
Vestfold	65,9 %
Oppland	67,5 %
Midt-Norge	72,6 %
Østfold	76,2 %
Nord-Norge	77,6 %
Vest-Agder	80,1 %

Figur 3 viser at pasienten har deltatt i omtrent halvdelen av tilfellene. Dette viser at det er vanlig å trekke med pasienten i vurderingene slik det også er intensjon om. Det er imidlertid igjen stor forskjell mellom ytterpunktene Hordaland hvor omtrent 1 av 10 deltar og LAR i Nord hvor nesten 9 av 10 har gjort det.

Svarprosent

I årets undersøkelse er deltakelsen beregnet som i fjor. Prosentgrunnlaget er antallet ved årsslutt med tillegg av de utskrevne og døde. Siden skjemaene skal fylles ut fra 15.11 til 15.12, vil antallet som har kommet til etter utfylling bli svært lite og svarprosenten nær helt korrekt. Unntaket her er Oslo hvor det rapporteres samlet. Oslo har imidlertid funksjonelt sett tre "enheter": ASP (tidligere LAR Øst) som tar i mot alle nye og beholder de som ikke oppnår tilstrekkelig stabilitet, MAR Oslo som er kommunens tilbud til pasienter med behov for ekstra oppfølging og LAR bydel

som er de pasientene som primært har oppfølging fra fastlege/sosialsenter (utskrevet til bydel). Utskrivelsene registreres sentralt for alle enhetene og kan ikke brukes for den enkelte enhet. Overføringene mellom enhetene foregår uten utskrivning men med endring av ansvarsforhold og kontakt. Her er det gjort en spesialundersøkelse i pasientregisteret for å se hvordan pasientene og svarene mest konstruktivt kan fordeles samtidig som en unngår dobbelregistrering. Målsettingen er å kunne vurdere svarmønstrene best mulig.

Nasjonalt ble det fylt ut 4014 skjemaer mens det var 4452 i behandling ved årsskiftet. 562 pasienter hadde avsluttet behandlingen i løpet av året, derav var 32 døde. 46 var utskrevet i forbindelse med flytting og er altså fortsatt i behandling annet sted. Rapporten gjelder både de som var i behandling ved årsskiftet og de som avsluttet behandling i løpet av året. Prosentgrunlaget er derfor summen av dette. Vi finner da en svarprosent på 80,8, litt høyere enn fjorårets. Dette viser en vedvarende høy deltakelse (Tabell 2).

Tabell 2. Deltakelse i undersøkelsen beregnet som antall utfylte skjemaer i forhold til antall i behandling ved årsslutt med tillegg av antall utskrevne og døde.

	I beh pr 31.12	Utskrevet/døde	Antall svar	Svar%
Oslo*	1118	161	781	61,1 %
Hedmark	111	29	87	62,1 %
Oppland	149	19	114	67,9 %
Østfold	260	24	213	75,0 %
Norge	4542	562	4014	78,6 %
Hordaland	507	45	432	78,3 %
Telemark	323	21	283	82,3 %
Vest-Agder	279	27	232	83,2 %
Aust-Agder	108	25	111	83,5 %
Akershus**	412	31	379	85,5 %
Rogaland	396	84	411	85,6 %
Vestfold	191	17	179	86,1 %
Nord	248	10	245	95,0 %
Midt	290	38	321	97,9 %
Buskerud	172	37	207	99,0 %

* Knf tekst om fordeling av pasienter og besvarelser.

Vi ser at tre sentre har over 90 % deltakelse, ytterligere seks sentre har mer enn 80 %. Tre sentre har mindre enn 70 %, lavest ligger Oslo med 61,7 %. Dette er noe høyere enn i 2006 (59,5 %). Ni sentre ligger noe lavere enn i 2006 (Hedmark, Telemark, Akershus, Østfold, Hordaland, Rogaland, Vestfold, Oppland og Buskerud) mens fire sentre i tillegg til Oslo ligger noe høyere (Vest-Agder, Nord-Norge, Midt-Norge og Aust-Agder).

Om man fordeler pasienten i Oslo på de tre funksjonelle enhetene, hadde ASP (LAR Øst) 290 pasienter, 265 utfylte skjemaer og svarprosent på 91,4 %, MAR Oslo 283 pasienter, 233 skjemaer og svarprosent på 82,3 og LAR Oslo bydel 727 pasienter, 287 utfylte skjemaer og svarprosent på 39,5. Dette vil si at svarene fra Oslo domineres

av de som nylig er tatt inn i behandling, de som ikke føres videre fra inntaksenheten og de som har behov for forsterket oppfølging, delvis som alternativ til utskrivning.

Svarene fra Oslo må derfor tolkes på bakgrunn av selektivt frafall og Hedmark og Oppland med betydelig forsiktighet, på grunn av stort frafall. Svarene fra Lar Midt, LariNord og Buskerud har høy sikkerhet på grunn av svært lite frafall.

Andel ukjente

Som i forrige undersøkelse var svarkategorien ”ukjent/ubesvart” brukt lite i forhold til spørsmål om aktuell situasjon (A-spørsmål) - < 2 % ukjente. Det samme gjelder spørsmål om medikamentell LAR-behandling. Det var noe større usikkerhet i forhold til blodsmitte (Ukjent for HIV smitte = 8,6 %, HCV smitte 17,5 %). Andel ukjent høyest i Østlandsfylkene, spesielt Oslo og lavest i LAR Midt-Norge. Spørsmål om forskrivning av medikamenter som kan interferere med LAR-medikamentet viste også en viss usikkerhet (8 % ukjente). Spørsmål benzodiazepinforskrivning ble også besvart med mindre usikkerhet enn tidligere (4,8 %).

Spørsmålet om situasjon og funksjon siste 4 uker (B-spørsmål) viste større usikkerhet, på nivå med forrige undersøkelse. Usikkerheten var størst i forhold til om det hadde vært kontakt med fastlege (14,7 % ukjente) og sosialkontor (8,9 %) mens det var under 6,6 % i forhold til kontakt med LAR-tiltak og 2,8 % i forhold til bruk av ansvarsgruppe. Kjennskap til eventuell spesialistbehandling var betydelig mindre med ukjentnivå mellom 10 og 20 %. Spørsmålene om psykiske vansker viste som sist andel ukjent mindre enn eller så vidt 10 % på alle variabler.

Spørsmålene om bruk av rusmidler (opplysninger og/eller urinprøver) viste omtrent samme sikkerhet som siste år, litt over eller litt under 10 % ukjente bortsett fra at kjennskapen til alkoholbruken er lavere med ukjentnivå på 15,7 %. På alle disse spørsmålene er andelen ukjent høyest i Østlandsfylkene og i Oslo og Akershus så høy som mellom 20 og 30 % ukjentsvar. Usikkerheten er klart lavest, stort sett med andel ukjent < 1 % i LAR Midt.

Spørsmålene som gjelder hele siste år (C-spørsmålene) hadde også omtrent samme andel ukjente som tidligere, mellom 5 og 10 % med unntak av spørsmål om pasientens fornøydhet hvor andel ukjent var 12,7 %, en nokså tydelig økning fra 2006.

Konklusjonen er at det ikke bare er lavere svarprosent ved noen sentre, særlig i Oslo, men også at en del sentre ser ut til å ha lavere kjennskap til pasientene enn andre. Igjen merker Oslo, til dels Akershus, i noen grad også LAR Telemark seg ut negativt mens særlig LAR Midt og LAR Buskerud skiller seg ut positivt. Dette peker mot at resultatene fra disse sistnevnte områdene er mest pålitelige. I forhold til vanlige marginer i denne typen undersøkelser, er imidlertid både deltakelsen høy og bruken av svaralternativet ukjent tilfredsstillende i hele landet, med mulig unntak av Oslo. Det er også grunn til å understreke at bare dersom det er et systematisk skjevt frafall eller systematisk lavere kjennskap til noen typer pasienter, er det grunn til å anta at funnene vil endre seg. Det er høy sannsynlighet for dette i Oslo siden det er skjevt frafall med betydelig lavere svarprosent for pasienter overført til hovedansvar i bydel, i utgangspunktet mer stabile pasienter.

KJØNN OG ALDER

Tabell 3 Kjønn og gjennomsnittsalder i fra 2004 til 2006

	2005	2006	2007
Gjennomsnittsalder	39,8	39,9	40,1
Antall svar	3110	3613	4014
Andel kvinner	30 %	30,5 %	30,2 %

Tabell 3 viser et nokså uendret bilde fra 2005 med en gjennomsnittsalder på omtrent 40 år og noe under 1/3 kvinner. Det er også i 2007-undersøkelsen liten forskjell mellom sentrene. Pasientene var eldst i Vestfold (42,7 år) og yngst i Aust-Agder (37,2 år). Andelen kvinner var høyest i Oslo (35,3 %) og lavest i Østfold (26,0 %).

AKTUELL SITUASJON

Undersøkelsen viser hvor stor andel av pasienten som er i behandling i forhold til andel som er utskrevet. Det er dessuten valgt ut enkelte parameter for pasientens situasjon: andel uten fast beskjeftigelse, andel med henholdsvis uføretrygd og sosial trygd som viktigste inntekt og andel som bor i egen bolig, eid eller leid. Dessuten vises andel som er eller har vært smittet av HIV og HCV.

Retensjon

I følge statusundersøkelsen var 91,4 % av pasientene i behandling mens 8,6 % var utskrevet. Det er imidlertid mulig at det er høyere antall utskrevne i frafallsgruppen (de det ikke er levert statusskjema for). Vi har derfor også sett på retensjonen målt ved talloppgavene i årsstatistikken utregnet som andel i behandling ved slutten av året av summen av antall i behandling ved begynnelsen av året og det antallet som begynte i løpet av året.

Tabell 4 viser en oversikt. Vi ser at retensjonen gjennomsnittlig blir noe lavere om den beregnes på grunnlag av årsstatistikken, men det er ikke stor forskjell. Enkelte av sentrene får dessuten endret rangering. Aust-Agder og Oppland har noe lavere retensjon enn landsgjennomsnittet beregnet etter årsstatistikken og høyere enn snittet i statusundersøkelsen. Dette avspeiler lavere svarprosent blant de utskrevne. På den annen side har Buskerud etter årsstatistikken vesentlig høyere retensjon enn funnet i statusundersøkelsen og har altså høyere andel svar blant de utskrevne enn bland de som beholdes, men fortsatt lavere enn gjennomsnittet.

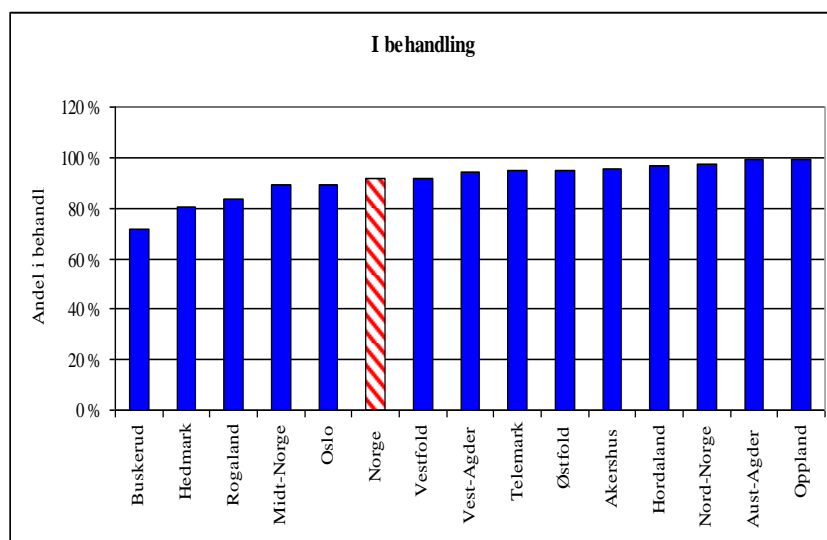
Undersøkelsen viser høy retensjon uansett beregningsmåte. Forskjellene mellom sentrene er moderate men tydelige med en differanse mellom lavest retensjon (Buskerud, Hedmark og Rogaland) og høyest (Hordaland, LARiNord, Aust-Agder og Oppland) på vel 10 % på 10-15 %. (Aust-Agder skårer imidlertid lavere på årsstatistikken)

Statusundersøkelsen 2006 viste 91,6 % retensjon. Retensjonen er altså stabilt høy. Forskjellene mellom sentrene er moderate men tydelige. Forskjellen mellom lavest retensjon (Hedmark, Aust-Agder og Rogaland) og høyest (LARiNord, Telemark og Oppland) er på vel 10 %. Det var stort sett de samme sentrene som lå under og over

landsgjennomsnittet i 2006. Buskerud har fått vesentlig lavere retensjon. Det samme gjelder Hordaland og Aust-Agder

Tabell. 4 Retensjon vist ved andel av svarerne som var i behandling på rapporteringstidspunktet og som andel i behandling ved årsskiftet i forhold til antall hele året.

	Ikke utskrevet	Retensjon
Buskerud	71,4 %	82,3 %
Hedmark	80,2 %	79,3 %
Rogaland	83,7 %	82,5 %
Midt-Norge	89,1 %	88,4 %
Oslo	89,3 %	87,4 %
Norge	91,4 %	88,7 %
Vestfold	91,6 %	91,8 %
Vest-Agder	94,4 %	91,2 %
Telemark	94,7 %	93,9 %
Østfold	94,8 %	91,5 %
Akershus	95,7 %	93,0 %
Hordaland	96,5 %	92,9 %
Nord-Norge	97,1 %	98,0 %
Aust-Agder	99,1 %	81,2 %
Oppland	99,1 %	88,7 %

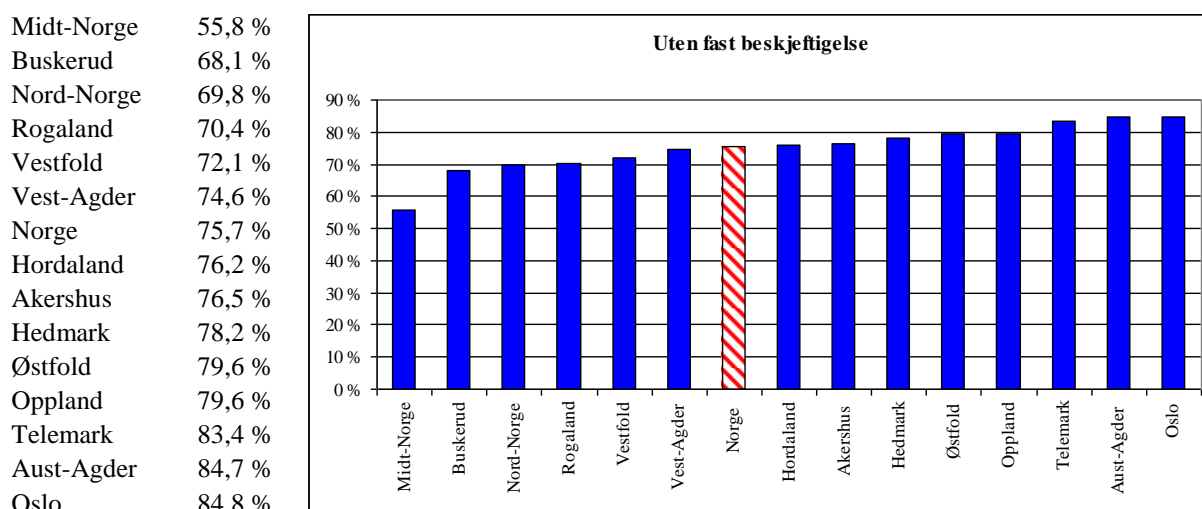
Statusundersøkelsen gir dessuten opplysninger om oppgitt grunn til avbrutt behandling. På landsbasis var det 1,3 % av pasienten som sluttet fordi de aktivt ønsket avvenning, 1,6 % var misnøyd, 3,6 % ble utskrevet mot sin vilje på grunn av uforsvarlighet og 0,5 % ble utskrevet på grunn av disiplinære forhold (vold, trusler, salg av preparat mv). 1,6 % ble utskrevet av andre årsaker.

Mønster likner på 2006-undersøkelsen. LAR Midt og sentrene i region Vest bruker i større grad kategorien for ”manglende effekt/uforsvarlig” (5,0 %), LAR Midt bruker dessuten kategorien for ”eget ønske om utskrivning” (2,5 %). Sentrene i region Øst, særlig LAR Oslo, bruker hyppigere ”misfornøyd med behandlingen”. I region Øst og Sør brukes dessuten samlekategorien ”Andre årsaker”.

Sosial funksjon

I 2006 fant en at 76,6 % var uten fast beskjeftigelse i arbeid eller utdanning. Figur 5 viser funnene i 2007. Andelen er omtrent den samme i denne undersøkelsen og dette avspeiler en svak nedadgående trend fra 2005 via 2006 til 2007. Vel tre fjerdedeler er altså ikke i heltids- eller deltidsarbeid og heller ikke under utdanning. Lar Midt, Lar Buskerud, LARiNord og LAR Vestfold har lavere andel og altså flere i yrkesrettet funksjon eller utdanning (omtrent 4 av 10) mens LAR Telemark, LAR Aust-Agder og LAR Oslo har høyere andel, altså færre i yrkesrettet beskjeftigelse. Særlig bemerkelsesverdig er resultatet i Lar Midt-Norge hvor nesten halvparten har en fast beskjeftigelse. 37,1 % har heltids eller deltids arbeid.

Figur 5. Andel av svarerne som var uten pågående tilknytning til arbeidslivet og heller ikke under utdanning (Andel ukjent Norge = 1,0 %)

Mønsteret likner igjen svært på 2006 – undersøkelsen. LAR Midt og særlig LARiNord hadde også da høy andel i arbeid eller yrkesrettet rehabilitering. Østlandsfylkene og særlig Oslo, har lavere andel.

Tilsvarende viser undersøkelsen en nokså høy andel trygdete. Figur 6 viser at 39 % av pasientene var trygdete, en moderat stigning fra 2006 (37,0 %). Figur 7 viser at andelen med sosialhjelp som viktigste inntekt var 17,1 % mens den i 2005 var 18,5 % og i 2005 20,2 %. Vi kan legge til at andelen med attføring/rehabiliteringspenger i 2007 39,8 % (2006 31,5 %, 2005 34 %). Alt i alt peker dette mot en viss overgang til uføretrygd og noe mindre bruk av sosial hjelp, men uten at dette skyldes mer aktiv bruk av attføring.

Nærmere studier av mønsteret viser imidlertid betydelige forskjeller mellom sentrene. Vi ser at noen sentre slik som Hordaland, Rogaland, Buskerud og LAR Midt har særlig lav andel med uføretrygd. Aust-Agder, LARiNord og Lar Midt har særlig lav andel med sosial støtte. Telemark og Hordaland har lav andel med uføretrygd og høy andel med sosial støtte. Aust-Agder, Oppland og Østfold har høy andel uføretrygdete og lav andel med sosial støtte.

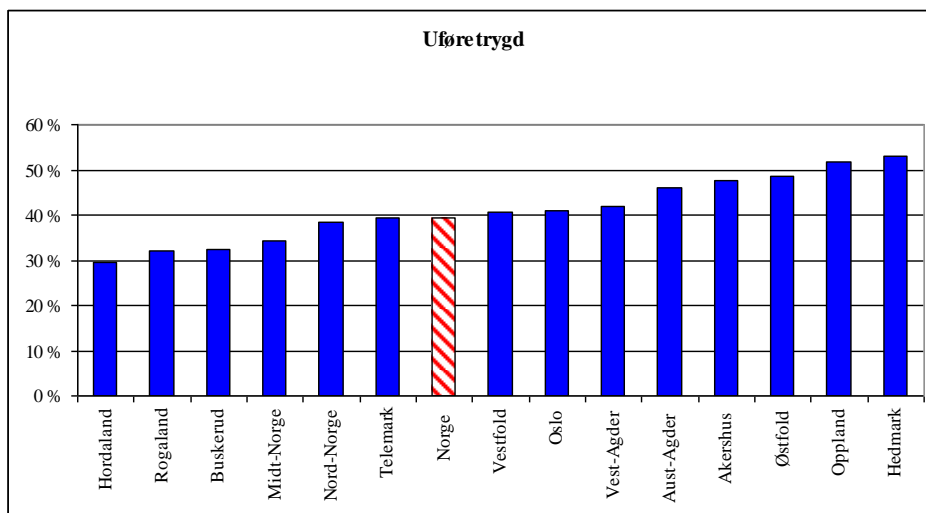
Dersom disse forskjellene er reelle, kan de avspeile ulik bruk av sosiale økonomiske virkemidler. Liknende mønstre, men ikke helt identiske mønstre kan sees fra 2006-undersøkelsen og gjenfinnes også i 2005.

Ved å se etter mønster i disse funnene sammen med oppgaver over bruk av attføring og andel i yrkesrettet virksomhet, vil en kunne få et inntrykk av grad av rehabiliteringsaktivitet. Her går det frem at et senter som LAR Midt i tillegg til svært lav andel med sosial støtte (8,1 %) hadde høy andel med attføringspenger (40,8 %) og høy andel med yrkesrettet aktivitet (42,6 %), derav 37,1 % i hel- eller deltidsarbeid. Noe av det samme mønsteret kan sees av rapporteringen fra Buskerud, Vestfold og Vest-Agder. Høy andel med sosialhjelp som viktigste inntekt er særlig rapportert fra

Telemark og Oslo. Oslo, Telemark, Oppland og Østfold har som nevnt lav andel i yrkesrettet hovedaktivitet

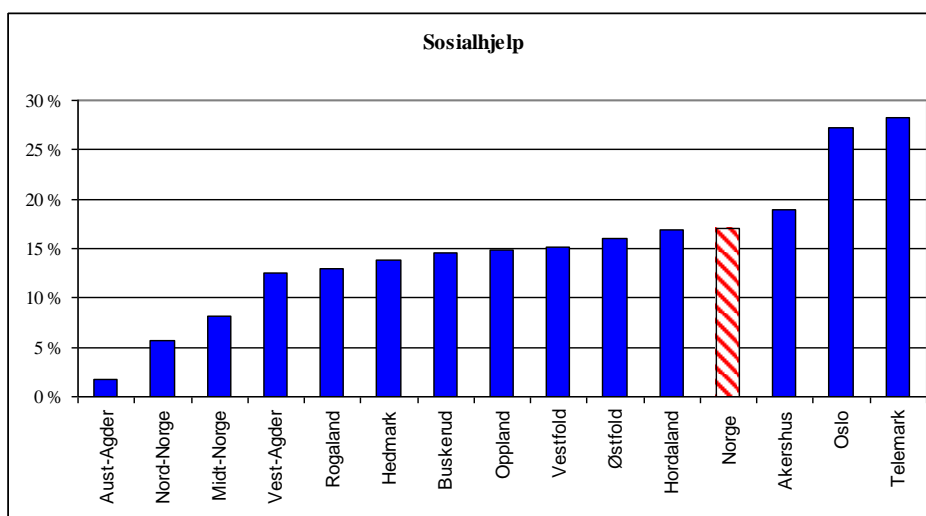
Figur 6. Andel med uførepensjon som viktigste inntekt (Andel ukjent Norge = 1,5%)

Hordaland	29,6 %
Rogaland	32,1 %
Buskerud	32,4 %
Midt-Norge	34,3 %
Nord-Norge	38,5 %
Telemark	39,2 %
Norge	39,4 %
Vestfold	40,8 %
Oslo	40,9 %
Vest-Agder	41,8 %
Aust-Agder	45,9 %
Akershus	47,8 %
Østfold	48,5 %
Oppland	51,8 %
Hedmark	52,9 %

Figur 7. Andel med sosialhjelp som viktigste inntekt (Andel ukjent Norge = 1,5%)

Aust-Agder	1,8 %
Nord-Norge	5,7 %
Midt-Norge	8,1 %
Vest-Agder	12,5 %
Rogaland	12,9 %
Hedmark	13,8 %
Buskerud	14,5 %
Oppland	14,9 %
Vestfold	15,1 %
Østfold	16,0 %
Hordaland	16,9 %
Norge	17,1 %
Akershus	19,0 %
Oslo	27,2 %
Telemark	28,3 %

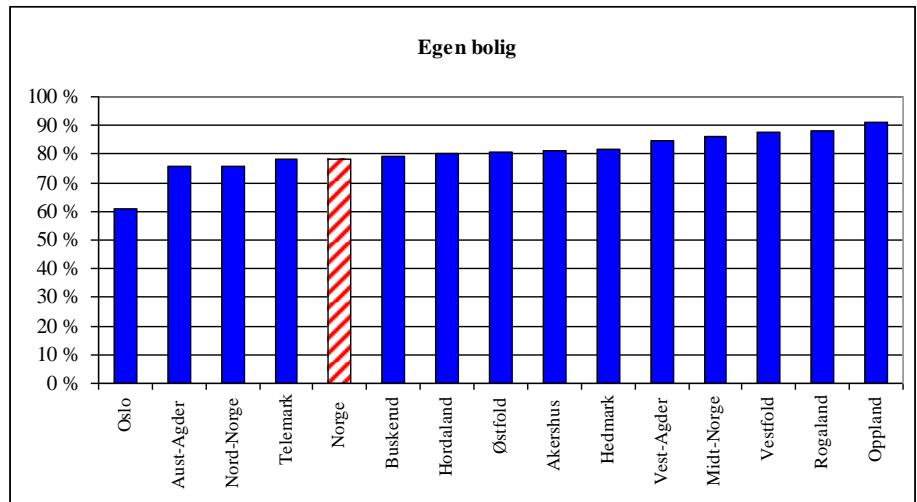
Samlet peker rapporteringen mot ulik grad av attførings- og rehabiliteringsinnsats, men det er et usikkerhetsmoment knyttet til ulik retensjon i tiltakene og i mulighet for seleksjonsfaktorer i inntakene. Mønsteret likner for øvrig på funnene i 2005 og 2006.

Boligforhold

Figur 8 viser at andelen med egen bolig er høy, ca 8 av 10 i de fleste sentrene. Oslo skiller seg ut med lavere andel mens Oppland, Rogaland og Vestfold alle har nær 9 av 10 i egen bolig.

Figur 8 Andel med egen leiet eller eiet bolig (Andel ukjent Norge = 1,0 %)

Oslo	60,9 %
Aust-Agder	75,7 %
Nord-Norge	75,8 %
Telemark	78,1 %
Norge	78,2 %
Buskerud	79,2 %
Hordaland	80,1 %
Østfold	80,9 %
Akershus	81,2 %
Hedmark	81,6 %
Vest-Agder	84,5 %
Midt-Norge	86,3 %
Vestfold	87,7 %
Rogaland	88,0 %
Oppland	91,2 %

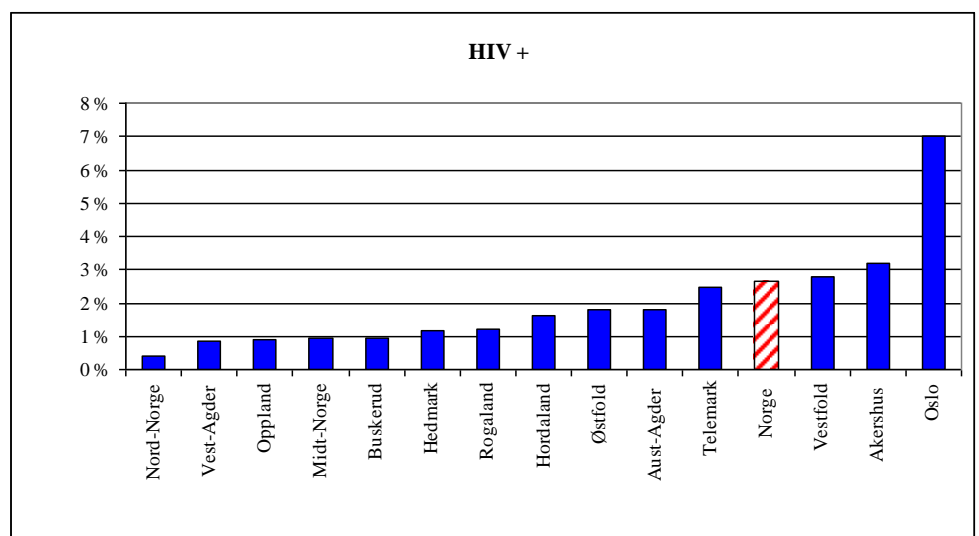

Smittestatus (blodsmitte)

Figur 9 og 10 viser rapporteringen om HIV-smitte. Vi ser at Oslo med 7,5 % har mer en dobbel frekvens av landsgjennomsnittet som er 2,7 %, nær uendret fra 2005 (3,2 %). Akershus og Vestfold oppgir også relativt høy prevalens. Funnene må likevel sees på bakgrunn av at nokså høy andel ukjent i de samme fylkene kan forandre de relative forskjellene en del. Den samme høye andelen ble imidlertid også funnet i 2005, og dette peker mot at Oslo-regionen har høyere antall smittede.

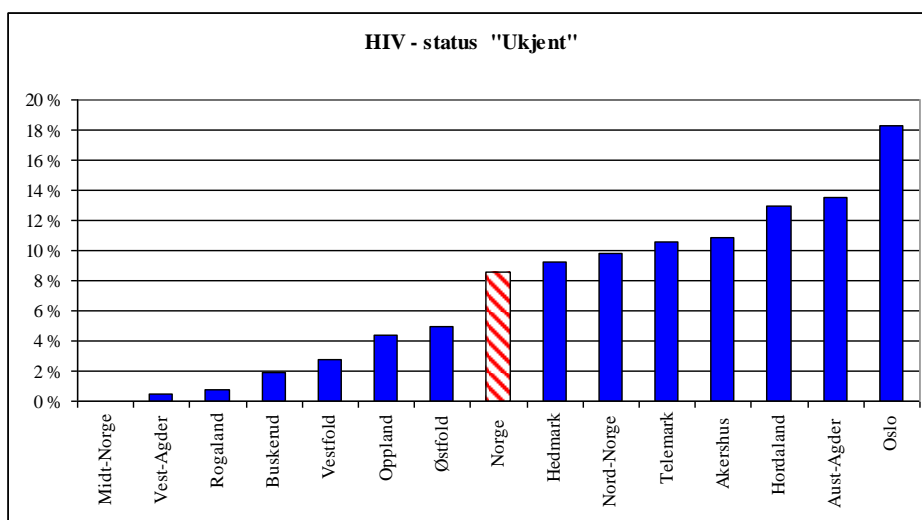
Figur 9. Andel HIV positive (Andel ukjent Norge = 8,6 %)

Nord-Norge	0,4 %
Vest-Agder	0,9 %
Oppland	0,9 %
Midt-Norge	0,9 %
Buskerud	1,0 %
Hedmark	1,1 %
Rogaland	1,2 %
Hordaland	1,6 %
Østfold	1,8 %
Aust-Agder	1,8 %
Telemark	2,5 %
Norge	2,7 %
Vestfold	2,8 %
Akershus	3,2 %
Oslo	7,0 %

Figur 10 Andel med ukjent smittestatus for HIV

Midt-Norge	0,0 %
Vest-Agder	0,4 %
Rogaland	0,7 %
Buskerud	1,9 %
Vestfold	2,8 %
Oppland	4,4 %
Østfold	4,9 %
Norge	8,6 %
Hedmark	9,2 %
Nord-Norge	9,8 %
Telemark	10,6 %
Akershus	10,8 %
Hordaland	13,0 %
Aust-Agder	13,5 %
Oslo	18,3 %

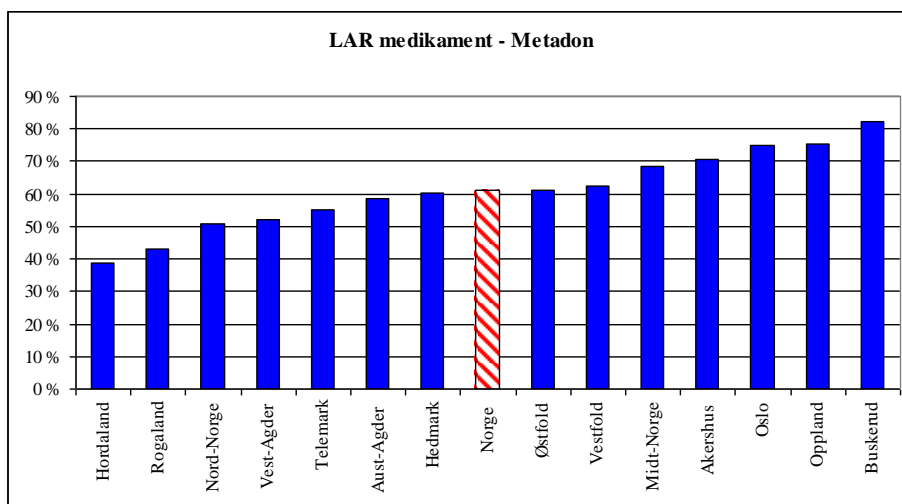
Undersøkelsen rapporterer også om andel HCV antistoff- positive. Gjennomsnittet i landet var 64,8 %, det samme som i 2005. Dette er lavere enn forventet, og forklaringen ligger nok i andel ukjent (17,9 %). Høyest andel er funnet i LAR Midt (91,4 %) hvor andelen ukjent var helt nede i 2,1 %. Andelen i Oslo er angitt til å være 50,7 % med andel ukjent på 28,6 %. En så høy andel ”ukjent” gjør svaret ubrukbart. Uten bedre besvarelser kan funnene på dette området ikke brukes.

MEDIKAMENTELL BEHANDLING

Medikamentvalg

Figur 11. Andel som behandles med metadon (Andel ukjent Norge = 0,9 %)

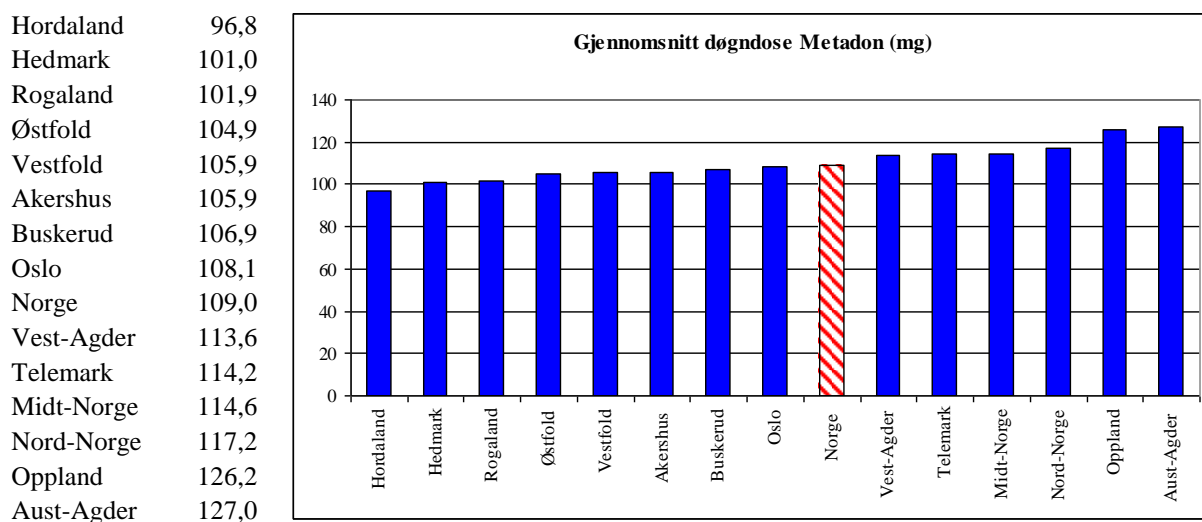
Hordaland	38,9 %
Rogaland	43,1 %
Nord-Norge	50,6 %
Vest-Agder	52,2 %
Telemark	55,0 %
Aust-Agder	58,6 %
Hedmark	60,5 %
Norge	61,0 %
Østfold	61,3 %
Vestfold	62,6 %
Midt-Norge	68,5 %
Akershus	70,6 %
Oslo	75,1 %
Oppland	75,4 %
Buskerud	82,0 %

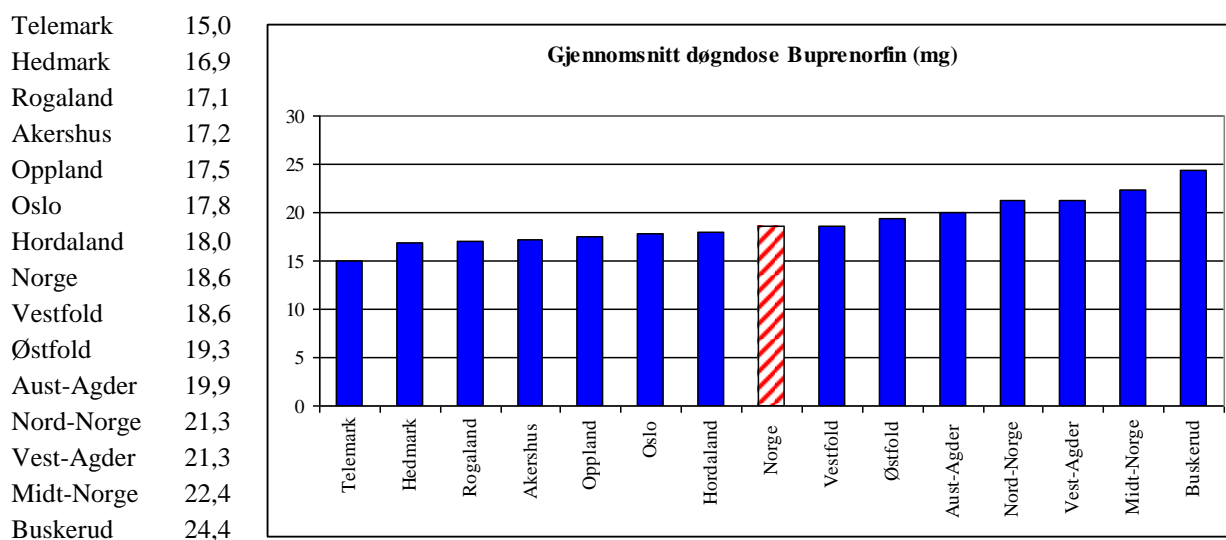
Etter at Subutex ble godkjent som LAR-medikament, har buprenorfin fått økende bruk: 2004: 23 %, 2005: 31 %, 2006 36,1 % og i denne undersøkelsen 39,0 % . Figur 11 viser andelen som bruker metadon. Vi ser at det er betydelige forskjeller mellom sentrene. Mens 8 av 10 brukte metadon i Oslo, Oppland og Buskerud, var det bare 4 av 10 i vestlandsfylkene. De andre sentrene har andeler med metadon nok så jevnt fordelt mellom ytterpunktene. Om vi sammenlikner med 2006, er rekkefølgen omtrent den samme. De med høyest andel Subutex har imidlertid samme andel i 2007. Endringene skjer altså i retning mot høyere andel Subutex i de sentrene som har hatt lav.

Dosering

Figur 12. Gjennomsnittlig dosering av metadon i de ulike sentrene

Figur 13. Gjennomsnittlig dosering av buprenorfin

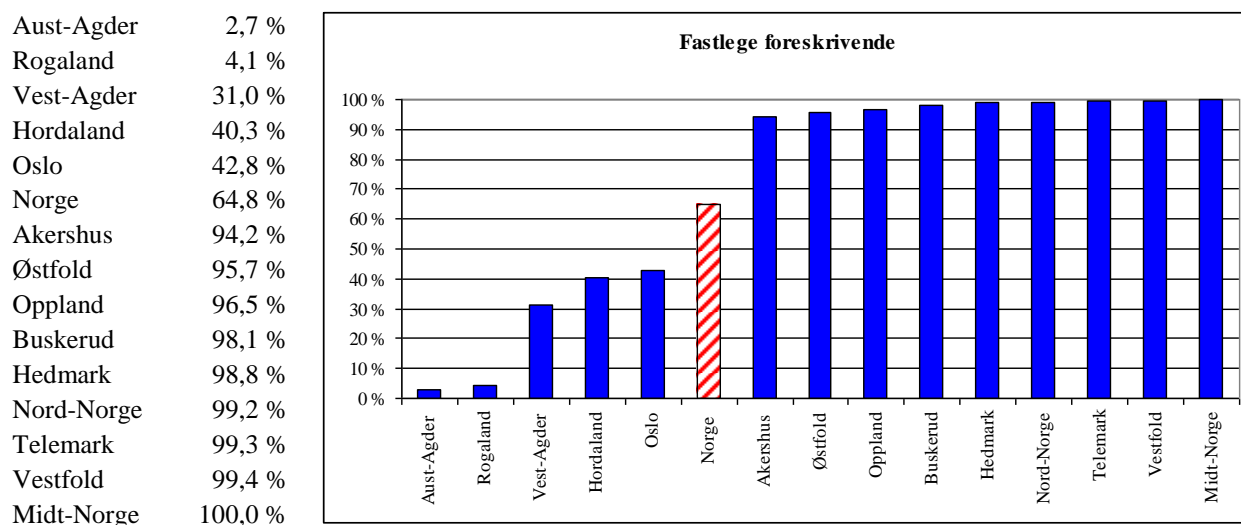
Figur 12 og 13 viser gjennomsnittsdoseringen av metadon og buprenorfin som på landsbasis var henholdsvis 109,1mg og 18,6 mg (2006:112,4 mg og 18,5 mg, 2005: 114 mg og 18 mg).

Dette er relativt høyt i internasjonal sammenheng hvor en ofte anbefaler 80 – 120 mg metadon og 12-24 mg buprenorfin. Tendensen går mot lavere metadondosering og uendret eller svakt økende av buprenorfin, selv om forskjellene er små i forhold til i fjor. Oppland har som tidligere en gjennomsnittsdosering høyere enn øvre grense for doseringsanbefaling, men nivået er klart redusert. Aust-Agder ligger også høyt. Gjennomsnittsdosering av buprenorfin over 20 mg er uvanlig. Dette er funnet i Midt-Norge og Buskerud. Internasjonalt har tendensen imidlertid gått mot å akseptere høyere doseringer. Telemark ser ut til å ha lav gjennomsnittsdosering.

Behandlerne lege.

På landsbasis er det nå 64,8 % som får medikamentet foreskrevet av sin fastlege (2005: 59 %, 2006: 60 %). Fastlegen har altså en svært sentral og økende plass i LAR

. Figur 14 Andel som har forskrivning av LAR-,medikament fra sin fastlege (Andel ukjent på landsbasis = 1,1%)

Figur 14 viser imidlertid at dette varierer i betydelig grad. Ni sentere har all eller tilnærmet all forskrivning fra fastlegen. Fem sentre har mindre enn halvparten forskrevet av fastlege. To bruker nesten ikke fastleger i det hele tatt. De samme fem hadde lav andel fastlegeforskrivning i 2005 men det ser ut til at andelen øker i LAR Oslo og Hordaland

Forskrivning av andre medikamenter

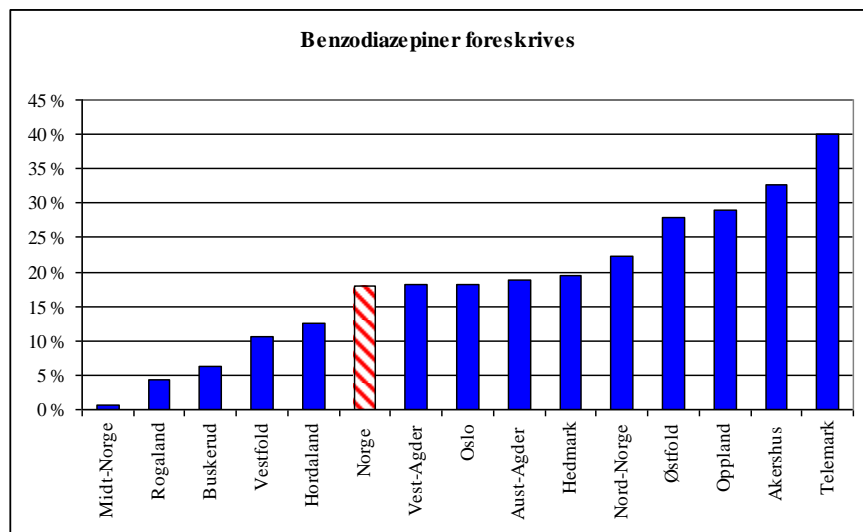
Undersøkelsen redegjør også for om legene forskriver medikamenter som kan interferere med LAR-medikamentet og om det forskrives benzodiazepiner og andre opiatier enn LAR-medikamentet.

Det typiske er at det forskrives lite medikamenter som kan interferere gjennom å påvirke serumnivå eller effekt. Men noe forskrives, gjennomsnittlig 6,9 % (andel ukjent = 8,0 %). LARiNord skiller seg ut med en høy andel på 13,9 % og LAR Midt med lav andel på 1,9 %. Det er altså en reell andel som behandles slik at stabiliseringen med LAR-medikament kan svekkes. Noen steder kan dette være HIV-behandling, men dette gjelder ikke LARiNord hvor det nesten ikke er smittede LAR-pasienter. Det er også få som behandles med morfinstoffer (1,1 %) slik det bør være.

Det ser imidlertid ut til å være ganske høy andel som behandles med benzodiazepiner slik det fremgår av figur 15. 17,9 % av pasientene, litt mer enn i 2006 får benzodiazepiner. Det er en påfallende forskjell mellom sentrene idet det i Buskerud, Rogaland og Midt-Norge nesten ikke er en pasient med slik forskrivning mens nesten 4 av 10 pasienter har forskrivning i Telemark og omtrent 3 av 10 i Akershus og Oppland. Østfold ligger også høyt. Gjennomgående finner vi dette i fylker med høy forskrivning av fastleger men det er også fylker hvor fastlegeforskrivning ikke samvarierer med benzodiazepinforskrivning.

Figur 15. Andel som har benzodiazepinforskrivning (Andel ukjent på landsbasis = 4,8 %)

Midt-Norge	0,6 %
Rogaland	4,4 %
Buskerud	6,3 %
Vestfold	10,6 %
Hordaland	12,5 %
Norge	17,9 %
Vest-Agder	18,1 %
Oslo	18,2 %
Aust-Agder	18,9 %
Hedmark	19,5 %
Nord-Norge	22,2 %
Østfold	27,8 %
Oppland	28,9 %
Akershus	32,7 %
Telemark	39,9 %

KONTROLLTILTAK

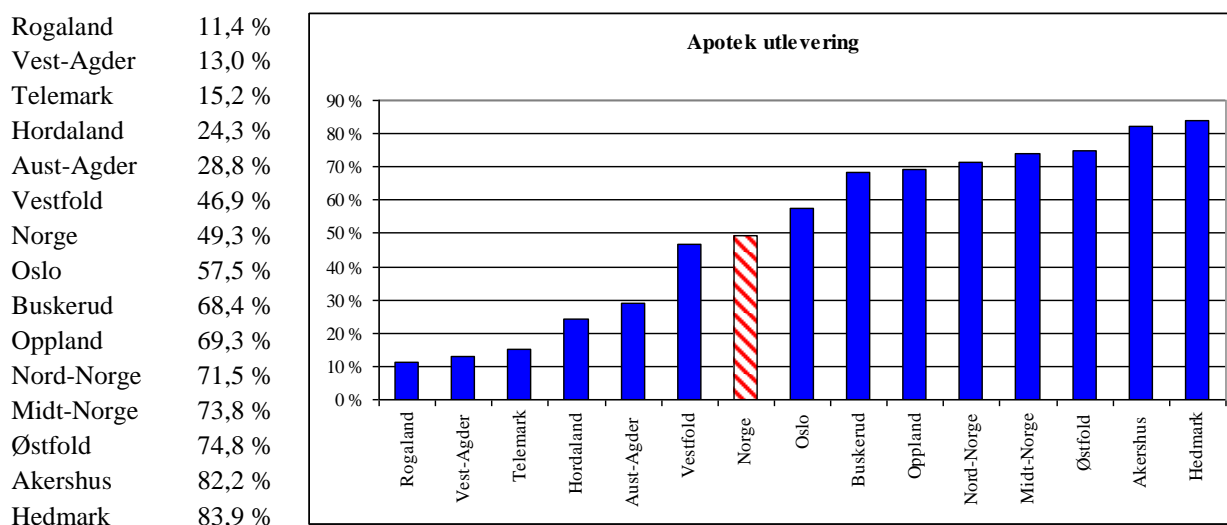
Undersøkelsen redegjør for utleveringen av medikamentet og for urinprøvekontrollen.

Utlevering av medikament

Hovedreglen er at medikamentet skal utleveres slik at en kan være sikker på at det er rett person som tar medikamentet og slik at en kan sikre forsvarlig inntak. Ved starten av behandlingen skal pasienten få medikamentet utlevert daglig og siden med økende stabilitet få utlevert for flere dagers forbruk (ta-hjem-dosering). I 2007 fikk pasientene i gjennomsnitt utlevert medikament 4,0 ganger i uken, noe sjeldnere i Midt- og Nord-Norge og noe flere ganger i Sør – og Øst-Norge. I 2006 var antallet utleveringer 4,2.

På landsbasis var inntaket overvåket i 88,0 % av tilfellene. Dette er omtrent det samme som i 2006. Region Øst skiller seg ut med lavere frekvens overvåket (75,5 %) mens de andre regionene har over 90 %. Det ser altså ut til at det legges lavere vekt på overvåkingen i Region Øst.

Figur 16. Andel med utlevering av medikamentet i apotek. (Andel ukjent Norge = 3,4 %)

Figur 16 viser noe under halvdel, 49,3 % (2006: 52 %) får sitt medikament gjennom apotekene. Vi ser også at dette varierer i betydelig grad slik det gjorde det i forrige undersøkelse. Som i 2006 bruker sentrene på Vestlandet apotek lite. I Rogaland er det i særlig grad det kommunale tjenesteapparatet som har utleveringen. Hordaland er særpreget ved at fastlegene ofte gjør det. Vest-Agder har sterkt redusert utlevering i apotek fordi Helseforetaket har besluttet utlevering gjennom spesialisthelsetjeneste. I Oslo er det også en nokså stor andel med utlevering i senter men ellers i hovedsak utlevering i apotek. Mønsteret varierer altså nokså mye i landet.

Urinprøveordning

LAR i Norge er særpreget ved hyppige urinprøver, de aller fleste avlagt overvåket. Denne undersøkelsen viser også en nokså høy frekvens. 67,0 % har regelmessige prøver hvilket er definert som minst en gang i uken (2005 72,2 %, 2006 67,9 %) Ytterligere 22,8 % har en stikkprøveordning. Andelen ukjent er lav, 3,4 %. Lavest frekvens finnes i Region Øst og i Midt-Norge mens prøvfrekvensen ser ut til å være høyest i Region Vest.

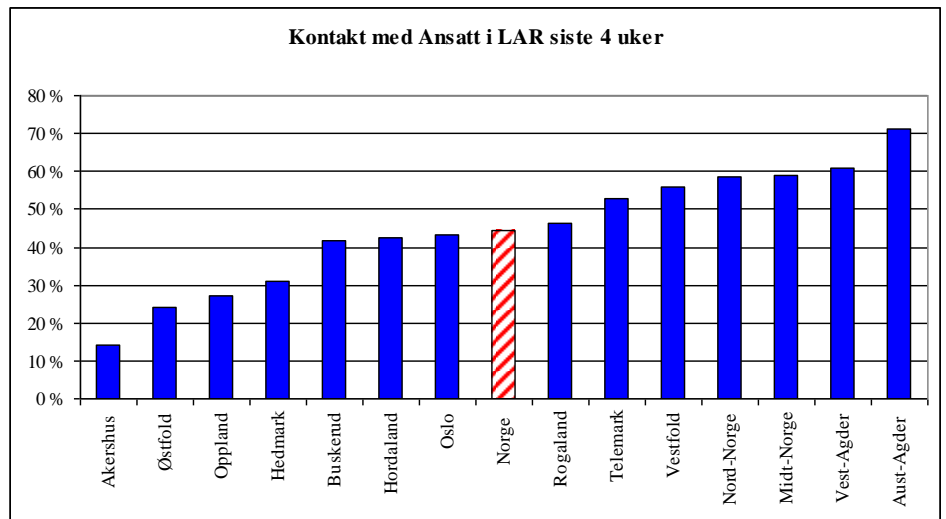
I gjennomsnitt avla pasientene 1,5 prøver pr uke som i 2006. Det er nokså stor forskjell mellom sentrene. LAR Midt opplyser at pasientene i snitt gir 2,3 prøver pr uke. Sentrene i Region Øst og Sør ligger vesentlig lavere.

Kontakt med behandlingsapparatet siste 4 uker

Undersøkelsen redegjør for andel med minst en kontakt med de forskjellige instansene i behandlingsapparatet siste 4 uker. Tabell 17 viser dette i forhold til ansvarlig LAR-senter. På landsbasis var gjennomsnittet at litt under 45 % hadde slik kontakt. Det er stor forskjell mellom sentrene. LAR i Agder-fylkene har hatt slik kontakt med mer enn 6 av 10 pasienter siste måned. De nordlige regionene ligger også høyt, mens mindre enn 3 av 10 i Østfold, Akershus og Oppland har hatt slik kontakt.

Figur 17. Andel med minst en kontakt med ansatt i LAR siste 4 uker. (Andel ukjent Norge = 6,6 %)

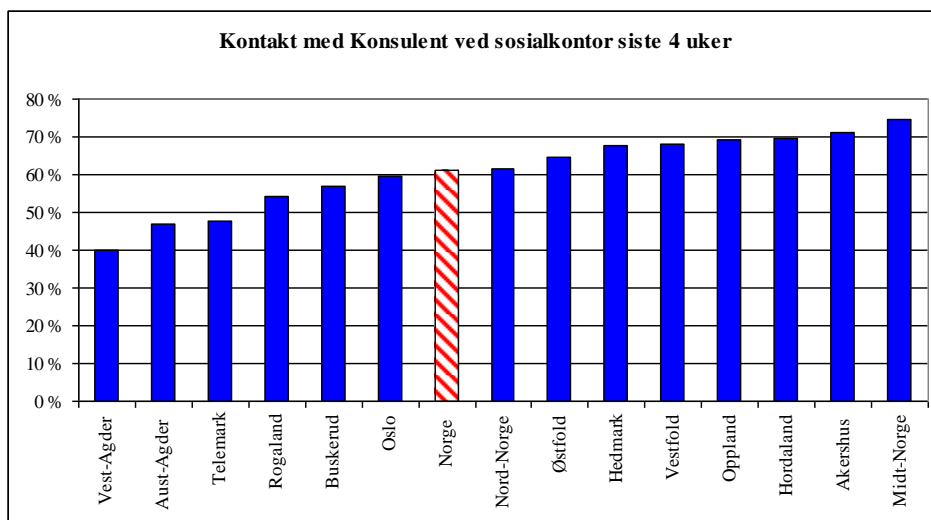
Akershus	14,0 %
Østfold	24,1 %
Oppland	27,2 %
Hedmark	31,0 %
Buskerud	41,7 %
Hordaland	42,6 %
Oslo	43,3 %
Norge	44,4 %
Rogaland	46,5 %
Telemark	52,7 %
Vestfold	55,9 %
Nord-Norge	58,6 %
Midt-Norge	58,9 %
Vest-Agder	60,8 %
Aust-Agder	71,2 %

Figur 18 viser kontakten med sosialkontoret. Vi ser her at 6 av 10 har hatt kontakt med sosialkontoret slik at dette er en hyppigere kontakt. LAR Midt, Akershus, Hordaland og Oppland skiller seg ut med hyppig kontakt mens Agder-fylkene, Rogaland og Telemark har sjeldnere. Andel ukjent var i 2006 omtrent den samme og andel med kontakt 60,1. Det er gjennomgående de samme sentrene som har pasienter med hyppigere og sjeldnere kontakt.

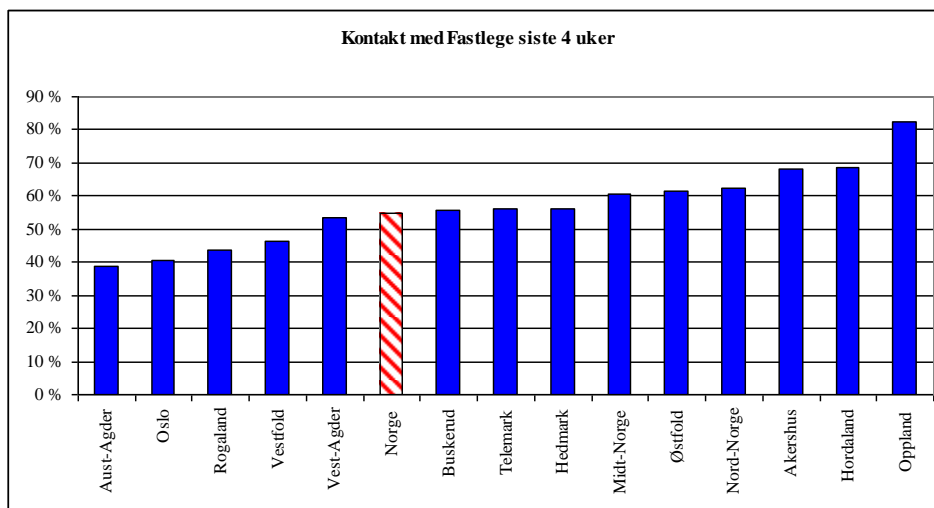
Figur 18. Andel med kontakt med sosialsenter siste 4 uker. (Andel ukjent Norge = 8,9 %)

Vest-Agder	40,1 %
Aust-Agder	46,8 %
Telemark	47,7 %
Rogaland	54,4 %
Buskerud	57,0 %
Oslo	59,4 %
Norge	61,2 %
Nord-Norge	61,7 %
Østfold	64,8 %
Hedmark	67,8 %
Vestfold	68,2 %
Oppland	69,3 %
Hordaland	69,7 %
Akershus	71,2 %
Midt-Norge	74,5 %

Figur 19. Andel med kontakt med fastlege siste 4 uker. (Andel ukjent Norge = 14,7 %)

Aust-Agder	38,7 %
Oslo	40,4 %
Rogaland	43,6 %
Vestfold	46,4 %
Vest-Agder	53,4 %
Norge	55,0 %
Buskerud	55,6 %
Telemark	56,2 %
Hedmark	56,3 %
Midt-Norge	60,4 %
Østfold	61,6 %
Nord-Norge	62,4 %
Akershus	68,4 %
Hordaland	68,8 %
Oppland	82,5 %

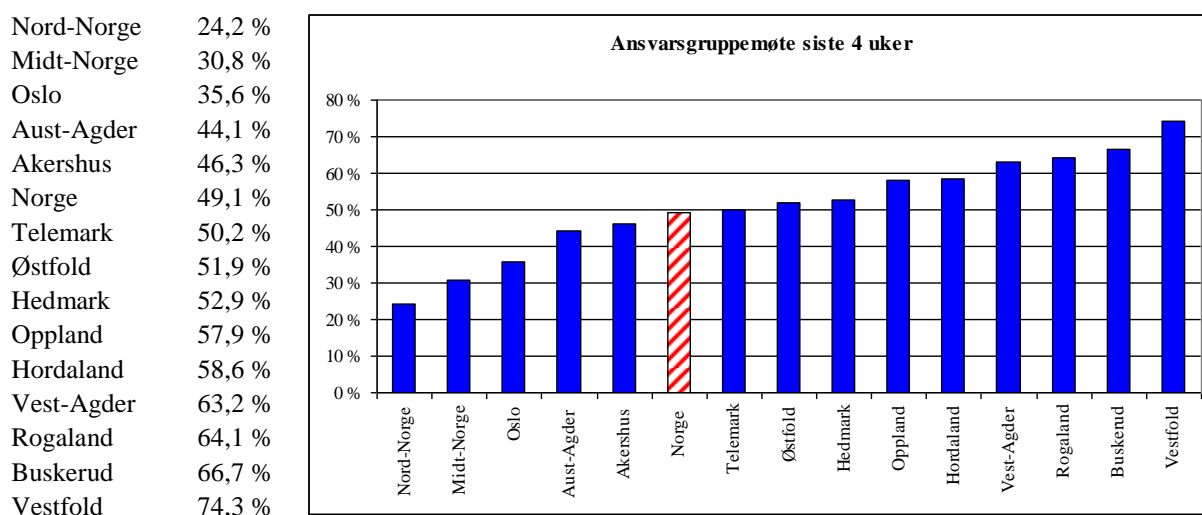

Figur 19 som gjelder kontakten med fastlegene viser at svarene har vært mer usikker på dette området med en ukjentandel på 14,7 % som er enda høyere enn i 2006. Oppgitt andel med fastleger var på landsbasis 55,0 %, omtrent som i 2006. Mønsteret av høy og lav frekvens i fastlegekontakten er som i 2006. Det er høyest kontakt i fylkene i Region Øst hvor systemet baseres på fastleger i størst grad.

Kontakten med spesialisthelsetjenesten er lav om en ser bort fra kontakten med LAR-sentrene. På landsbasis hadde 10,4 % hatt kontakt med psykiatrisk spesialisthelsetjeneste og 14,5 % kontakt med ruspoliklinikk eller liknende. Andelen ukjent var henholdsvis 12,1 og 10,6 %. Dette er omtrent som i 2006. Det er også spurt om pasienten har hatt gruppebehandling. På landsbasis er andelen litt over 4,3 % med angitt usikkerhet for en andel på 12,7 %. Andelen er altså tross noe usikre angivelser lav. LAR Midt har noe høyere andel 7,1 %.

Denne lave kontakten med spesialisthelsetjenesten utenom LAR viser at systemet er lite integrert i det øvrige helsevesenet. Dette er i kontrast til at pasientgruppen er preget av sammensatte problemer. Det sentrale virkemidlet for å oppnå helhetlig behandling er ansvarsgrupper. Her viser undersøkelsen betydelig høyere aktivitet. I figur 20 kan vi se andelen med møte i ansvarsgruppen siste måned. Landsgjennomsnittet var 49,1 % (2006:51,8 %) med møte i gruppen siste fire uker. Dette er omtrent samme andelen som i 2005. Andel ukjent var også da lav. LAR Nord, Midt og noe mindre utpreget LAR Oslo og LAR Aust-Agder ligger lavt mens Rogaland, Buskerud og Vestfold har hatt hyppigere møter.

Figur 20. Andel med ansvarsgruppemøte siste 4 uker. Andel ukjent Norge = 2,8 %)

Samlet peker undersøkelsen på at det særlig er sosialsentere og fastleger som har den hyppigste kontakten sammen med kontakt i LAR senteret. Øvrige deler av behandlingsapparatet er nokså lite involvert, mens det er nokså stor bruk av ansvarsgrupper. Det er nærliggende å anta at LAR-systemets funksjon vil være avhengig av velfungerende sosialsentere og fastleger, og/eller LAR-sentre som har utviklet nær og tett kontakt med disse instansene. Vi ser at det er stor forskjell mellom sentrene på dette området. Denne forskjellen ser i noen grad ut til å ha sammenheng med sentrenes ressursituasjon men vil antakelig også avhenge av om det er utviklet fornuftige systemer for arbeidsformen.

HELSETILSTAND SISTE 4 UKER

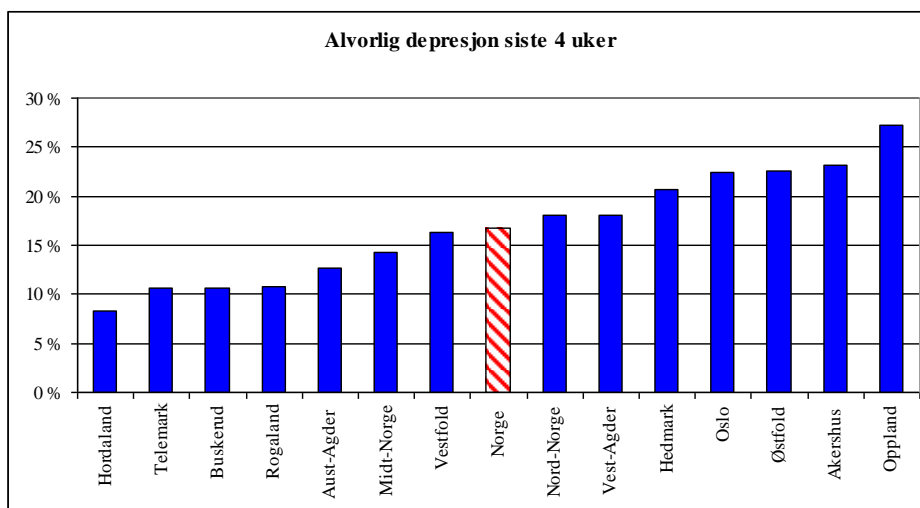
Statusundersøkelsen har flere spørsmål om psykisk helse og bare ett om somatisk helse.

Psykisk helse

Spørsmålene er fulgt av en veileder som forutsetter symptomer som ved psykiatriske lidelser ut over vansker som er vanlige i vanskelige livssituasjoner. Figur 21 viser andel med depressive symptomer. Vi ser at nesten 16,7 % (2006: 18 %) er beskrevet med slike symptomer. Funnet må tolkes forsiktig både fordi andelen ukjent er 9,5 % og fordi svarene ikke bygger på en systematisk undersøkelse. Likevel er det verd å legge merke til at depresjonstegnene er hyppige. Mønsteret av ulikehet mellom sentrene er omtrent som i 2006 slik at årsaken enten må ligge i systematiske forskjeller i måte å bedømme på eller i stabilt ulik reell forekomst.

Figur 21. Andel med depressive symptomer. (Andel ukjent Norge = 9,5 %)

Hordaland	8,3 %
Telemark	10,6 %
Buskerud	10,7 %
Rogaland	10,7 %
Aust-Agder	12,6 %
Midt-Norge	14,3 %
Vestfold	16,3 %
Norge	16,7 %
Nord-Norge	18,0 %
Vest-Agder	18,1 %
Hedmark	20,7 %
Oslo	22,4 %
Østfold	22,6 %
Akershus	23,1 %
Oppland	27,2 %

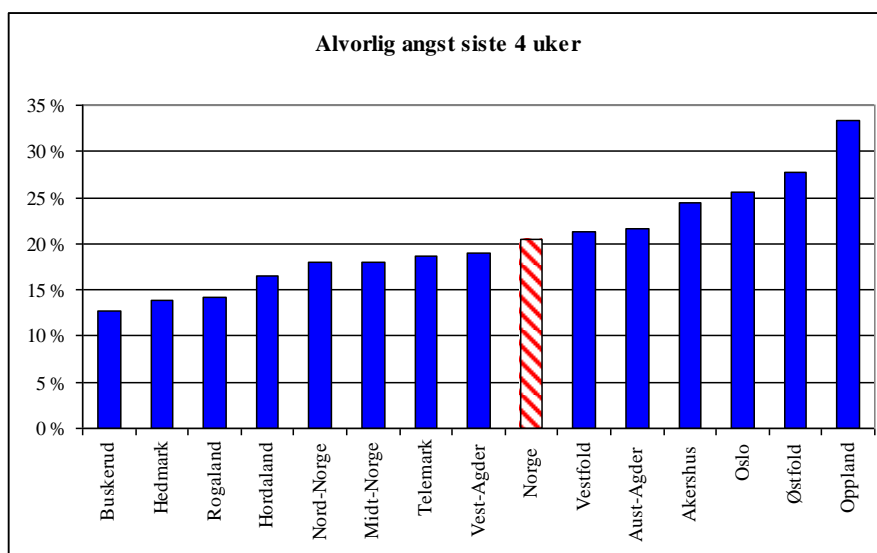
Det samme gjelder forekomsten av alvorlige angstsymptomer (figur 22).

Landsgjennomsnittet tilsier at noe under 20 % skulle ha en angstlidelse eller symptomer som peker i slik retning. Dette er omtrent som i 2006 (19,3 %) Oppland anga i 2006 vesentlig høyere andel enn alle andre (41 %). I denne undersøkelsen er dette redusert men funnet er fortsatt høyest andel med angst. Østfold, Oslo og Akershus angir også høyere andel enn de andre sentrene med funn nokså lik året før. LAR Hordaland, Buskerud, Rogaland og Hedmark angir lav forekomst. Andelen angitt i disse sistnevnte sentrene svarer omtrent til den man finner ved epidemiologiske undersøkelser i gjennomsnittsbefolkningen.

Kvaliteten på disse dataene må derfor vurderes med ytterst stor forsiktighet, og det er vel slik at både ved de laveste og de høyeste frekvensene må det stilles kvalitetsspørsmål ved bruk av diagnostiseringen.

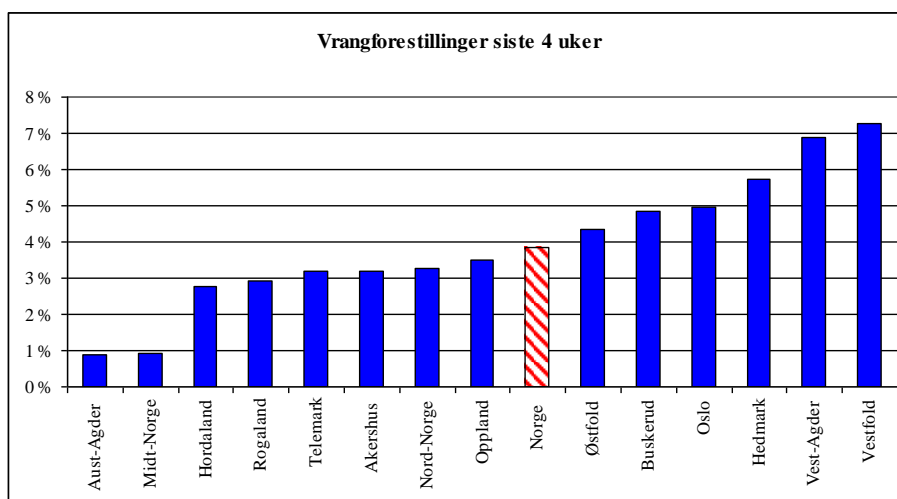
Figur 22. Andel med symptomer som ved alvorlig angst. (Andel ukjent Norge = 9,8 %)

Buskerud	12,7 %
Hedmark	13,8 %
Rogaland	14,1 %
Hordaland	16,4 %
Nord-Norge	18,0 %
Midt-Norge	18,1 %
Telemark	18,7 %
Vest-Agder	19,0 %
Norge	20,5 %
Vestfold	21,2 %
Aust-Agder	21,6 %
Akershus	24,4 %
Oslo	25,6 %
Østfold	27,7 %
Oppland	33,3 %

Figur 23. Andel med vrangforestillinger. (Andel angitt ukjent Norge = 10,3 %)

Aust-Agder	0,9 %
Midt-Norge	0,9 %
Hordaland	2,8 %
Rogaland	2,9 %
Telemark	3,2 %
Akershus	3,2 %
Nord-Norge	3,3 %
Oppland	3,5 %
Norge	3,8 %
Østfold	4,3 %
Buskerud	4,9 %
Oslo	4,9 %
Hedmark	5,7 %
Vest-Agder	6,9 %
Vestfold	7,3 %

Figur 23 viser svarene i forhold til andel med vrangforestillinger og/eller hallusinoser. Andelen med slike vansker er betydelig lavere enn i forhold til angst og depresjon, men med en andel på 3,3 % likevel høyere enn i normalbefolkningen, omtrent som ved 2006-undersøkelsen. Oppland anga i 2006 betydelig høyere andel enn resten av landet. Dette er sterkt redusert i denne undersøkelsen. LAR Aust-Agder, Lar Midt-Norge har særlig lav andel. (Forrige gang LAR Telemark, Hordaland og Rogaland), omtrent

på linje med det en vil finne i befolkningen for øvrig. Forskjellene mellom lavest og høyest er så vidt stor at forklaringen mest sannsynlig er metodevansker.

Fysisk helse

Det rapporteres her i forhold til spørsmål om fysisk sykdom eller skade som har påvirket livsførsel eller livskvalitet de siste 4 ukene. Dette vil si at det dreier seg om relativt alvorlige tilstander. Andelen angitt ukjent var på landsbasis på 8,9 % (2006: 6,8 %). På tross av en viss usikkerhet er det vel verd å legge merke til at så mye som vel en fjerdedel – 27,0 % (2006: 25,7 %) - er beskrevet med slike tilstander. Dette var nokså nær samme funn som i 2005. Det tegnes derfor et bilde av en populasjon som i tillegg til betydelige psykiske vansker også har kroppslige sykdommer og plager i så stor grad at det svekker utfoldelse og livskvalitet.

Forskjellene mellom sentrene er nokså små slik at det alle steder beskrives en populasjon med betydelig somatisk sykkelighet. Sentrene i Region Vest ligger imidlertid på under 16,5 % mens Region Øst, Nord og Sør ligger over eller like under 30 %. Om dette avspeiler forskjeller i sykkelighet, er usikkert.

RUSMIDDELBRUK

Rapportering er gjennomført på samme måte som i 2006. Dette vil si at opplysninger om rusmiddelbruk og informasjonen fra urinkontrollene er slått sammen. Det rapporteres altså om bruk dersom det er ett positivt urinfunn eller opplysninger om minst ett inntak av vedkommende rusmiddel. Alle rapporteringene har en betydelig usikkerhet fordi andelen angitt ukjent ligger som i 2006 på rundt 10 % for alle de ulike rusmiddeltypene. Det er stor forskjell mellom sentrene. LAR Øst og særlig LAR Oslo angir høy andel ukjent. Lar Midt og Nord og dessuten sentrene i vest angir lave verdier av andel ukjente og derfor mindre usikre svar.

Opioider

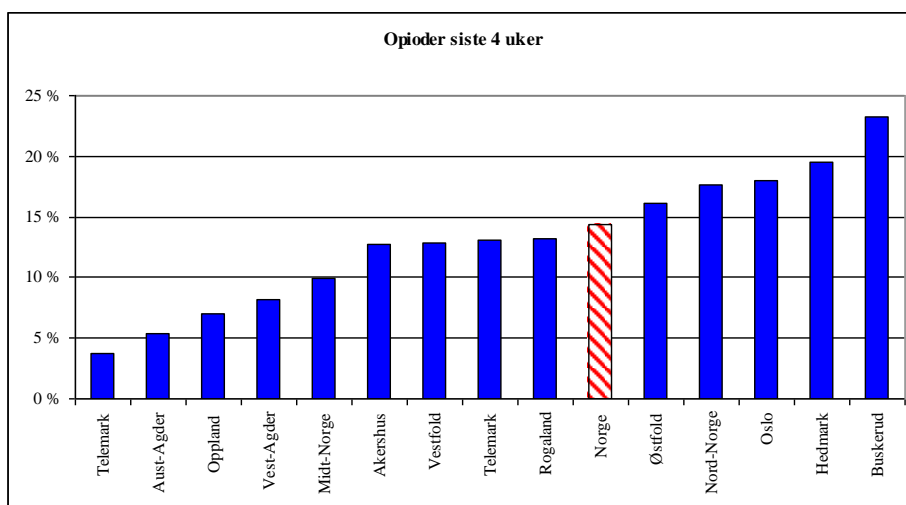
Bruk og avhengighet av heroin er det sentrale problemet LAR er rettet mot. Den biologiske delen av behandlingen har dessuten primært virkning mot dette rusmiddelproblemet.

Vi ser av figur 24 at andelen som har brukt et morfinstoff utenom LAR-medikamentet siste 4 uker er 14,3 % (2006:13,2 %). Behandlingen er altså i hovedsak effektiv i forhold til å stoppe bruk av illegale morfinstoffer.

Figur 24 viser imidlertid også at det er betydelig forskjeller mellom sentrene. Denne variasjonen er ikke så lett å tolke. Agder-fylkene ligger begge lavt. Hordaland har denne gangen under 5 % positive opioidfunn mens fylket i siste undersøkelse hadde noe over middels. De fleste sentrene i Region Øst ligger høyt. LAR Oslo og LAR Hedmark og særlig LAR Buskerud ligger spesielt høyt. Alle funnene er lave i internasjonal sammenheng.

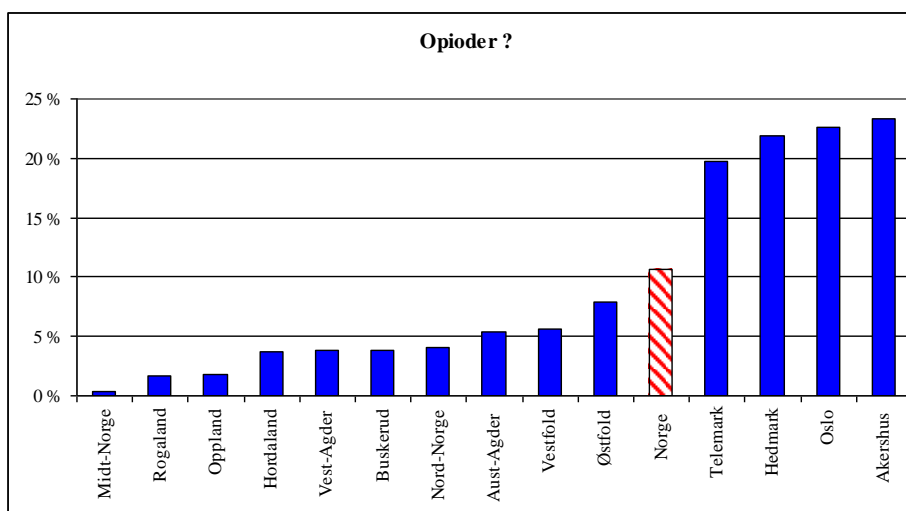
Figur 24 Andel med minst en positiv prøve på morfinstoffer eller opplysninger om minst et inntak siste 4 uker. (Andelen ukjent Norge = 10,6 %)

Telemark	3,7 %
Aust-Agder	5,4 %
Oppland	7,0 %
Vest-Agder	8,2 %
Midt-Norge	10,0 %
Akershus	12,7 %
Vestfold	12,8 %
Telemark	13,1 %
Rogaland	13,2 %
Norge	14,4 %
Østfold	16,2 %
Nord-Norge	17,7 %
Oslo	18,0 %
Hedmark	19,5 %
Buskerud	23,3 %

Figur 25. Andel hvor bruken av morfinstoffer siste 4 uker er angitt som ukjent.

Midt-Norge	0,3 %
Rogaland	1,7 %
Oppland	1,8 %
Hordaland	3,7 %
Vest-Agder	3,9 %
Buskerud	3,9 %
Nord-Norge	4,1 %
Aust-Agder	5,4 %
Vestfold	5,6 %
Østfold	7,9 %
Norge	10,6 %
Telemark	19,8 %
Hedmark	21,8 %
Oslo	22,6 %
Akershus	23,3 %

Andelen usikre varierer sterkt og dette gir tilsvarende indikasjon for forsiktig tolkning. Vi ser at andelen ukjent er vesentlig høyere i Telemark, Hedmark, Oslo og Akershus. Funnene her er derfor mer usikre enn i landet for øvrig. Det er imidlertid ikke usikkerhet/ukjent som ligger bak den svært lave andelen med bruk av opioider i Hordaland.

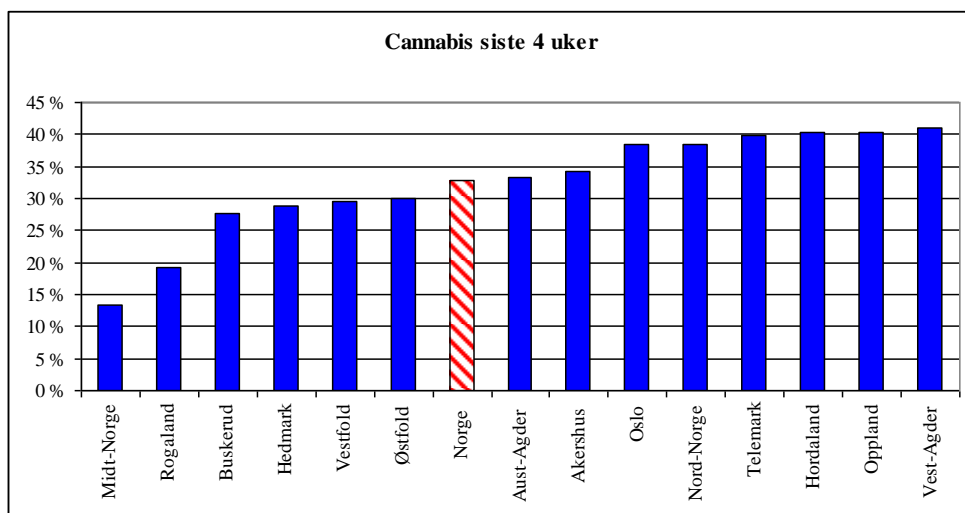
Cannabis

Bruken av cannabis fremgår av figur 26. Andelen ukjent er 10,5 % som i 2006 og finnes i de samme sentrene som usikkerheten i forhold til opioider.

Vi ser at nesten 1/3 har brukt cannabis minst en gang siste 4 uker, den samme andel som i 2005 og 2006. Det er i hovedsak de samme sentrene som har lav andel som tidligere frasett at andelen har økt i LAR i Nord.

Figur 26. Andel hvor det er vist bruk av cannabis siste 4 uker. (Andel ukjent Norge = 10.5 %)

Midt-Norge	13,4 %
Rogaland	19,2 %
Buskerud	27,7 %
Hedmark	28,7 %
Vestfold	29,6 %
Østfold	30,0 %
Norge	32,8 %
Aust-Agder	33,3 %
Akershus	34,2 %
Oslo	38,4 %
Nord-Norge	38,5 %
Telemark	39,9 %
Hordaland	40,3 %
Oppland	40,4 %
Vest-Agder	40,9 %

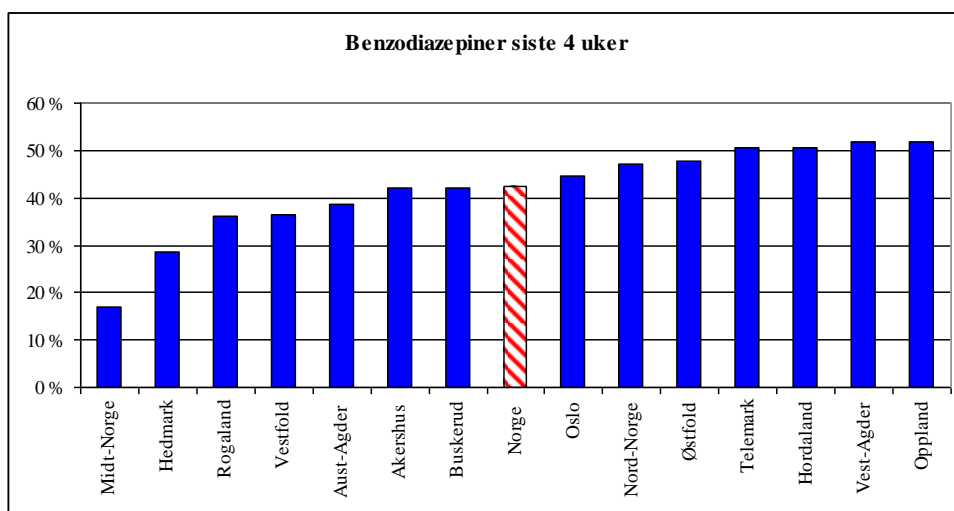

Benzodiazepin

Bruken av benzodiazepiner representerer et betydelig problem i LAR-behandling i svært mange land. Benzodiazepin svekker den stabiliserende virkningen av LAR-medikamentet og øker kognitive og psykomotoriske problemer. Likevel er det et betydelig press for benzodiazepinforskrivning. Slik forskrivning vil vises ved

Figur 27. Andel rapportert med bruk av benzodiazepin siste 4 uker. (Andel ukjent Norge = 9,2 %)

Midt-Norge	16,8 %
Hedmark	28,7 %
Rogaland	36,1 %
Vestfold	36,3 %
Aust-Agder	38,7 %
Akershus	42,1 %
Buskerud	42,2 %
Norge	42,3 %
Oslo	44,6 %
Nord-Norge	47,1 %
Østfold	47,8 %
Telemark	50,5 %
Hordaland	50,7 %
Vest-Agder	51,7 %
Oppland	51,8 %

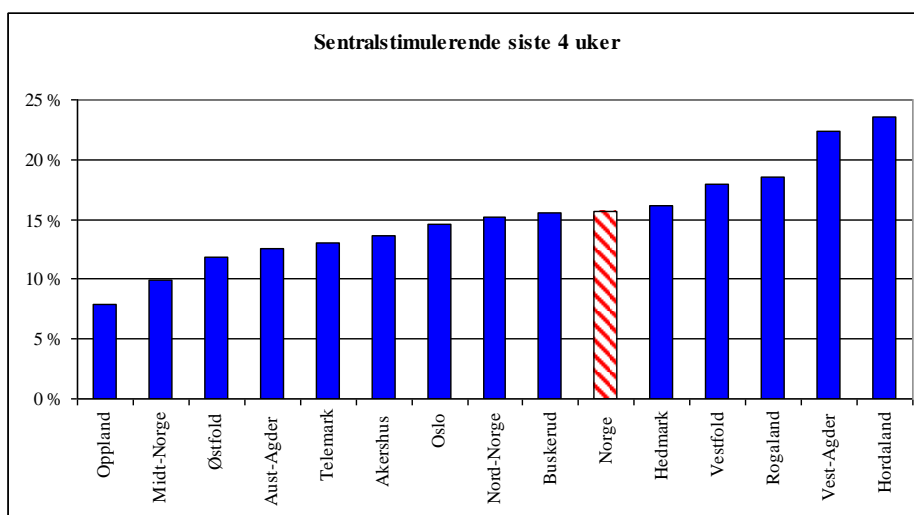
urinprøver. Den bruken som er påvist i undersøkelsen gjelder både forskrevet benzodiazepin og illegalt omsatt benzodiazepin. Figur 27 viser at 42.3 % har brukt slike preparater siste måned (2006: 40,9 %). Mindre enn halvparten (18 %) stammer fra forskrivning i følge denne undersøkelsen. Omtrent hver fjerde pasient har altså bruk av illegalt anskaffet benzodiazepin.

Vi ser her ut til å stå overfor en økende bruk; 2005 = 33,4 %, 2006 = 40,9 %. Denne økningen gjenfinnes i de fleste sentre. Som i 2006 er bruken vesentlig lavere i LAR Midt, og lav i Vestfold. Hedmark og Rogaland ligger også lavt og har redusert forekomst. Blant sentre med høy andel ser vi i særlig grad Oppland Vest-Agder, Hordaland og Telemark hvor omtrent 5 av 10 har påvist bruk. LAR Oslo har reduserende andel og nærmer seg landsgjennomsnittet.

Sentralstimulerende midler

Figur 28 Andel med påvist bruk av sentralstimulerende midler. Landsgjennomsnitt ukjent = 10,8 %

Oppland	7,9 %
Midt-Norge	10,0 %
Østfold	11,8 %
Aust-Agder	12,6 %
Telemark	13,1 %
Akershus	13,6 %
Oslo	14,5 %
Nord-Norge	15,2 %
Buskerud	15,5 %
Norge	15,7 %
Hedmark	16,1 %
Vestfold	18,0 %
Rogaland	18,5 %
Vest-Agder	22,4 %
Hordaland	23,6 %

Bruken av sentralstimulerende midler fremgår av figur 28. Vi ser at det er langt mindre problemer med bruk av slike midler. På landsbasis er andelen 15,7 % med påvist bruk siste måned. Andelen ukjent er den samme som i 2006 og andelen med påvist bruk nær den samme (2006: 16,2 %). Dette gjelder både amfetaminderivater og kokain. Det kan se ut som om problemene er størst på Vestlandet som har særlig høy bruk av buprenorfin. Det er altså i alle fall ikke noe som tyder på at dette reduserer bruken av sentralstimulerende midler. Oppland ligger særlig lavt mens Hedmark ligger nokså høyt. Denne forskjellen er vanskelig å forklare.

Samlet vurdering av rusmiddelbruken siste 4 uker

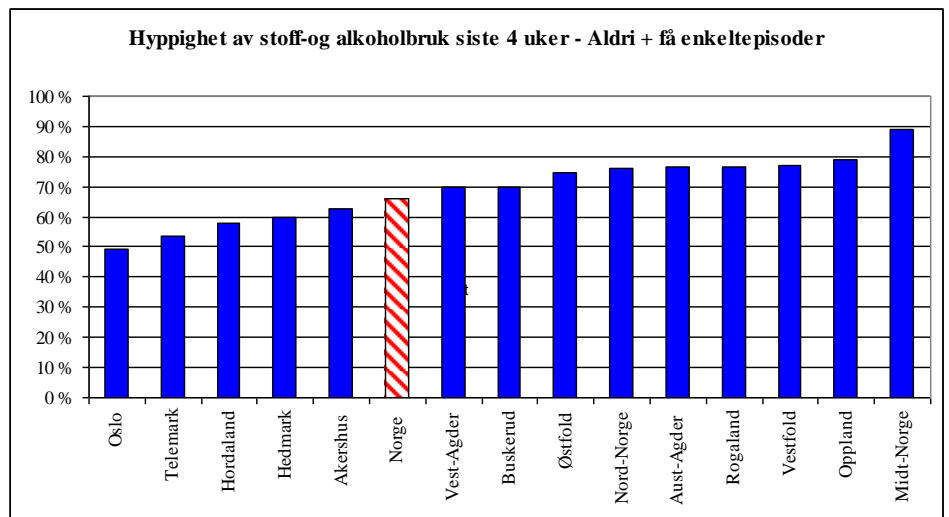
Dette er vurdert ved to spørsmål. Det ene dreier seg om hyppighet av stoff og alkoholbruk med svaralternativene aldri, få enkeltepisoder og regelmessig bruk og det andre om alvorlighet av bruken med svaralternativene ”god funksjon, fungerer ”som andre”, ”Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket” og ”Avhengighetspreget, rusdominert funksjon”. Variablene bygger altså på skjønn fra svarer. Dette gir større usikkerhet slik at en må akseptere større andel ”ukjent” og mulig usikker bruk av alternativene i tillegg.

I forhold til hyppighet av bruk er andelen ukjent på landsbasis 8,0 %, nokså uforandret fra 2005 og 2006. LAR Midt angir at hyppighetene ikke er ukjent for noen (0 %) mens LAR Oslo angir 17,6 %. Usikkerheten og forskjellen i usikkerhet mellom sentrene gjør at funnene må tolkes forsiktig. Vi har derfor valgt å slå variablene aldri og sporadisk (få enkeltepisoder) sammen. Rapportering for variablene separat finnes i appendiks.

Med de sammenslåtte variablene ser vi at landsgjennomsnittet av fravær eller ubetydelig bruk er så høyt som nesten 2/3 (66,2 %). Dersom dette bedømmes pålitelig er dette svært gode resultater. Det er noe vanskelig å bedømme holdbarheten av det siden nokså mange rapporterer om bruk av cannabis eller benzodiazepin siste måned slik at skjønnet her kan variere.

Figur 29. Hyppighetene av bruk rusmidler siste 4 uker. (Andel ukjent = 8)

Oslo	49,3 %
Telemark	53,7 %
Hordaland	57,9 %
Hedmark	59,8 %
Akershus	62,6 %
Norge	66,2 %
Vest-Agder	69,8 %
Buskerud	69,9 %
Østfold	74,5 %
Nord-Norge	76,2 %
Aust-Agder	76,6 %
Rogaland	76,6 %
Vestfold	77,1 %
Oppland	78,9 %
Midt-Norge	89,1 %

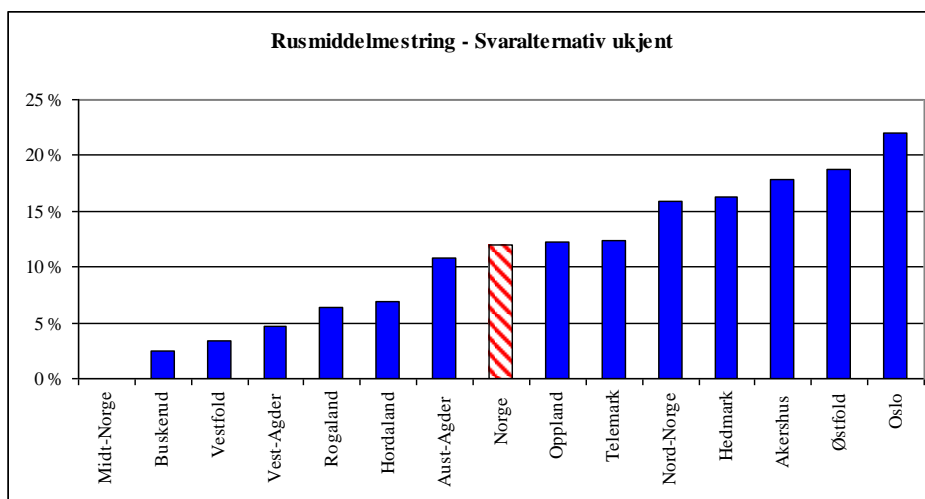
LAR Midt seg tydelig ut fra de andre ved å beskrive at nesten 9 av 10 (89,1 %) er helt eller nesten helt uten rusmiddelbruk. De tre sentrene som kommer nærmest, LAR Oppland, Vestfold, har nesten 8 av 10. LAR Oslo og LAR Telemark betydelig lavere men også her er det omtrent 5 av 10. 3 av 10 (29 %)

Det samme mønsteret sees i forhold til beskrivelsen av mestring og kontroll av rusmiddelbruken slik det fremgår av figur 30. Vi ser at noen sentre angir svært liten usikkerhet mens andel ukjent er opp i 22 % i Oslo. Hovedtrekket ellers er at

kjennskapet til frekvens av rusmiddelbruk er lavere i Østlandsregionen med tillegg av LAR i Nord. Mønsteret er omtrent det samme som i 2005 og 2006.

Figur 30 Andel angitt som ukjent på spørsmål om rusmiddelmeistring .

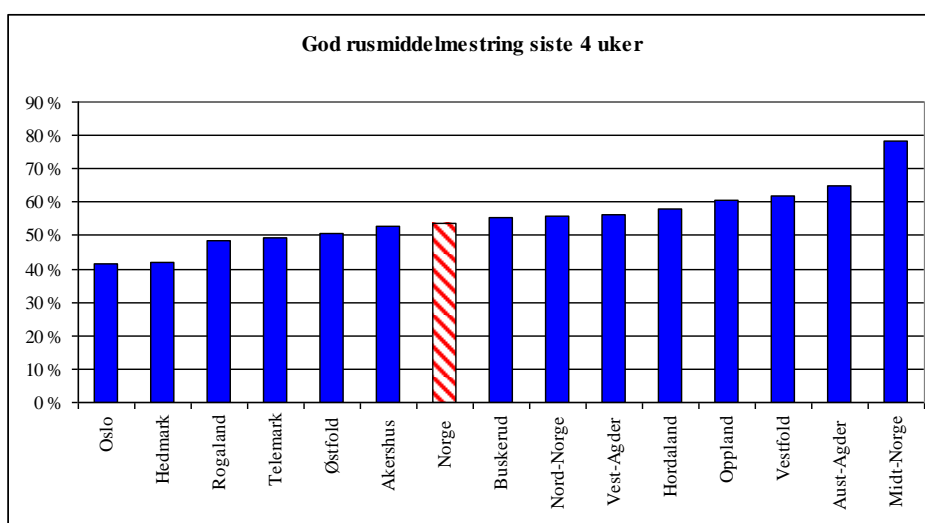
Midt-Norge	0,0 %
Buskerud	2,4 %
Vestfold	3,4 %
Vest-Agder	4,7 %
Rogaland	6,3 %
Hordaland	6,9 %
Aust-Agder	10,8 %
Norge	12,0 %
Oppland	12,3 %
Telemark	12,4 %
Nord-Norge	15,9 %
Hedmark	16,3 %
Akershus	17,8 %
Østfold	18,7 %
Oslo	22,1 %

Andelen hvor rusmiddelmeistringen er bedømt som god fremgår av figur 31. De fleste sentrene angir at noe over eller under halvdelen (landsgjennomsnittet 2007: 53,9 %, 2006: 54,9%) har en god funksjon. I LAR Midt gjelder dette noe over 8 av 10. LAR Buskerud og LAR Vestfold, skiller seg ut med svært høy andel. LAR Oslo og Hedmark, noe mindre utpreget LAR Rogaland og LAR Telemark skiller seg ut med lavere andel. Buskerud og Rogaland har svært mye lavere andel enn i 2006 mens særlig Aust-Agder opplyser om svært mye høyere andel. Forskjellene mellom 2006 og 2007 er så store at det er vanskelig å legge vekt på dette funnet.

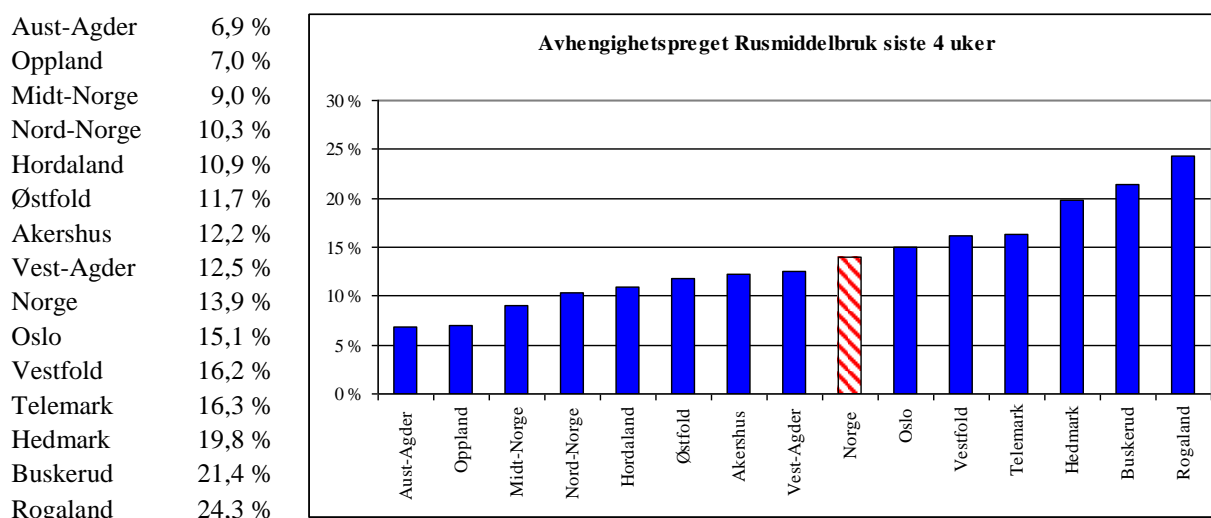
Figur 31. Andel angitt med en god funksjon i forhold til rusmiddelmeistring "Som andre" (Landsgjennomsnitt ukjent = 11,8 %)

Oslo	41,3 %
Hedmark	41,9 %
Rogaland	48,5 %
Telemark	49,1 %
Østfold	50,4 %
Akershus	52,9 %
Norge	53,8 %
Buskerud	55,3 %
Nord-Norge	55,8 %
Vest-Agder	56,5 %
Hordaland	58,1 %
Oppland	60,5 %
Vestfold	62,0 %
Aust-Agder	64,7 %
Midt-Norge	78,2 %

Går vi til den motsatte svaralternativet, ”Avhengighetspreget rusmiddelbruk”, viser dette det komplementære bildet. Andelen er påfallende lav i Aust-Agder og Oppland mens den er høye i Rogaland og Buskerud. De øvrige fordelere seg enten litt over eller litt under landsgjennomsnittet. Det er altså reelle forskjeller, men forskjellene blir mindre om en ser på hvem det går tydelig dårlig med enn om en ser på hvem det går svært bra med. En mulig forklaring kan ligge i om det er kommet i stand en aktiv rehabiliteringsprosess eller om hovedfunksjonen er knyttet til den grunnleggende farmakologiske effekten av medikamentet.

Figur 32. Gjennomsnittlig andel som beskrives med avhengighetspreget rusmiddelbruk siste 4 uker. (Landsgjennomsnitt ukjent = 11,8 %)

SOSIAL FUNKSJON SISTE ÅR

Noen spørsmål (C-spørsmål i skjema) dreier seg om sosiale vansker og om rusmiddelbruk i perioden fra siste årsskifte.

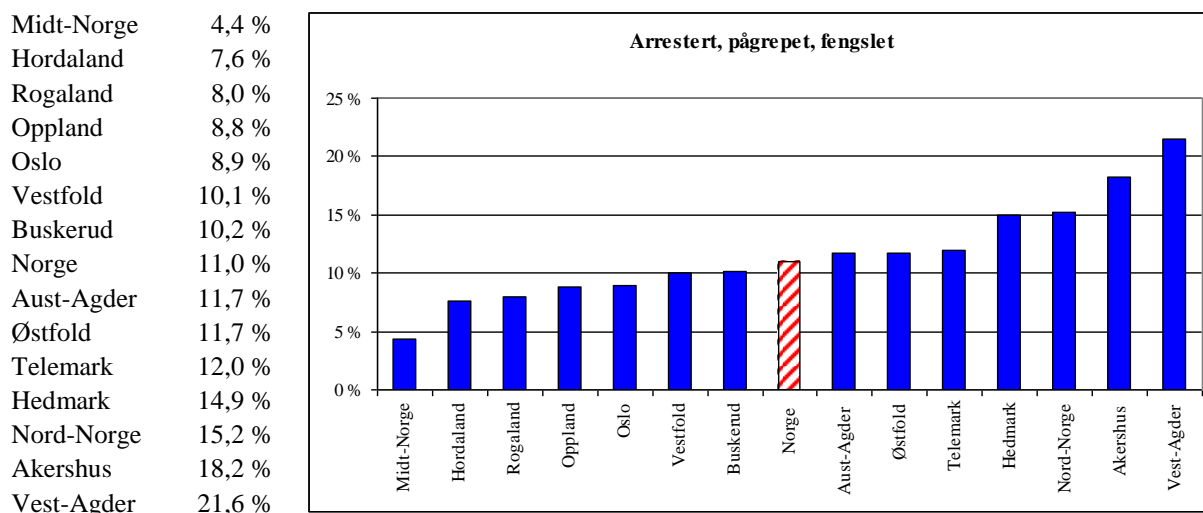
Kriminalitet

Rapporteringen er endret fra 2006. Frem til da ble det skilt mellom arresterting og varetekt og tiltale og sikring. Det ble vurdert at mange av sentrene har hatt usikker oversikt over forskjellene mellom disse parametrene. Undersøkelsen for 2007 rapporten derfor bare om pasientene har hatt minst ett av kjennetegnene ”arrestert, varetektsfengslet, siktet eller fengslet”. Tallene er ikke direkte sammenliknbare med 2006.

Figur 33 viser funnene. Usikkerheten er omtrent som eller litt lavere enn i 2006. 11 % har hatt en kriminalitetsaktivitet som har minst ført til pågrepelse. Igjen kommer LAR Midt best ut mens LAR Vest-Agder rapporterer om vesentlig høyere andel. Ytterpunktene er vanskelige å forstå. Noe av forklaringen kan ligge i

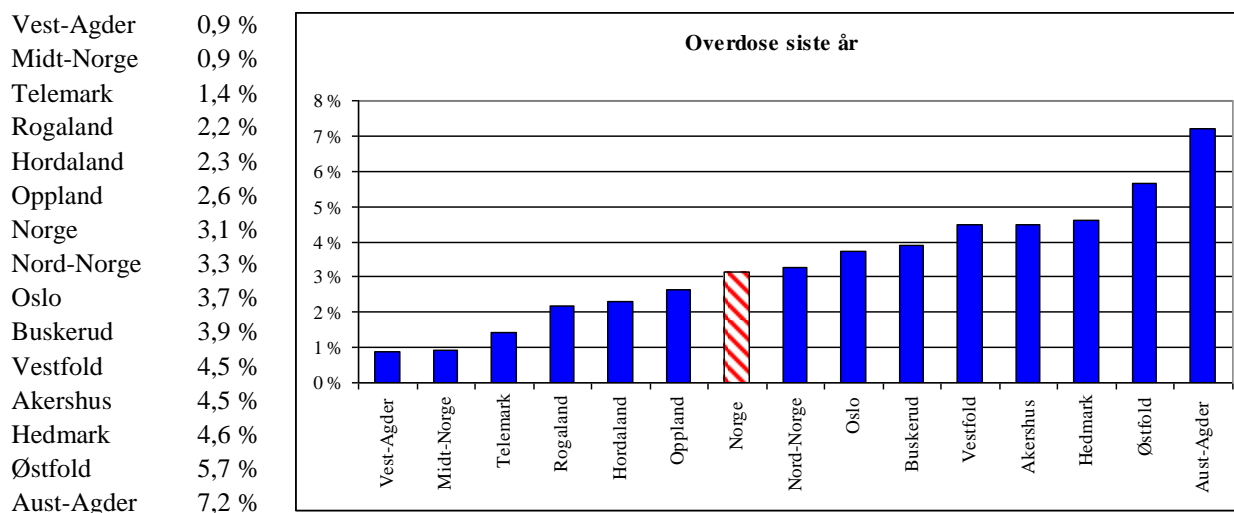
etterforskningseffektivitet. Andelen ukjent er imidlertid særlig lav i Midt-Norge slik at usikker rapportering ikke er noen årsak her. Den relativt lave andelen i Oslo kan imidlertid ha slik sammenheng.

Figur 33. Andel som har vært arrestert. (Landsgjennomsnitt ukjent =7,8 %)

Overdoser og selvmordsforsøk

Figur 34. Andel rapportert med overdose. (Landsandel ukjent = 6,3 %)

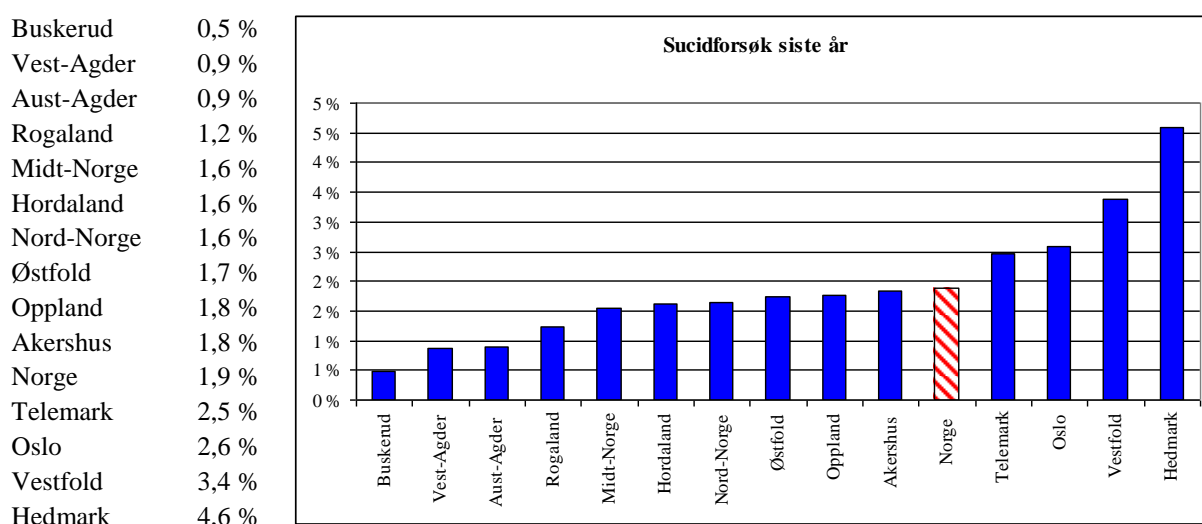
Inntak av så store mengder av et rusmiddel at det oppstår en farlig forgiftning kan være uttrykk for liten livslyst og selvforakt. Noen av overdoseringene er også i realiteten selvmordsforsøk men det er tatt sikte på å skille disse fra hverandre.

Figur 34 viser overdoseandelen. Andelen angitt usikker er den samme som i 2006 og forekomsten av overdosetilfeller temmelig nær den samme. Det er altså en andel på 3

% som har hatt en livstruende forgiftning. Forekomsten er nokså lik bortsett fra at Vest-Agder og Midt-Norge har lav andel mens Aust-Agder og Østfold har høy. Aust-Agder oppga høy andel også i 2006.

Figur 35 viser forekomsten av selvmordsforsøk. Andelen ukjent er den samme som i 2006. Den gjennomsnittlige forekomsten i landet er også den samme. Litt under 2 % har forsøkt å begå selvmord. Noen av tilfellene antas å ha vært overdosetilfeller uten klar selvmordshensikt. Vi ser at noen sentre skiller seg ut med forekomst under 1 %. Ett av disse, LAR Vest-Agder, hadde i forrige undersøkelse landets høyest forekomst. Siden forekomsten er så lav, vil tilfeldige variasjoner kunne gi store utslag. Hedmark rapportere imidlertid også i 2006 om relativt sett høy forekomst.

Figur 35. Andel som har hatt selvmordsforsøk siste år. (Landsandel ukjent = 6,6 %)

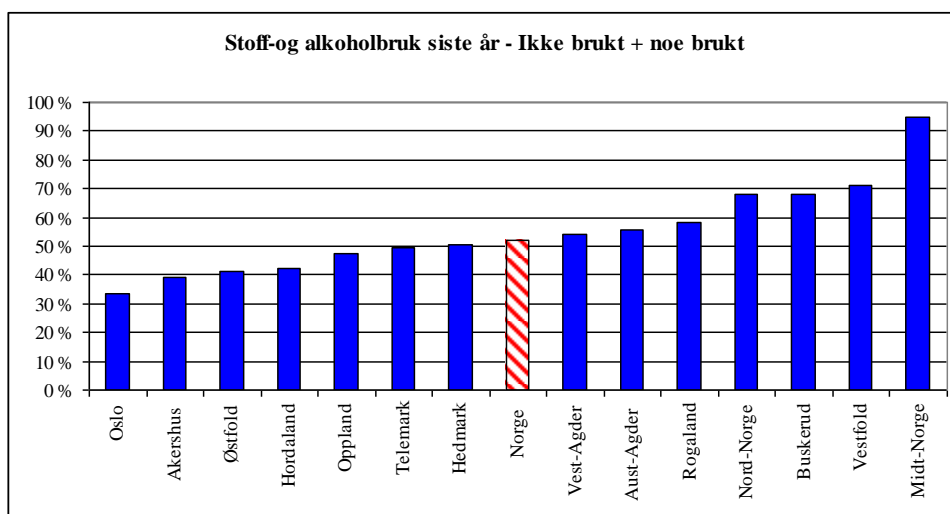

Bruk av rusmidler siste år

Undersøkelsen har også et spørsmål om hvorledes pasienten har forholdt seg til bruk av rusmidler, herunder også alkohol til beruselse, hele året fra årsskiftet. Svaralternativene er "Ikke brukt", "Noe bruk, men bare i kortere perioder", "Bruk i lengre perioder men ikke hele tiden" og "Brukt regelmessig heler året". Andelen ukjent på spørsmålet er 5,8 %, noe lavere enn i 2006. De fleste av svarene har altså ment at de kan besvare spørsmålet. Det er imidlertid flere sider av funnene som skaper usikkerhet. Om en sammenholder funnene med funn angitt rusmiddelbruk siste fire uker, vil en se at det i noen tilfeller er sentre som angir høyere andel uten bruk hele året enn det angis siste 4 uker. Ett senter som skriver ut pasienter som ikke responderer godt nok på rusmiddelrådgivning, vil dessuten være uten eller nesten uten pasienter med vedvarende rusmiddelbruk. Det er dessuten tvilsomt om tilfeldige episoder av rusmiddelbruk er kjent av behandlerne, spesielt der hvor det er sjeldne urinkontroller. Svaralternativene er derfor slått sammen slik at en gruppe utgjøres av de som ikke har brukt eller bare har brukt i kortere perioder på den ene siden og de som har brukt i lengre perioder og de som har brukt hele tiden på den annen (figur 36).

Figur 36 Bruk av rusmidler siste år – andel bedømt uten eller med sporadisk bruk (Ukjent = 5,8 %)

Oslo	33,7 %
Akershus	38,9 %
Østfold	41,1 %
Hordaland	42,4 %
Oppland	47,4 %
Telemark	49,3 %
Hedmark	50,6 %
Norge	52,2 %
Vest-Agder	54,3 %
Aust-Agder	55,9 %
Rogaland	58,0 %
Nord-Norge	67,9 %
Buskerud	68,0 %
Vestfold	70,9 %
Midt-Norge	95,0 %

På landsbasis finner en da at noe over halvparten 52,2 % (2006: 67,9 %) har vært uten eller bare hatt ubetydelig bruk av rusmidler. Noe under 4 av 10 har hatt lengre bruksperioder eller vedvarende bruk. Dette er noe svakere resultater enn i 2005. Mønsteret svarer ellers til det som går igjen i undersøkelsen. LAR Midt kommer svært høyt med 95,0 % i den gode kategorien mens et senter som LAR Oslo er nede i 33,7 % og mange av sentrene i Østlandsregionen ligger på 40-tallet liksom LAR Hordaland.

For øvrig henvises det til tabellariske oversikter i appendiks

FORNØYDHETSMÅLINGER

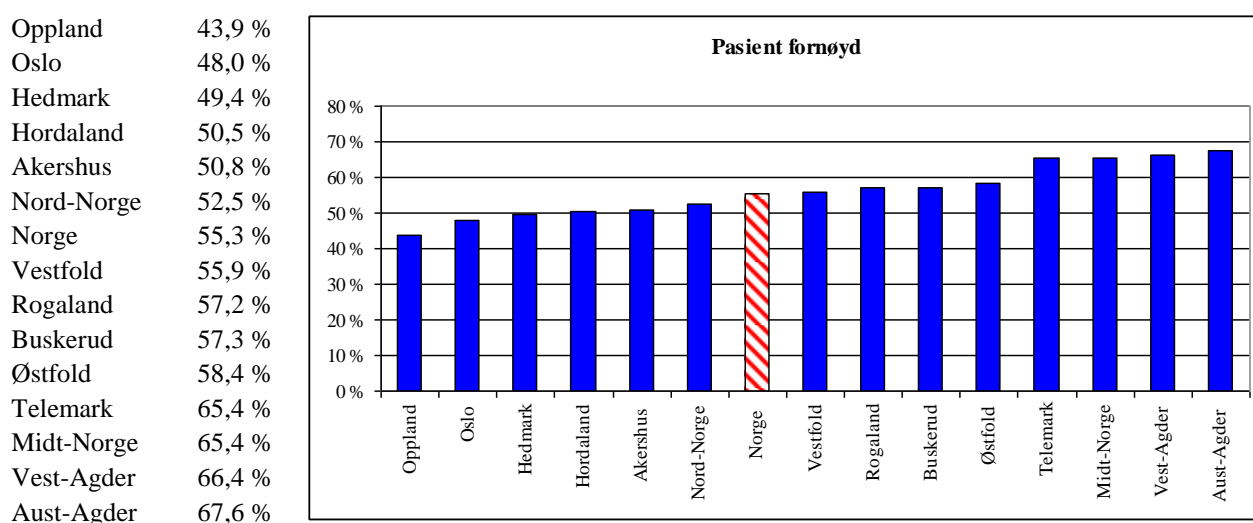
Pasientens vurderinger

To spørsmål sikter mot utsagn om fornøydhets med behandlingen. Spørsmålene er først og fremst tenkt som informasjon til hvert LAR-senter, altså som instrument til kvalitetssikring. Stor grad av misnøye signaliserer behov for vurdering og eventuelt endring av behandlingsopplegget.

Figur 37 viser en oversikt over sentrenes rapporteringer om gjennomsnittlig pasientfornøydhets. Spørsmålet er besvart av den enkelte hovedkontakt slik at svarene kan preges av utilstrekkelig kjennskap, av kontaktens ønske om positiv vurdering og eventuelt av pasientens tanker om hvilket svar behandlerne ønsker. Dette må tas med i vurdering av svarene. Svarmulighetene er fornøyd/vellykket, både-og og misnøyd/ikke vellykket. Landsandelen ukjent, 12,7 %, er noe høy enn i 2006 (10,6 %). Den gjennomsnittlige andelen pasienter som oppfattes som fornøyde er 55,9 %,

omtrent den samme som i 2006 (54,7 %). 25,2 % er oppfattet som mellomfornøyd (både-og) og 6,7 % som direkte misfornøyd. I forhold til fornøydhetmålinger i helsevesenet ellers, viser dette mer kritisk holdning enn det er vanlig selv om andelen misnøyd ikke er spesielt høy. Fordelingen av svarene slik det fremgår av figur 37 viser at sentrene oppnår omtrent samme andel fornøyde. Noen ligger litt over gjennomsnittet på ca 60 % og noen litt under omtrent på 50 %. Agder-fylkene, Telemark og LAR Midt angir noe mer fornøyde pasienter.

Figur 37. Andel pasienter som vurderes fornøyd med behandlingsopplegget. (Landsgjennomsnitt ukjent = 12,7 %)

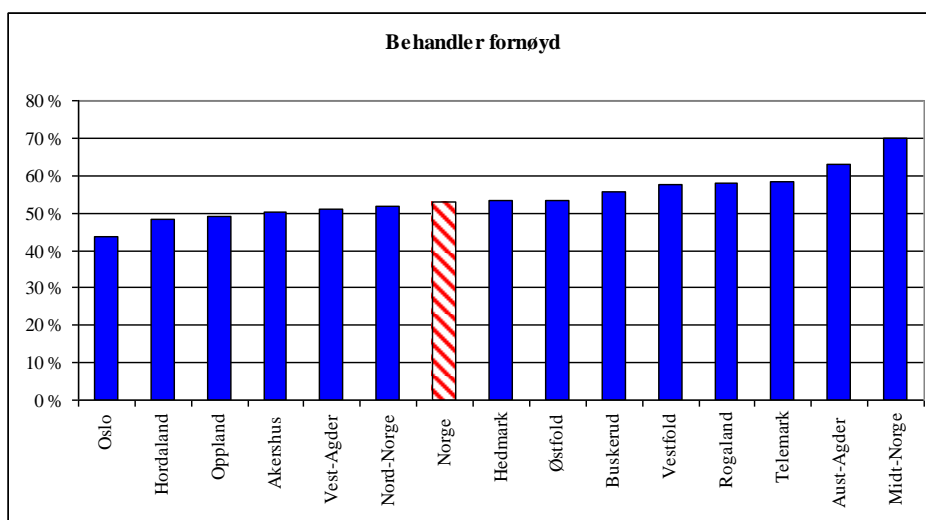
Behandlers vurdering

Figur 38 viser i hvilken grad den som har fylt ut skjema – i første rekke pasientenes hovedkontakter i LAR-sentre eller sosialsentre – er fornøyd med behandlingen. Andelen ukjent er som en kunne vente lav og på samme nivå som i 2006. Vi ser at landsgjennomsnittet fornøydhet hos behandlerne er på samme nivå, kanskje noe høyere enn som den som er angitt for pasientene. En mulig forklaring er at svarene ikke skiller mellom egen og pasientenes fornøydhet.

Hovedinntrykket er at det er liten forskjell mellom sentrene, mindre enn i 2006. LAR i Nord var preget av driftsvansker men angir nå fornøydhet på linje med gjennomsnittet. LAR Hordaland, Vest-Agder, Buskerud og Vestfold beskriver lavere fornøydhet mens ØSTOLD, Telemark, Aust-Agder og Midt-Norge er mer fornøyd. Det siste senteret beskriver at man er fornøyd med behandlingen for 7 av 10 pasienter.

Figur 38. Utfyllers vurdering av behandlingen, andel fornøyd. Landsandel ukjent = 5,7 %.

Oslo	43,7 %
Hordaland	48,1 %
Oppland	49,1 %
Akershus	50,3 %
Vest-Agder	50,9 %
Nord-Norge	51,7 %
Norge	53,1 %
Hedmark	53,5 %
Østfold	53,5 %
Buskerud	55,8 %
Vestfold	57,5 %
Rogaland	58,0 %
Telemark	58,3 %
Aust-Agder	63,1 %
Midt-Norge	70,1 %

Endringsbehov

Det siste spørsmålet i statusundersøkelsen skal hente ut en vurdering av behov for endringer. Spørsmålet er først og fremst tenkt som kvalitetssikring, og svaralternativene er ja og nei. Ja-svar skal føre til at behandlingen evalueres. Andelen ukjent er denne gangen 8,7 % noe høyere enn i 2006 (6,9 %)

I gjennomsnitt anbefales vurdering av endringer for 22,4 %, omtrent som i 2006 (21,6 %) Lavest andel med anbefaling om endringer finner vi i LAR Aust-Agder og høyest i Vestfold uten at det er lett å se noen spesielle grunner til dette mønsteret. I hovedsak er det relativt lite forskjell mellom sentrene.

APPENDIX – TABELLARISKE OVERSIKTER - PROSENTANGIVELER

Norge og regionene

	Norge prosent	Øst prosent	Sør prosent	Vest prosent	Midt prosent	Nord prosent
Antall svar	4014	1592	1013	843	321	245
Svarprosent	78,64 %	68,80 %	84,42 %	82,16 %	97,87 %	94,96 %
Kjønn						
Kvinner	30,19 %	32,66 %	27,84 %	28,83 %	31,78 %	26,53 %
Menn	69,81 %	67,34 %	72,16 %	71,17 %	68,22 %	73,47 %
Alder (gjennomsnitt)	40,18	41,27	39,60	39,15	39,38	40,09
A. Aktuell situasjon						
A0. Aktuell situasjon						
0. Ikke utskrevet	91,43 %	91,84 %	91,11 %	90,27 %	89,10 %	97,12 %
1. Eget ønske om avvenning	1,33 %	1,68 %	0,85 %	1,19 %	2,49 %	0,00 %
2. Misfornøyd med behandlingen	1,64 %	2,72 %	0,85 %	1,07 %	1,25 %	0,41 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	3,59 %	1,42 %	4,97 %	5,93 %	5,30 %	1,65 %
4. Behandlingsvansker	0,44 %	0,32 %	0,21 %	0,47 %	1,56 %	0,41 %
10. Annet	1,57 %	2,01 %	2,01 %	1,07 %	0,31 %	0,41 %
A1. Beskjeftigelse						
a. Yrkesstatus						
0. Uten beskjeftigelse	75,65 %	81,33 %	76,41 %	73,36 %	55,76 %	69,80 %
1. Heltidsjobb	10,36 %	6,84 %	11,35 %	13,50 %	17,13 %	9,39 %
2. Deltidsjobb	7,33 %	5,13 %	6,61 %	6,69 %	19,94 %	10,20 %
3. Under utdanning	5,01 %	4,75 %	4,15 %	5,38 %	5,61 %	8,16 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	0,70 %	0,63 %	0,59 %	0,84 %	1,25 %	0,41 %
9. Ukjent	0,95 %	1,33 %	0,89 %	0,24 %	0,31 %	2,04 %
b. Arbeidstrening/kurs						
0. Nei	83,95 %	84,48 %	82,23 %	86,95 %	81,31 %	80,82 %
1. Ja	13,82 %	12,60 %	16,58 %	10,44 %	17,13 %	17,55 %
9. Ukjent	2,22 %	2,91 %	1,18 %	2,61 %	1,56 %	1,63 %

c. Dagtilbud

0. Nei	77,20 %	74,76 %	73,35 %	84,54 %	80,06 %	79,92 %
1. Ja	19,86 %	20,72 %	25,27 %	12,72 %	18,38 %	18,44 %
9. Ukjent	2,93 %	4,51 %	1,38 %	2,73 %	1,56 %	1,64 %

A2. Viktigste inntekt

0. Forsørget av andre	0,20 %	0,13 %	0,30 %	0,24 %	0,00 %	0,41 %
1. Arbeidsinntekt	9,50 %	6,60 %	9,67 %	13,29 %	12,46 %	10,66 %
2. Studielån/stipend	0,15 %	0,13 %	0,10 %	0,12 %	0,00 %	0,82 %
3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,30 %	0,25 %	0,49 %	0,24 %	0,31 %	0,00 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	0,55 %	0,25 %	0,89 %	0,83 %	0,31 %	0,41 %
5. Yrkesmessig atføring/ rehabiliteringspenger	29,82 %	22,77 %	29,02 %	36,18 %	43,61 %	38,93 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	39,42 %	45,09 %	39,49 %	30,84 %	34,27 %	38,52 %
7. Stønad til enslig forsørger	0,45 %	0,31 %	0,30 %	0,95 %	0,31 %	0,41 %
8. Sosialhjelp	17,05 %	22,01 %	16,58 %	14,95 %	8,10 %	5,74 %
10. Annet	1,05 %	1,01 %	1,09 %	1,19 %	0,00 %	2,05 %
9. Ukjent	1,52 %	1,45 %	2,07 %	1,19 %	0,62 %	2,05 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	1,32 %	1,90 %	1,58 %	0,24 %	0,31 %	1,64 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	2,87 %	4,80 %	1,28 %	1,31 %	0,93 %	4,92 %
2. Institusjon	7,35 %	10,42 %	4,94 %	4,52 %	8,72 %	5,33 %
3. Fengsel	1,47 %	1,52 %	1,28 %	1,78 %	0,00 %	2,87 %
4. Hos foreldre	3,87 %	3,03 %	5,23 %	4,16 %	1,56 %	5,74 %
5. Hos andre	2,20 %	2,91 %	1,97 %	1,07 %	1,56 %	3,28 %
6. Egen bolig	78,21 %	71,95 %	81,24 %	83,95 %	86,29 %	75,82 %
10. Annet	1,75 %	2,40 %	1,97 %	1,07 %	0,62 %	0,41 %
9. Ukjent	0,95 %	1,07 %	0,49 %	1,90 %	0,00 %	0,00 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	88,73 %	82,34 %	92,79 %	91,57 %	99,07 %	89,75 %
1. Smittet	2,65 %	4,57 %	1,78 %	1,43 %	0,93 %	0,41 %
9. Ukjent	8,61 %	13,09 %	5,43 %	7,01 %	0,00 %	9,84 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	19,71 %	24,10 %	18,07 %	15,30 %	9,66 %	26,64 %
1. Smittet	62,78 %	56,44 %	60,32 %	69,40 %	89,72 %	55,74 %
9. Ukjent	17,51 %	19,47 %	21,62 %	15,30 %	0,62 %	17,62 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	60,96 %	71,25 %	61,62 %	40,93 %	68,54 %	50,62 %
1. Buprenofin (Subutex)	38,11 %	26,80 %	38,28 %	58,60 %	31,46 %	48,97 %
9. Ukjent	0,92 %	1,95 %	0,10 %	0,47 %	0,00 %	0,41 %

A6. Døgn dose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	109,05	108,32	112,01	99,41	114,59	117,22
1. Buprenofin (Subutex)	18,61	17,89	18,90	17,54	22,40	21,27

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	32,93 %	25,30 %	26,68 %	76,63 %	0,00 %	0,82 %
1. Fastlege	64,77 %	69,65 %	72,73 %	22,66 %	100,00 %	99,18 %
2. Annen lege	1,20 %	2,65 %	0,59 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	1,10 %	2,40 %	0,00 %	0,71 %	0,00 %	0,00 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	85,15 %	79,57 %	87,85 %	89,21 %	98,13 %	79,10 %
1. Ja	6,89 %	7,31 %	7,31 %	5,46 %	1,87 %	13,93 %
9. Ukjent	7,96 %	13,11 %	4,84 %	5,34 %	0,00 %	6,97 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	77,32 %	67,40 %	77,37 %	88,24 %	99,38 %	74,90 %
1. Ja	17,86 %	23,90 %	20,55 %	8,55 %	0,62 %	22,22 %
9. Ukjent	4,82 %	8,70 %	2,08 %	3,21 %	0,00 %	2,88 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	95,03 %	90,54 %	97,43 %	98,33 %	99,38 %	97,13 %
1. Ja	1,07 %	0,95 %	1,78 %	0,48 %	0,62 %	1,64 %
9. Ukjent	3,90 %	8,52 %	0,79 %	1,19 %	0,00 %	1,23 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt)

4,01	4,08	4,26	3,65	3,69	4,18

b. Derav antall utlevert overvåket

87,96 %	75,51 %	97,28 %	93,80 %	99,58 %	90,67 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	9,01 %	9,30 %	17,03 %	4,68 %	0,31 %	0,00 %
1. Apotek	49,34 %	68,18 %	32,67 %	17,99 %	73,83 %	71,55 %
2. Kommunal tjenesteapparat	21,71 %	5,63 %	37,33 %	39,33 %	10,59 %	15,48 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	9,28 %	10,75 %	7,92 %	8,75 %	9,03 %	7,53 %
4. Legekontor	7,18 %	1,20 %	1,39 %	26,62 %	5,92 %	5,02 %
10. Annet	2,33 %	2,34 %	3,17 %	2,64 %	0,31 %	0,42 %
9. Ukjent	1,15 %	2,59 %	0,50 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	6,81 %	13,70 %	3,17 %	1,42 %	1,87 %	2,46 %

1. Stikkprøver	22,82 %	25,81 %	24,73 %	10,91 %	31,78 %	25,00 %
2. Regelmessig prøvetaking	66,97 %	53,27 %	71,02 %	86,48 %	66,36 %	72,13 %
9. Ukjent	3,40 %	7,23 %	1,09 %	1,19 %	0,00 %	0,41 %
b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)	1,47	1,28	1,37	1,60	2,32	1,49

B. SISTE FIRE UKER FØR UTFYLLINGSDATO

B1. Kontakt med behandlingsapparatet siste 4 uker

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	48,97 %	51,35 %	44,66 %	55,04 %	41,12 %	41,39 %
1. Ja	44,40 %	32,04 %	54,84 %	44,48 %	58,88 %	58,61 %
9. Ukjent	6,63 %	16,61 %	0,49 %	0,47 %	0,00 %	0,00 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	29,95 %	27,31 %	36,92 %	29,81 %	18,07 %	34,16 %
1. Ja	61,19 %	64,20 %	51,33 %	62,23 %	74,45 %	61,73 %
9. Ukjent	8,86 %	8,49 %	11,75 %	7,96 %	7,48 %	4,12 %

c. Fastlege

0. Nei	30,25 %	28,37 %	32,08 %	31,91 %	29,91 %	29,34 %
1. Ja	55,02 %	54,11 %	51,73 %	56,47 %	60,44 %	62,40 %
9. Ukjent	14,73 %	17,52 %	16,19 %	11,63 %	9,66 %	8,26 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	77,51 %	68,31 %	80,36 %	87,31 %	85,36 %	78,90 %
1. Ja	10,42 %	11,77 %	13,03 %	5,69 %	8,41 %	10,13 %
9. Ukjent	12,07 %	19,92 %	6,61 %	7,00 %	6,23 %	10,97 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	74,85 %	66,51 %	81,74 %	76,51 %	84,74 %	79,75 %
1. Ja	14,54 %	16,45 %	12,14 %	16,96 %	9,03 %	11,39 %
9. Ukjent	10,61 %	17,04 %	6,12 %	6,52 %	6,23 %	8,86 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	82,99 %	75,70 %	89,91 %	86,55 %	84,74 %	84,81 %
1. Ja	4,32 %	3,32 %	4,65 %	4,29 %	7,17 %	5,49 %
9. Ukjent	12,69 %	20,98 %	5,44 %	9,17 %	8,10 %	9,70 %

B2. Har det vært avholdt ansvarsgruppemøte siste 4 uker?

0. Nei	48,14 %	54,87 %	38,83 %	35,27 %	58,26 %	74,18 %

1. Ja	49,11 %	43,10 %	60,18 %	61,28 %	30,84 %	24,18 %
9. Ukjent	2,75 %	2,03 %	0,99 %	3,44 %	10,90 %	1,64 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	73,78 %	63,39 %	77,45 %	85,63 %	83,18 %	72,54 %
1. Ja	16,71 %	22,86 %	13,55 %	9,50 %	14,33 %	18,03 %
9. Ukjent	9,51 %	13,74 %	9,00 %	4,87 %	2,49 %	9,43 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	69,69 %	60,03 %	72,50 %	80,17 %	78,82 %	72,54 %
1. Ja	20,51 %	25,55 %	18,30 %	15,32 %	18,07 %	18,03 %
9. Ukjent	9,80 %	14,42 %	9,20 %	4,51 %	3,12 %	9,43 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	85,85 %	81,33 %	85,67 %	90,26 %	95,95 %	87,30 %
1. Ja	3,83 %	4,38 %	4,84 %	2,85 %	0,93 %	3,28 %
9. Ukjent	10,32 %	14,29 %	9,49 %	6,89 %	3,12 %	9,43 %

B4. Kroppslige skader/sykdommer som påvirker livsførsel eller livskvalitet siste 4 uker

0. Nei	64,73 %	57,73 %	64,62 %	75,30 %	75,08 %	61,07 %
1. Ja	26,98 %	31,56 %	28,56 %	16,46 %	22,74 %	31,97 %
9. Ukjent	8,29 %	10,71 %	6,82 %	8,23 %	2,18 %	6,97 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	75,04 %	65,16 %	78,06 %	83,37 %	89,72 %	78,19 %
1. Ja	14,36 %	15,77 %	13,14 %	13,90 %	9,97 %	17,70 %
9. Ukjent	10,60 %	19,07 %	8,79 %	2,73 %	0,31 %	4,12 %

b. Cannabis

0. Nei	56,75 %	44,95 %	56,82 %	66,98 %	86,29 %	58,61 %
1. Ja	32,77 %	35,81 %	35,08 %	30,04 %	13,40 %	38,52 %
9. Ukjent	10,47 %	19,24 %	8,10 %	2,98 %	0,31 %	2,87 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	48,54 %	38,90 %	48,22 %	53,68 %	82,87 %	49,18 %
1. Ja	42,28 %	44,10 %	45,26 %	43,59 %	16,82 %	47,13 %
9. Ukjent	9,19 %	17,01 %	6,52 %	2,73 %	0,31 %	3,69 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	72,67 %	65,13 %	74,58 %	75,89 %	89,72 %	79,51 %

1. Ja	15,71 %	13,54 %	16,52 %	21,14 %	9,97 %	15,16 %
9. Ukjent	11,62 %	21,33 %	8,90 %	2,97 %	0,31 %	5,33 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	75,34 %	66,11 %	78,64 %	82,14 %	93,77 %	73,36 %
1. Ja	9,01 %	9,94 %	8,51 %	8,21 %	5,92 %	11,89 %
9. Ukjent	15,65 %	23,95 %	12,86 %	9,64 %	0,31 %	14,75 %

**B6. Hyppighet av stoff-og alkoholbruk
siste 4 uker**

0. Aldri	42,39 %	35,22 %	41,90 %	44,01 %	75,39 %	41,80 %
1. Få enkeltepisoder	23,85 %	23,67 %	25,49 %	23,01 %	13,71 %	34,43 %
2. Regelmessig bruk	25,80 %	27,22 %	26,38 %	29,89 %	10,90 %	19,67 %
9. Ukjent	7,96 %	13,90 %	6,23 %	3,08 %	0,00 %	4,10 %

**B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk
siste 4 uker**

0. God funksjon, fungerer "som andre"	53,85 %	46,90 %	56,03 %	54,43 %	78,19 %	55,79 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	20,26 %	20,03 %	21,73 %	22,86 %	12,77 %	18,03 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	13,93 %	13,56 %	15,45 %	16,00 %	9,03 %	10,30 %
9. Ukjent	11,96 %	19,51 %	6,78 %	6,71 %	0,00 %	15,88 %

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	81,11 %	74,92 %	81,42 %	88,49 %	95,64 %	75,41 %
1. Ja	11,04 %	11,88 %	13,54 %	7,83 %	4,36 %	15,16 %
9. Ukjent	7,84 %	13,20 %	5,04 %	3,68 %	0,00 %	9,43 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	90,48 %	85,53 %	92,59 %	94,19 %	98,75 %	90,16 %
1. Ja	3,15 %	4,17 %	2,96 %	2,25 %	0,93 %	3,28 %
9. Ukjent	6,37 %	10,30 %	4,45 %	3,56 %	0,31 %	6,56 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	91,50 %	86,81 %	93,87 %	95,35 %	98,13 %	90,16 %
1. Ja	1,88 %	2,33 %	1,68 %	1,43 %	1,56 %	1,64 %
9. Ukjent	6,63 %	10,85 %	4,45 %	3,22 %	0,31 %	8,20 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	32,71 %	21,34 %	31,55 %	39,43 %	82,55 %	22,22 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	19,47 %	16,59 %	27,30 %	10,57 %	12,46 %	45,68 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	19,22 %	20,84 %	20,77 %	20,07 %	4,05 %	19,34 %

3. Brukt regelmessig hele året	22,85 %	30,97 %	16,91 %	26,96 %	0,00 %	10,70 %
9. Ukjent	5,76 %	10,26 %	3,46 %	2,97 %	0,93 %	2,06 %

C5. Fornøydhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	55,34 %	49,97 %	62,55 %	53,75 %	65,42 %	52,46 %
1. Både-og	25,23 %	27,84 %	19,57 %	28,54 %	22,43 %	24,18 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	6,73 %	7,04 %	6,23 %	7,49 %	5,92 %	5,33 %
9. Ukjent	12,69 %	15,16 %	11,66 %	10,23 %	6,23 %	18,03 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	53,10 %	47,65 %	56,52 %	52,92 %	70,09 %	51,72 %
1. Både-og	30,91 %	32,65 %	28,36 %	32,54 %	22,74 %	35,78 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	10,29 %	8,76 %	12,55 %	12,87 %	6,85 %	6,03 %
9. Ukjent	5,71 %	10,95 %	2,57 %	1,67 %	0,31 %	6,47 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	68,86 %	65,36 %	69,73 %	71,28 %	74,77 %	71,13 %
1. Ja	22,44 %	21,05 %	27,10 %	21,57 %	16,82 %	22,18 %
9. Ukjent	8,71 %	13,59 %	3,17 %	7,15 %	8,41 %	6,69 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	49,59 %	49,62 %	42,97 %	73,67 %	27,41 %	22,41 %
1. Ja	49,94 %	50,38 %	55,15 %	26,33 %	72,59 %	77,59 %
9. Ukjent	0,47 %	0,00 %	1,88 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

b. Medarbeider

0. Nei	35,40 %	29,84 %	21,78 %	40,21 %	92,21 %	36,87 %
1. Ja	63,95 %	70,16 %	75,64 %	59,79 %	7,79 %	63,13 %
9. Ukjent	0,65 %	0,00 %	2,57 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	79,52 %	77,75 %	67,27 %	89,09 %	100,00 %	81,46 %
1. Ja	19,25 %	22,25 %	27,83 %	10,91 %	0,00 %	18,54 %
9. Ukjent	1,24 %	0,00 %	4,90 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Region Øst - de enkelte fylkesvise tiltakene

	Oslo prosent	Akershus prosent	Hedmark prosent	Oppland prosent	Østfold prosent	Region prosent
Antall svar	781	379	87	114	213	1592
Svarprosent	61,06 %	85,55 %	62,14 %	69,94 %	75,00 %	68,80 %
Kjønn						
Kvinner	35,34 %	31,13 %	34,48 %	31,58 %	25,97 %	32,66 %
Menn	64,66 %	68,87 %	65,52 %	68,42 %	74,03 %	67,34 %
Alder (gjennomsnitt)	41,70	40,13	40,93	42,91	40,95	41,27
A. Aktuell situasjon						
A0. Aktuell situasjon						
0. Ikke utskrevet	89,28 %	95,68 %	80,23 %	99,12 %	94,76 %	91,84 %
1. Eget ønske om avvenning	2,01 %	1,08 %	3,49 %	0,00 %	1,75 %	1,68 %
2. Misfornøyd med behandlingen	4,56 %	1,08 %	1,16 %	0,88 %	0,87 %	2,72 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	1,07 %	0,27 %	11,63 %	0,00 %	1,31 %	1,42 %
4. Behandlingsvansker	0,27 %	0,27 %	2,33 %	0,00 %	0,00 %	0,32 %
10. Annet	2,82 %	1,62 %	1,16 %	0,00 %	1,31 %	2,01 %
A1. Beskjeftigelse						
a. Yrkesstatus						
0. Uten beskjeftigelse	84,77 %	76,53 %	78,16 %	79,65 %	79,57 %	81,33 %
1. Heltidsjobb	4,65 %	9,60 %	9,20 %	8,85 %	7,83 %	6,84 %
2. Deltidsjobb	3,74 %	5,33 %	5,75 %	7,08 %	8,26 %	5,13 %
3. Under utdanning	4,39 %	6,67 %	3,45 %	3,54 %	3,91 %	4,75 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	0,77 %	0,27 %	3,45 %	0,00 %	0,00 %	0,63 %
9. Ukjent	1,68 %	1,60 %	0,00 %	0,88 %	0,43 %	1,33 %
b. Arbeidstrening/kurs						
0. Nei	83,94 %	86,97 %	77,01 %	88,60 %	83,04 %	84,48 %
1. Ja	12,82 %	10,37 %	21,84 %	8,77 %	13,91 %	12,60 %
9. Ukjent	3,24 %	2,66 %	1,15 %	2,63 %	3,04 %	2,91 %
c. Dagtilbud						
0. Nei	73,64 %	76,34 %	68,97 %	73,68 %	78,70 %	74,76 %
1. Ja	21,56 %	19,09 %	28,74 %	21,05 %	17,39 %	20,72 %
9. Ukjent	4,81 %	4,57 %	2,30 %	5,26 %	3,91 %	4,51 %
A2. Viktigste inntekt						
0. Forsørget av andre	0,13 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,43 %	0,13 %
1. Arbeidsinntekt	3,85 %	9,76 %	8,05 %	9,65 %	8,66 %	6,60 %
2. Studielån/stipend	0,13 %	0,26 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,13 %

3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,13 %	0,53 %	0,00 %	0,88 %	0,00 %	0,25 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	0,13 %	0,79 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,25 %
5. Yrkesmessig atføring/ rehabiliteringspenger	23,36 %	19,53 %	25,29 %	21,93 %	25,54 %	22,77 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	40,95 %	47,76 %	52,87 %	51,75 %	48,48 %	45,09 %
7. Stønad til enslig forsørger	0,51 %	0,26 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,31 %
8. Sosialhjelp	27,21 %	19,00 %	13,79 %	14,91 %	16,02 %	22,01 %
10. Annet	1,28 %	1,06 %	0,00 %	0,88 %	0,43 %	1,01 %
9. Ukjent	2,31 %	1,06 %	0,00 %	0,00 %	0,43 %	1,45 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	1,94 %	2,65 %	3,45 %	0,00 %	0,87 %	1,90 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	8,14 %	1,06 %	2,30 %	0,00 %	3,04 %	4,80 %
2. Institusjon	16,93 %	4,76 %	5,75 %	0,88 %	4,35 %	10,42 %
3. Fengsel	1,55 %	1,32 %	0,00 %	0,88 %	2,61 %	1,52 %
4. Hos foreldre	2,84 %	3,17 %	2,30 %	3,51 %	3,48 %	3,03 %
5. Hos andre	4,01 %	2,38 %	2,30 %	1,75 %	0,87 %	2,91 %
6. Egen bolig	60,85 %	81,22 %	81,61 %	91,23 %	80,87 %	71,95 %
10. Annet	2,07 %	2,65 %	2,30 %	0,88 %	3,91 %	2,40 %
9. Ukjent	1,68 %	0,79 %	0,00 %	0,88 %	0,00 %	1,07 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	74,71 %	85,98 %	89,66 %	94,74 %	93,30 %	82,34 %
1. Smittet	7,00 %	3,17 %	1,15 %	0,88 %	1,79 %	4,57 %
9. Ukjent	18,29 %	10,85 %	9,20 %	4,39 %	4,91 %	13,09 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	22,01 %	27,32 %	21,84 %	22,81 %	27,27 %	24,10 %
1. Smittet	54,69 %	50,93 %	65,52 %	63,16 %	64,50 %	56,44 %
9. Ukjent	23,31 %	21,75 %	12,64 %	14,04 %	8,23 %	19,47 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	75,06 %	70,63 %	60,47 %	75,44 %	61,30 %	71,25 %
1. Buprenofin (Subutex)	21,47 %	28,57 %	38,37 %	24,56 %	38,70 %	26,80 %
9. Ukjent	3,47 %	0,79 %	1,16 %	0,00 %	0,00 %	1,95 %

A6. Døgn dose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	108,07	105,94	101,00	126,18	104,93	108,32
1. Buprenofin (Subutex)	17,75	17,16	16,88	17,54	19,31	17,89

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	49,36 %	3,17 %	1,16 %	2,63 %	0,87 %	25,30 %
1. Fastlege	42,78 %	94,20 %	98,84 %	96,49 %	95,65 %	69,65 %
2. Annen lege	3,74 %	1,58 %	0,00 %	0,00 %	3,04 %	2,65 %
9. Ukjent	4,12 %	1,06 %	0,00 %	0,88 %	0,43 %	2,40 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	77,35 %	79,37 %	85,06 %	83,33 %	83,48 %	79,57 %
1. Ja	6,82 %	7,67 %	5,75 %	9,65 %	7,83 %	7,31 %
9. Ukjent	15,83 %	12,96 %	9,20 %	7,02 %	8,70 %	13,11 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	69,20 %	60,42 %	78,16 %	66,67 %	69,13 %	67,40 %
1. Ja	18,17 %	32,72 %	19,54 %	28,95 %	27,83 %	23,90 %
9. Ukjent	12,63 %	6,86 %	2,30 %	4,39 %	3,04 %	8,70 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	85,97 %	92,84 %	95,40 %	96,49 %	97,39 %	90,54 %
1. Ja	0,77 %	1,86 %	0,00 %	0,00 %	0,87 %	0,95 %
9. Ukjent	13,26 %	5,31 %	4,60 %	3,51 %	1,74 %	8,52 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt)

4,61	3,26	4,06	3,54	4,01	4,08

b. Derav antall utlevert overvåket

78,88 %	68,29 %	78,72 %	68,94 %	74,29 %	75,51 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	17,18 %	0,80 %	0,00 %	0,00 %	4,78 %	9,30 %
1. Apotek	57,49 %	82,18 %	83,91 %	69,30 %	74,78 %	68,18 %
2. Kommunal tjenesteapparat	4,26 %	4,79 %	8,05 %	14,04 %	6,52 %	5,63 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	14,99 %	7,71 %	4,60 %	4,39 %	6,96 %	10,75 %
4. Legekantor	0,39 %	0,00 %	0,00 %	7,89 %	3,04 %	1,20 %
10. Annet	1,55 %	3,19 %	2,30 %	3,51 %	3,04 %	2,34 %
9. Ukjent	4,13 %	1,33 %	1,15 %	0,88 %	0,87 %	2,59 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	20,62 %	13,03 %	0,00 %	0,00 %	3,48 %	13,70 %
1. Stikkprøver	22,83 %	25,27 %	36,05 %	37,72 %	26,96 %	25,81 %
2. Regelmessig prøvetaking	45,65 %	56,38 %	59,30 %	59,65 %	68,26 %	53,27 %
9. Ukjent	10,89 %	5,32 %	4,65 %	2,63 %	1,30 %	7,23 %

b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)

1,27	1,03	1,54	1,38	1,48	1,28

B. SISTE FIRE UKER FØR UTFYLLINGSDATO

B1. Kontakt med behandlingsapparatet

siste 4 uker

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	37,32 %	68,96 %	56,32 %	57,02 %	67,11 %	51,35 %
1. Ja	43,29 %	14,03 %	31,03 %	27,19 %	24,12 %	32,04 %
9. Ukjent	19,39 %	17,01 %	12,64 %	15,79 %	8,77 %	16,61 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	28,93 %	23,66 %	25,29 %	23,68 %	30,43 %	27,31 %
1. Ja	59,42 %	71,24 %	67,82 %	69,30 %	64,78 %	64,20 %
9. Ukjent	11,65 %	5,11 %	6,90 %	7,02 %	4,78 %	8,49 %

c. Fastlege

0. Nei	35,88 %	17,84 %	22,99 %	12,28 %	30,57 %	28,37 %
1. Ja	40,37 %	68,38 %	56,32 %	82,46 %	61,57 %	54,11 %
9. Ukjent	23,75 %	13,78 %	20,69 %	5,26 %	7,86 %	17,52 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	65,28 %	70,77 %	58,62 %	70,18 %	77,19 %	68,31 %
1. Ja	13,59 %	10,32 %	11,49 %	5,26 %	11,40 %	11,77 %
9. Ukjent	21,13 %	18,91 %	29,89 %	24,56 %	11,40 %	19,92 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	67,25 %	64,77 %	56,32 %	73,68 %	67,11 %	66,51 %
1. Ja	13,42 %	22,44 %	13,79 %	7,02 %	22,81 %	16,45 %
9. Ukjent	19,33 %	12,78 %	29,89 %	19,30 %	10,09 %	17,04 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	72,83 %	76,97 %	68,97 %	74,56 %	86,28 %	75,70 %
1. Ja	3,80 %	3,21 %	2,30 %	0,88 %	3,54 %	3,32 %
9. Ukjent	23,37 %	19,83 %	28,74 %	24,56 %	10,18 %	20,98 %

B2. Har det vært avholdt ansvarsgruppemøte siste 4 uker?

0. Nei	61,82 %	51,85 %	42,53 %	41,23 %	48,05 %	54,87 %
1. Ja	35,58 %	46,30 %	52,87 %	57,89 %	51,95 %	43,10 %
9. Ukjent	2,60 %	1,85 %	4,60 %	0,88 %	0,00 %	2,03 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	59,97 %	63,30 %	65,52 %	67,54 %	72,17 %	63,39 %
1. Ja	22,41 %	23,14 %	20,69 %	27,19 %	22,61 %	22,86 %
9. Ukjent	17,62 %	13,56 %	13,79 %	5,26 %	5,22 %	13,74 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	55,96 %	61,80 %	68,97 %	63,16 %	65,80 %	60,03 %
1. Ja	25,65 %	24,40 %	13,79 %	33,33 %	27,71 %	25,55 %
9. Ukjent	18,39 %	13,79 %	17,24 %	3,51 %	6,49 %	14,42 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	76,30 %	83,73 %	79,31 %	92,11 %	89,61 %	81,33 %
1. Ja	4,95 %	3,20 %	5,75 %	3,51 %	4,33 %	4,38 %
9. Ukjent	18,75 %	13,07 %	14,94 %	4,39 %	6,06 %	14,29 %

**B4. Kroppslige skader/sykdommer
som påvirker livsførsel eller livskvalitet
siste 4 uker**

0. Nei	51,76 %	64,46 %	55,17 %	59,65 %	66,67 %	57,73 %
1. Ja	33,81 %	23,87 %	36,78 %	39,47 %	30,74 %	31,56 %
9. Ukjent	14,43 %	11,67 %	8,05 %	0,88 %	2,60 %	10,71 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	59,43 %	63,96 %	58,62 %	91,23 %	75,98 %	65,16 %
1. Ja	17,96 %	12,74 %	19,54 %	7,02 %	16,16 %	15,77 %
9. Ukjent	22,61 %	23,31 %	21,84 %	1,75 %	7,86 %	19,07 %

b. Cannabis

0. Nei	37,77 %	44,47 %	50,57 %	57,02 %	61,74 %	44,95 %
1. Ja	38,42 %	34,23 %	28,74 %	40,35 %	30,00 %	35,81 %
9. Ukjent	23,80 %	21,29 %	20,69 %	2,63 %	8,26 %	19,24 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	35,49 %	36,46 %	52,87 %	45,61 %	45,65 %	38,90 %
1. Ja	44,56 %	42,09 %	28,74 %	51,75 %	47,83 %	44,10 %
9. Ukjent	19,95 %	21,45 %	18,39 %	2,63 %	6,52 %	17,01 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	59,48 %	61,04 %	62,07 %	90,35 %	79,39 %	65,13 %
1. Ja	14,55 %	13,62 %	16,09 %	7,89 %	11,84 %	13,54 %
9. Ukjent	25,97 %	25,34 %	21,84 %	1,75 %	8,77 %	21,33 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	64,98 %	58,65 %	59,77 %	78,95 %	78,07 %	66,11 %
1. Ja	8,30 %	10,27 %	12,64 %	14,91 %	11,40 %	9,94 %
9. Ukjent	26,72 %	31,08 %	27,59 %	6,14 %	10,53 %	23,95 %

**B6. Hyppighet av stoff- og alkoholbruk
siste 4 uker**

0. Aldri	28,55 %	36,07 %	39,08 %	44,74 %	49,78 %	35,22 %
1. Få enkeltepisoder	20,73 %	26,53 %	20,69 %	34,21 %	24,68 %	23,67 %
2. Regelmessig bruk	33,12 %	22,55 %	26,44 %	19,30 %	19,48 %	27,22 %
9. Ukjent	17,60 %	14,85 %	13,79 %	1,75 %	6,06 %	13,90 %

**B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk
siste 4 uker**

0. God funksjon, fungerer "som andre"	41,35 %	52,93 %	41,86 %	60,53 %	50,43 %	46,90 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	21,53 %	17,02 %	22,09 %	20,18 %	19,13 %	20,03 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	15,06 %	12,23 %	19,77 %	7,02 %	11,74 %	13,56 %
9. Ukjent	22,06 %	17,82 %	16,28 %	12,28 %	18,70 %	19,51 %

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	72,45 %	72,30 %	68,97 %	88,60 %	83,04 %	74,92 %
1. Ja	8,93 %	18,21 %	14,94 %	8,77 %	11,74 %	11,88 %
9. Ukjent	18,63 %	9,50 %	16,09 %	2,63 %	5,22 %	13,20 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	80,88 %	86,77 %	93,10 %	96,49 %	90,87 %	85,53 %
1. Ja	3,75 %	4,50 %	4,60 %	2,63 %	5,65 %	4,17 %
9. Ukjent	15,37 %	8,73 %	2,30 %	0,88 %	3,48 %	10,30 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	81,68 %	88,39 %	91,95 %	96,49 %	94,78 %	86,81 %
1. Ja	2,58 %	1,85 %	4,60 %	1,75 %	1,74 %	2,33 %
9. Ukjent	15,74 %	9,76 %	3,45 %	1,75 %	3,48 %	10,85 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	16,06 %	22,13 %	32,18 %	33,33 %	27,71 %	21,34 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	17,62 %	16,80 %	18,39 %	14,04 %	13,42 %	16,59 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	26,81 %	16,27 %	14,94 %	13,16 %	14,29 %	20,84 %
3. Brukt regelmessig hele året	26,55 %	32,80 %	32,18 %	35,96 %	39,83 %	30,97 %
9. Ukjent	12,95 %	12,00 %	2,30 %	3,51 %	4,76 %	10,26 %

C5. Fornøydhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	47,98 %	50,80 %	49,43 %	43,86 %	58,44 %	49,97 %
1. Både-og	24,71 %	31,65 %	25,29 %	40,35 %	26,84 %	27,84 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	8,19 %	3,72 %	11,49 %	10,53 %	5,19 %	7,04 %
9. Ukjent	19,12 %	13,83 %	13,79 %	5,26 %	9,52 %	15,16 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	43,69 %	50,27 %	53,49 %	49,12 %	53,51 %	47,65 %
1. Både-og	32,54 %	34,95 %	30,23 %	29,82 %	31,58 %	32,65 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	9,16 %	8,06 %	9,30 %	7,89 %	8,77 %	8,76 %
9. Ukjent	14,61 %	6,72 %	6,98 %	13,16 %	6,14 %	10,95 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	63,85 %	69,13 %	63,22 %	63,16 %	66,09 %	65,36 %
1. Ja	19,10 %	22,13 %	17,24 %	24,56 %	25,22 %	21,05 %
9. Ukjent	17,05 %	8,74 %	19,54 %	12,28 %	8,70 %	13,59 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	58,77 %	53,56 %	41,38 %	32,46 %	23,81 %	49,62 %
1. Ja	41,23 %	46,44 %	58,62 %	67,54 %	76,19 %	50,38 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

b. Medarbeider

0. Nei	33,16 %	24,27 %	24,14 %	44,74 %	22,51 %	29,84 %
1. Ja	66,84 %	75,73 %	75,86 %	55,26 %	77,49 %	70,16 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	87,32 %	72,56 %	82,76 %	65,79 %	57,83 %	77,75 %
1. Ja	12,68 %	27,44 %	17,24 %	34,21 %	42,17 %	22,25 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Region Sør- de enkelte fylkesvise tiltakene

	Buskerud prosent	Telemark prosent	Vestfold prosent	Aust- Agder prosent	Vest- Agder prosent
Antall svar	207	283	179	111	232
Svarprosent	99,04 %	82,27 %	86,06 %	83,46 %	75,82 %
Kjønn					
Kvinner	28,02 %	77,03 %	27,93 %	33,33 %	31,03 %
Menn	71,98 %	22,97 %	72,07 %	66,67 %	68,97 %
Alder (gjennomsnitt)	40,52	39,22	42,66	37,19	38,06

A. Aktuell situasjon

A0. Aktuell situasjon

0. Ikke utskrevet	71,43 %	94,70 %	91,62 %	99,09 %	94,40 %
1. Eget ønske om avvenning	1,43 %	1,06 %	1,12 %	0,00 %	0,43 %
2. Misfornøyd med behandlingen	2,86 %	0,71 %	1,12 %	0,00 %	0,00 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	20,00 %	1,41 %	3,91 %	0,91 %	3,02 %
4. Behandlingsvansker	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,86 %
10. Annet	4,29 %	2,12 %	2,23 %	0,00 %	1,29 %

A1. Beskjeftigelse

a. Yrkesstatus

0. Uten beskjeftigelse	68,12 %	83,39 %	72,07 %	84,68 %	74,57 %
1. Heltidsjobb	19,32 %	8,48 %	11,73 %	6,31 %	9,91 %
2. Deltidsjobb	8,70 %	4,24 %	7,82 %	4,50 %	7,76 %
3. Under utdanning	2,90 %	2,47 %	6,70 %	3,60 %	5,60 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	0,00 %	0,71 %	0,00 %	0,00 %	1,72 %
9. Ukjent	0,97 %	0,71 %	1,68 %	0,90 %	0,43 %

b. Arbeidstrening/kurs

0. Nei	75,85 %	91,52 %	79,89 %	81,08 %	78,88 %
1. Ja	23,19 %	7,42 %	18,44 %	15,32 %	21,12 %
9. Ukjent	0,97 %	1,06 %	1,68 %	3,60 %	0,00 %

c. Dagtilbud

0. Nei	64,73 %	78,45 %	76,54 %	65,77 %	76,29 %
1. Ja	34,30 %	19,43 %	21,23 %	32,43 %	23,71 %
9. Ukjent	0,97 %	2,12 %	2,23 %	1,80 %	0,00 %

A2. Viktigste inntekt

0. Forsørget av andre	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	1,29 %
1. Arbeidsinntekt	12,56 %	6,71 %	10,61 %	8,11 %	10,78 %
2. Studielån/stipend	0,00 %	0,00 %	0,56 %	0,00 %	0,00 %
3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,00 %	0,71 %	1,12 %	0,00 %	0,43 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	1,45 %	0,71 %	1,68 %	0,00 %	0,43 %
5. Yrkesmessig atfering/ rehabiliteringspenger	36,71 %	19,43 %	27,37 %	38,74 %	30,60 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	32,37 %	39,22 %	40,78 %	45,95 %	41,81 %
7. Stønad til enslig forsørger	0,00 %	0,00 %	0,56 %	0,90 %	0,43 %
8. Sosialhjelp	14,49 %	28,27 %	15,08 %	1,80 %	12,50 %
10. Annet	1,45 %	1,77 %	0,56 %	0,90 %	0,43 %
9. Ukjent	0,97 %	3,18 %	1,68 %	3,60 %	1,29 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	2,42 %	2,12 %	0,56 %	0,90 %	1,29 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	0,00 %	2,12 %	2,23 %	0,90 %	0,86 %
2. Institusjon	4,83 %	5,30 %	2,23 %	8,11 %	5,17 %

3. Fengsel	1,45 %	2,83 %	0,00 %	0,00 %	0,86 %
4. Hos foreldre	5,31 %	5,65 %	2,23 %	12,61 %	3,45 %
5. Hos andre	0,48 %	1,77 %	3,91 %	1,80 %	2,16 %
6. Egen bolig	79,23 %	78,09 %	87,71 %	75,68 %	84,48 %
10. Annet	5,31 %	1,06 %	1,12 %	0,00 %	1,72 %
9. Ukjent	0,97 %	1,06 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	97,10 %	86,93 %	94,41 %	84,68 %	98,71 %
1. Smittet	0,97 %	2,47 %	2,79 %	1,80 %	0,86 %
9. Ukjent	1,93 %	10,60 %	2,79 %	13,51 %	0,43 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	26,09 %	8,83 %	21,79 %	19,82 %	18,53 %
1. Smittet	69,08 %	40,99 %	64,80 %	59,46 %	72,84 %
9. Ukjent	4,83 %	50,18 %	13,41 %	20,72 %	8,62 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	82,04 %	54,96 %	62,57 %	58,56 %	52,16 %
1. Buprenofin (Subutex)	17,96 %	45,04 %	36,87 %	41,44 %	47,84 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,56 %	0,00 %	0,00 %

A6. Døgndose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	106,95	114,25	105,86	127,03	113,62
1. Buprenofin (Subutex)	24,44	14,96	18,63	19,93	21,30

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	0,00 %	0,71 %	0,00 %	96,40 %	68,97 %
1. Fastlege	98,06 %	99,29 %	99,44 %	2,70 %	31,03 %
2. Annen lege	1,94 %	0,00 %	0,56 %	0,90 %	0,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	88,83 %	86,22 %	88,27 %	86,49 %	89,22 %
1. Ja	7,28 %	3,18 %	10,06 %	9,91 %	9,05 %
9. Ukjent	3,88 %	10,60 %	1,68 %	3,60 %	1,72 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	93,20 %	55,48 %	88,27 %	79,28 %	80,60 %
1. Ja	6,31 %	39,93 %	10,61 %	18,92 %	18,10 %
9. Ukjent	0,49 %	4,59 %	1,12 %	1,80 %	1,29 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	99,51 %	98,94 %	97,77 %	97,30 %	93,53 %
1. Ja	0,49 %	0,35 %	1,12 %	0,90 %	5,60 %
9. Ukjent	0,00 %	0,71 %	1,12 %	1,80 %	0,86 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt)	3,72	4,03	4,79	4,72	4,38
b. Derav antall utlevert overvåket	98,04 %	91,32 %	100,93 %	96,72 %	100,59 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	0,00 %	30,14 %	0,00 %	30,63 %	22,94 %
1. Apotek	68,45 %	15,25 %	46,93 %	28,83 %	12,99 %
2. Kommunal tjenesteapparat	21,36 %	38,65 %	39,11 %	27,03 %	53,25 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	7,77 %	10,28 %	3,91 %	9,01 %	7,79 %
4. Legekantor	1,46 %	2,13 %	0,00 %	2,70 %	0,87 %
10. Annet	0,97 %	3,55 %	7,82 %	1,80 %	1,73 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	2,23 %	0,00 %	0,43 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	0,00 %	4,24 %	0,56 %	2,70 %	6,93 %
1. Stikkprøver	42,23 %	12,37 %	33,52 %	2,70 %	28,14 %
2. Regelmessig prøvetaking	57,28 %	80,92 %	65,92 %	93,69 %	64,07 %
9. Ukjent	0,49 %	2,47 %	0,00 %	0,90 %	0,87 %

b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)	1,20	1,29	2,52	1,51	0,62

**B. SISTE FIRE UKER FØR
UTFYLLINGSDATO**

**B1. Kontakt med behandlingsapparatet
siste 4 uker**

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	57,77 %	47,00 %	42,46 %	28,83 %	39,22 %
1. Ja	41,75 %	52,65 %	55,87 %	71,17 %	60,78 %
9. Ukjent	0,49 %	0,35 %	1,68 %	0,00 %	0,00 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	36,23 %	30,04 %	26,82 %	28,83 %	57,33 %
1. Ja	57,00 %	47,70 %	68,16 %	46,85 %	40,09 %
9. Ukjent	6,76 %	22,26 %	5,03 %	24,32 %	2,59 %

c. Fastlege

0. Nei	34,30 %	16,25 %	40,78 %	30,63 %	43,10 %
1. Ja	55,56 %	56,18 %	46,37 %	38,74 %	53,45 %
9. Ukjent	10,14 %	27,56 %	12,85 %	30,63 %	3,45 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	84,54 %	76,68 %	77,65 %	69,37 %	88,36 %
1. Ja	13,04 %	13,78 %	12,29 %	18,92 %	9,91 %
9. Ukjent	2,42 %	9,54 %	10,06 %	11,71 %	1,72 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	86,47 %	83,39 %	73,74 %	71,17 %	86,64 %
1. Ja	10,63 %	8,83 %	17,88 %	16,22 %	11,21 %
9. Ukjent	2,90 %	7,77 %	8,38 %	12,61 %	2,16 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	92,27 %	89,75 %	83,24 %	83,49 %	96,12 %
1. Ja	5,80 %	3,18 %	8,94 %	5,50 %	1,72 %
9. Ukjent	1,93 %	7,07 %	7,82 %	11,01 %	2,16 %

**B2. Har det vært avholdt
ansvarsgruppemøte siste 4 uker?**

0. Nei	31,40 %	49,12 %	23,46 %	55,86 %	36,80 %
1. Ja	66,67 %	50,18 %	74,30 %	44,14 %	63,20 %
9. Ukjent	1,93 %	0,71 %	2,23 %	0,00 %	0,00 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	83,98 %	79,51 %	73,60 %	64,86 %	78,02 %
1. Ja	10,68 %	10,60 %	16,29 %	12,61 %	18,10 %
9. Ukjent	5,34 %	9,89 %	10,11 %	22,52 %	3,88 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	82,44 %	69,96 %	68,16 %	56,76 %	77,59 %
1. Ja	12,68 %	18,73 %	21,23 %	21,62 %	18,97 %
9. Ukjent	4,88 %	11,31 %	10,61 %	21,62 %	3,45 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	90,29 %	86,22 %	79,89 %	78,38 %	88,79 %
1. Ja	4,85 %	3,18 %	7,26 %	0,90 %	6,90 %
9. Ukjent	4,85 %	10,60 %	12,85 %	20,72 %	4,31 %

**B4. Kroppslige skader/sykdommer
som påvirker livsførsel eller livskvalitet
siste 4 uker**

0. Nei	66,02 %	65,37 %	66,48 %	54,95 %	65,52 %
1. Ja	30,58 %	23,67 %	25,70 %	35,14 %	31,90 %
9. Ukjent	3,40 %	10,95 %	7,82 %	9,91 %	2,59 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	72,82 %	67,14 %	81,56 %	89,19 %	87,93 %
1. Ja	23,30 %	13,07 %	12,85 %	5,41 %	8,19 %
9. Ukjent	3,88 %	19,79 %	5,59 %	5,41 %	3,88 %

b. Cannabis

0. Nei	66,99 %	41,70 %	66,48 %	61,26 %	56,47 %
1. Ja	27,67 %	39,93 %	29,61 %	33,33 %	40,95 %
9. Ukjent	5,34 %	18,37 %	3,91 %	5,41 %	2,59 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	54,85 %	32,16 %	62,01 %	58,56 %	46,12 %
1. Ja	42,23 %	50,53 %	36,31 %	38,74 %	51,72 %
9. Ukjent	2,91 %	17,31 %	1,68 %	2,70 %	2,16 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	80,58 %	66,78 %	76,97 %	81,08 %	73,71 %
1. Ja	15,53 %	13,07 %	17,98 %	12,61 %	22,41 %
9. Ukjent	3,88 %	20,14 %	5,06 %	6,31 %	3,88 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	80,58 %	72,44 %	74,86 %	82,73 %	85,34 %
1. Ja	11,65 %	4,24 %	11,73 %	6,36 %	9,48 %
9. Ukjent	7,77 %	23,32 %	13,41 %	10,91 %	5,17 %

B6. Hyppighet av stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

0. Aldri	48,06 %	28,98 %	53,63 %	54,05 %	37,07 %
1. Få enkeltepisoder	21,84 %	24,73 %	23,46 %	22,52 %	32,76 %
2. Regelmessig bruk	25,73 %	32,86 %	20,11 %	16,22 %	28,88 %
9. Ukjent	4,37 %	13,43 %	2,79 %	7,21 %	1,29 %

B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk siste 4 uker

0. God funksjon, fungerer "som andre"	55,34 %	49,12 %	62,01 %	64,71 %	56,47 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	20,87 %	22,26 %	18,44 %	17,65 %	26,29 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	21,36 %	16,25 %	16,20 %	6,86 %	12,50 %
9. Ukjent	2,43 %	12,37 %	3,35 %	10,78 %	4,74 %

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	86,41 %	81,27 %	87,15 %	73,87 %	76,72 %
1. Ja	10,19 %	12,01 %	10,06 %	11,71 %	21,55 %
9. Ukjent	3,40 %	6,71 %	2,79 %	14,41 %	1,72 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	92,72 %	95,05 %	89,94 %	81,98 %	96,55 %
1. Ja	3,88 %	1,41 %	4,47 %	7,21 %	0,86 %
9. Ukjent	3,40 %	3,53 %	5,59 %	10,81 %	2,59 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	96,60 %	94,35 %	90,45 %	87,39 %	96,55 %
1. Ja	0,49 %	2,47 %	3,37 %	0,90 %	0,86 %
9. Ukjent	2,91 %	3,18 %	6,18 %	11,71 %	2,59 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	39,32 %	23,05 %	46,93 %	31,53 %	23,28 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	28,64 %	26,24 %	24,02 %	24,32 %	31,03 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	22,33 %	16,67 %	14,53 %	30,63 %	24,57 %
3. Brukt regelmessig hele året	7,28 %	28,01 %	13,41 %	9,01 %	18,53 %
9. Ukjent	2,43 %	6,03 %	1,12 %	4,50 %	2,59 %

C5. Fornøydhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	57,28 %	65,37 %	55,87 %	67,57 %	66,38 %
1. Både-og	17,96 %	16,61 %	22,35 %	18,02 %	23,28 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	12,62 %	3,53 %	6,70 %	1,80 %	5,60 %
9. Ukjent	12,14 %	14,49 %	15,08 %	12,61 %	4,74 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	55,83 %	58,30 %	57,54 %	63,06 %	50,86 %
1. Både-og	22,82 %	29,33 %	24,02 %	27,03 %	36,21 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	20,39 %	10,95 %	15,08 %	7,21 %	8,19 %
9. Ukjent	0,97 %	1,41 %	3,35 %	2,70 %	4,74 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	77,67 %	68,55 %	58,43 %	81,98 %	66,81 %
1. Ja	20,87 %	28,62 %	37,64 %	13,51 %	29,31 %
9. Ukjent	1,46 %	2,83 %	3,93 %	4,50 %	3,88 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	50,00 %	66,78 %	27,93 %	48,18 %	16,88 %
1. Ja	50,00 %	33,22 %	65,92 %	50,91 %	80,09 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	6,15 %	0,91 %	3,03 %

b. Medarbeider

0. Nei	40,29 %	8,48 %	25,14 %	1,80 %	28,70 %
1. Ja	59,71 %	91,52 %	62,57 %	97,30 %	70,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	12,29 %	0,90 %	1,30 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	56,31 %	81,27 %	53,07 %	77,98 %	66,06 %
1. Ja	43,69 %	18,37 %	25,70 %	20,18 %	30,32 %
9. Ukjent	0,00 %	0,35 %	21,23 %	1,83 %	3,62 %

Region Vest – de enkelte fylkesvise tiltakene

	Hordaland prosent	Rogaland prosent
Antall svar	432	411
Svarprosent	81,36 %	85,63 %
Kjønn		
Kvinner	29,40 %	28,22 %
Menn	70,60 %	71,78 %
Alder (gjennomsnitt)	39,76	38,52

A. Aktuell situasjon

A0. Aktuell situasjon

0. Ikke utskrevet	96,53 %	83,70 %
1. Eget ønske om avvenning	0,69 %	1,70 %
2. Misfornøyd med behandlingen	0,46 %	1,70 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	1,62 %	10,46 %
4. Behandlingsvansker	0,46 %	0,49 %
10. Annet	0,23 %	1,95 %

A1. Beskjeftigelse

a. Yrkesstatus

0. Uten beskjeftigelse	76,17 %	70,42 %
1. Heltidsjobb	8,64 %	18,58 %
2. Deltidsjobb	6,78 %	6,60 %
3. Under utdanning	6,78 %	3,91 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	1,17 %	0,49 %
9. Ukjent	0,47 %	0,00 %

b. Arbeidstrening/kurs

0. Nei	83,33 %	90,75 %
1. Ja	11,57 %	9,25 %
9. Ukjent	5,09 %	0,00 %

c. Dagtilbud

0. Nei	83,80 %	85,33 %
1. Ja	10,88 %	14,67 %
9. Ukjent	5,32 %	0,00 %

A2. Viktigste inntekt

0. Forsørget av andre	0,00 %	0,49 %
1. Arbeidsinntekt	7,18 %	19,71 %
2. Studielån/stipend	0,00 %	0,24 %
3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,23 %	0,24 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	0,46 %	1,22 %
5. Yrkesmessig atfering/ rehabiliteringspenger	40,97 %	31,14 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	29,63 %	32,12 %
7. Stønad til enslig forsørger	1,39 %	0,49 %
8. Sosialhjelp	16,90 %	12,90 %
10. Annet	0,93 %	1,46 %
9. Ukjent	2,31 %	0,00 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	0,23 %	0,24 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	1,85 %	0,73 %
2. Institusjon	3,47 %	5,62 %
3. Fengsel	1,62 %	1,96 %
4. Hos foreldre	6,71 %	1,47 %
5. Hos andre	0,93 %	1,22 %
6. Egen bolig	80,09 %	88,02 %
10. Annet	1,39 %	0,73 %
9. Ukjent	3,70 %	0,00 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	85,42 %	98,05 %
1. Smittet	1,62 %	1,22 %
9. Ukjent	12,96 %	0,73 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	9,95 %	20,92 %
1. Smittet	66,44 %	72,51 %
9. Ukjent	23,61 %	6,57 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	38,89 %	43,07 %
1. Buprenofin (Subutex)	60,19 %	56,93 %
9. Ukjent	0,93 %	0,00 %

A6. Døgndose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	96,82	101,88
1. Buprenofin (Subutex)	17,95	17,08

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	58,33 %	95,86 %
1. Fastlege	40,28 %	4,14 %
2. Annen lege	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	1,39 %	0,00 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	86,11 %	92,46 %
1. Ja	5,56 %	5,35 %
9. Ukjent	8,33 %	2,19 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	81,71 %	95,12 %
1. Ja	12,50 %	4,39 %
9. Ukjent	5,79 %	0,49 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	97,45 %	99,26 %
1. Ja	0,69 %	0,25 %
9. Ukjent	1,85 %	0,49 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt) 3,67 3,63

b. Derav antall utlevert overvåket 91,66 % 96,03 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	8,75 %	0,49 %
1. Apotek	24,35 %	11,44 %
2. Kommunal tjenesteapparat	25,53 %	53,53 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	6,62 %	10,95 %
4. Legekantor	29,55 %	23,60 %
10. Annet	5,20 %	0,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	2,08 %	0,73 %
1. Stikkprøver	13,19 %	8,52 %
2. Regelmessig prøvetaking	83,10 %	90,02 %
9. Ukjent	1,62 %	0,73 %

b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)	1,51	1,68

B. SISTE FIRE UKER FØR UTFYLLINGSDATO

B1. Kontakt med behandlingsapparatet siste 4 uker

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	56,48 %	53,53 %
1. Ja	42,59 %	46,47 %
9. Ukjent	0,93 %	0,00 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	18,06 %	42,20 %
1. Ja	69,68 %	54,39 %
9. Ukjent	12,27 %	3,41 %

c. Fastlege

0. Nei	16,67 %	47,93 %
1. Ja	68,75 %	43,55 %
9. Ukjent	14,58 %	8,52 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	82,87 %	91,97 %
1. Ja	4,86 %	6,57 %
9. Ukjent	12,27 %	1,46 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	72,92 %	80,29 %

1. Ja	15,97 %	18,00 %
9. Ukjent	11,11 %	1,70 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	81,71 %	91,67 %
1. Ja	1,62 %	7,11 %
9. Ukjent	16,67 %	1,23 %

**B2. Har det vært avholdt
ansvarsgruppemøte siste 4 uker?**

0. Nei	36,11 %	34,39 %
1. Ja	58,56 %	64,15 %
9. Ukjent	5,32 %	1,46 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	85,19 %	86,10 %
1. Ja	8,33 %	10,73 %
9. Ukjent	6,48 %	3,17 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	78,01 %	82,44 %
1. Ja	16,44 %	14,15 %
9. Ukjent	5,56 %	3,41 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	90,74 %	89,76 %
1. Ja	2,78 %	2,93 %
9. Ukjent	6,48 %	7,32 %

**B4. Kroppslige skader/sykdommer
som påvirker livsførsel eller livskvalitet
siste 4 uker**

0. Nei	73,15 %	77,66 %
1. Ja	14,58 %	18,53 %
9. Ukjent	12,27 %	3,81 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	81,71 %	85,12 %
1. Ja	14,58 %	13,17 %
9. Ukjent	3,70 %	1,71 %

b. Cannabis

0. Nei	55,32 %	79,36 %
1. Ja	40,28 %	19,16 %
9. Ukjent	4,40 %	1,47 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	45,37 %	62,44 %
1. Ja	50,69 %	36,10 %
9. Ukjent	3,94 %	1,46 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	71,99 %	80,00 %
1. Ja	23,61 %	18,54 %
9. Ukjent	4,40 %	1,46 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	79,86 %	84,56 %
1. Ja	6,02 %	10,54 %
9. Ukjent	14,12 %	4,90 %

B6. Hyppighet av stoff-og alkoholbruk siste 4 uker

0. Aldri	34,26 %	54,26 %
1. Få enkeltepisoder	23,61 %	22,38 %
2. Regelmessig bruk	37,50 %	21,90 %
9. Ukjent	4,63 %	1,46 %

B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk siste 4 uker

0. God funksjon, fungerer "som andre"	58,10 %	48,51 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	24,07 %	20,90 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	10,88 %	24,25 %
9. Ukjent	6,94 %	6,34 %

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	87,73 %	89,29 %
1. Ja	7,64 %	8,03 %
9. Ukjent	4,63 %	2,68 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	91,90 %	96,59 %
1. Ja	2,31 %	2,19 %

9. Ukjent	5,79 %	1,22 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	93,75 %	97,05 %
1. Ja	1,62 %	1,23 %
9. Ukjent	4,63 %	1,72 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	42,36 %	36,34 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	0,00 %	21,71 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	31,71 %	7,80 %
3. Brukt regelmessig hele året	21,30 %	32,93 %
9. Ukjent	4,63 %	1,22 %

C5. Fornøydhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	50,46 %	57,21 %
1. Både-og	30,09 %	26,89 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	4,17 %	11,00 %
9. Ukjent	15,28 %	4,89 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	48,15 %	57,99 %
1. Både-og	36,81 %	28,01 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	12,73 %	13,02 %
9. Ukjent	2,31 %	0,98 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	68,52 %	74,20 %
1. Ja	19,21 %	24,08 %
9. Ukjent	12,27 %	1,72 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	86,57 %	60,10 %
1. Ja	13,43 %	39,90 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %

b. Medarbeider

0. Nei	56,94 %	22,63 %
1. Ja	43,06 %	77,37 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	83,33 %	95,13 %
1. Ja	16,67 %	4,87 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %

Akershus – enkeltsentre/tiltak

	Asker/Bærum prosent	Follo prosent	N. Romerike prosent	Ø. Romerike prosent
Antall svar	160	72	92	40
Svarprosent	78,82 %	93,51 %	82,14 %	83,33 %
Kjønn				
Kvinner	29,38 %	29,17 %	26,09 %	40,00 %
Menn	70,63 %	70,83 %	73,91 %	60,00 %
Alder (gjennomsnitt)	39,93	41,56	39,70	39,73

A. Aktuell situasjon

A0. Aktuell situasjon

0. Ikke utskrevet	95,36 %	94,44 %	95,65 %	100,00 %
1. Eget ønske om avvenning	1,32 %	1,39 %	1,09 %	0,00 %
2. Misfornøyd med behandlingen	0,66 %	2,78 %	1,09 %	0,00 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	0,00 %	0,00 %	1,09 %	0,00 %
4. Behandlingsvansker	0,66 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
10. Annet	1,99 %	1,39 %	1,09 %	0,00 %

A1. Beskjeftigelse

a. Yrkesstatus

0. Uten beskjeftigelse	76,92 %	77,78 %	77,17 %	75,00 %
1. Heltidsjobb	9,62 %	8,33 %	10,87 %	10,00 %
2. Deltidsjobb	5,77 %	1,39 %	6,52 %	5,00 %
3. Under utdanning	5,77 %	8,33 %	5,43 %	10,00 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	0,64 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	1,28 %	4,17 %	0,00 %	0,00 %

b. Arbeidstrening/kurs

0. Nei	88,54 %	86,11 %	88,04 %	82,50 %
1. Ja	9,55 %	5,56 %	11,96 %	15,00 %
9. Ukjent	1,91 %	8,33 %	0,00 %	2,50 %

c. Dagtilbud

0. Nei	79,35 %	76,39 %	71,43 %	77,50 %
1. Ja	17,42 %	15,28 %	25,27 %	15,00 %
9. Ukjent	3,23 %	8,33 %	3,30 %	7,50 %

A2. Viktigste inntekt

0. Forsørget av andre	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1. Arbeidsinntekt	10,00 %	8,33 %	8,70 %	12,50 %
2. Studielån/stipend	0,63 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,00 %	1,39 %	1,09 %	0,00 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	0,63 %	0,00 %	1,09 %	2,50 %
5. Yrkesmessig atføring/ rehabiliteringspenger	15,00 %	20,83 %	23,91 %	25,00 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	51,88 %	40,28 %	48,91 %	47,50 %
7. Stønad til enslig forsørger	0,00 %	1,39 %	0,00 %	0,00 %
8. Sosialhjelp	20,63 %	19,44 %	16,30 %	12,50 %
10. Annet	1,25 %	2,78 %	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	0,00 %	5,56 %	0,00 %	0,00 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	4,40 %	0,00 %	1,09 %	5,00 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	0,00 %	1,39 %	1,09 %	2,50 %
2. Institusjon	5,03 %	8,33 %	1,09 %	2,50 %
3. Fengsel	1,26 %	1,39 %	1,09 %	2,50 %
4. Hos foreldre	1,89 %	4,17 %	3,26 %	5,00 %
5. Hos andre	3,14 %	4,17 %	0,00 %	2,50 %
6. Egen bolig	82,39 %	76,39 %	86,96 %	75,00 %
10. Annet	1,89 %	1,39 %	4,35 %	5,00 %
9. Ukjent	0,00 %	2,78 %	1,09 %	0,00 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	86,16 %	91,67 %	78,26 %	95,00 %
1. Smittet	1,26 %	1,39 %	9,78 %	0,00 %
9. Ukjent	12,58 %	6,94 %	11,96 %	5,00 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	31,65 %	31,94 %	15,22 %	35,00 %
1. Smittet	43,67 %	44,44 %	64,13 %	60,00 %
9. Ukjent	24,68 %	23,61 %	20,65 %	5,00 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	68,55 %	79,17 %	73,91 %	47,50 %
1. Buprenofin (Subutex)	30,19 %	19,44 %	26,09 %	52,50 %
9. Ukjent	1,26 %	1,39 %	0,00 %	0,00 %

A6. Døgndose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	110,35	100,63	105,30	110,00
1. Buprenofin (Subutex)	17,30	20,73	17,00	14,95

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	0,63 %	4,17 %	2,17 %	10,00 %
1. Fastlege	96,25 %	93,06 %	97,83 %	87,50 %
2. Annen lege	1,88 %	1,39 %	0,00 %	2,50 %
9. Ukjent	1,25 %	1,39 %	0,00 %	0,00 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	79,25 %	75,00 %	78,26 %	85,00 %
1. Ja	7,55 %	4,17 %	13,04 %	5,00 %
9. Ukjent	13,21 %	20,83 %	8,70 %	10,00 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	56,88 %	66,67 %	63,04 %	52,50 %
1. Ja	35,00 %	25,00 %	30,43 %	47,50 %
9. Ukjent	8,13 %	8,33 %	6,52 %	0,00 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	91,77 %	91,67 %	94,57 %	97,50 %
1. Ja	1,90 %	0,00 %	2,17 %	2,50 %
9. Ukjent	6,33 %	8,33 %	3,26 %	0,00 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt)

2,90	3,42	3,78	2,76

b. Derav antall utlevert overvåket

51,21 %	78,35 %	80,31 %	73,33 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	0,00 %	1,39 %	1,10 %	0,00 %
1. Apotek	87,97 %	79,17 %	82,42 %	72,50 %
2. Kommunal tjenesteapparat	1,27 %	6,94 %	6,59 %	12,50 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	7,59 %	11,11 %	4,40 %	5,00 %
4. Legekantor	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
10. Annet	2,53 %	0,00 %	3,30 %	10,00 %
9. Ukjent	0,63 %	1,39 %	2,20 %	0,00 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	14,01 %	12,50 %	13,04 %	10,00 %
1. Stikkprøver	22,29 %	27,78 %	21,74 %	35,00 %
2. Regelmessig prøvetaking	56,69 %	55,56 %	61,96 %	52,50 %

9. Ukjent	7,01 %	4,17 %	3,26 %	2,50 %
b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)	1,02	0,93	1,16	0,92

**B. SISTE FIRE UKER FØR
UTFYLLINGSDATO**

**B1. Kontakt med behandlingsapparatet
siste 4 uker**

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	65,25 %	73,61 %	74,73 %	62,50 %
1. Ja	10,17 %	11,11 %	19,78 %	15,00 %
9. Ukjent	24,58 %	15,28 %	5,49 %	22,50 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	29,41 %	18,06 %	20,65 %	12,50 %
1. Ja	67,32 %	75,00 %	76,09 %	75,00 %
9. Ukjent	3,27 %	6,94 %	3,26 %	12,50 %

c. Fastlege

0. Nei	16,34 %	15,28 %	17,78 %	25,00 %
1. Ja	74,51 %	68,06 %	64,44 %	65,00 %
9. Ukjent	9,15 %	16,67 %	17,78 %	10,00 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	60,61 %	79,17 %	87,91 %	55,00 %
1. Ja	16,67 %	5,56 %	4,40 %	7,50 %
9. Ukjent	22,73 %	15,28 %	7,69 %	37,50 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	58,52 %	73,61 %	80,22 %	37,50 %
1. Ja	24,44 %	12,50 %	12,09 %	55,00 %
9. Ukjent	17,04 %	13,89 %	7,69 %	7,50 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	72,22 %	76,39 %	91,21 %	62,50 %
1. Ja	2,38 %	9,72 %	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	25,40 %	13,89 %	8,79 %	37,50 %

**B2. Har det vært avholdt
ansvarsgruppemøte siste 4 uker?**

0. Nei	45,91 %	62,50 %	48,91 %	62,50 %
1. Ja	52,20 %	34,72 %	48,91 %	37,50 %
9. Ukjent	1,89 %	2,78 %	2,17 %	0,00 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	61,39 %	63,89 %	68,13 %	62,50 %
1. Ja	22,15 %	20,83 %	24,18 %	32,50 %
9. Ukjent	16,46 %	15,28 %	7,69 %	5,00 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	58,86 %	68,06 %	65,22 %	55,00 %
1. Ja	24,05 %	16,67 %	26,09 %	40,00 %
9. Ukjent	17,09 %	15,28 %	8,70 %	5,00 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	83,33 %	79,17 %	88,04 %	87,50 %
1. Ja	3,21 %	5,56 %	1,09 %	2,50 %
9. Ukjent	13,46 %	15,28 %	10,87 %	10,00 %

B4. Kroppslige skader/sykdommer som påvirker livsførsel eller livskvalitet siste 4 uker

0. Nei	59,12 %	61,11 %	73,63 %	77,50 %
1. Ja	23,27 %	27,78 %	19,78 %	22,50 %
9. Ukjent	17,61 %	11,11 %	6,59 %	0,00 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	60,26 %	73,61 %	62,64 %	65,00 %
1. Ja	11,92 %	8,33 %	19,78 %	10,00 %
9. Ukjent	27,81 %	18,06 %	17,58 %	25,00 %

b. Cannabis

0. Nei	40,52 %	54,17 %	38,46 %	50,00 %
1. Ja	33,33 %	30,56 %	41,76 %	32,50 %
9. Ukjent	26,14 %	15,28 %	19,78 %	17,50 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	40,00 %	41,67 %	24,18 %	42,50 %
1. Ja	33,55 %	38,89 %	56,04 %	50,00 %
9. Ukjent	26,45 %	19,44 %	19,78 %	7,50 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	60,40 %	65,28 %	60,44 %	60,00 %
1. Ja	10,74 %	9,72 %	19,78 %	15,00 %
9. Ukjent	28,86 %	25,00 %	19,78 %	25,00 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	59,48 %	59,72 %	54,44 %	60,00 %
1. Ja	9,80 %	8,33 %	15,56 %	7,50 %
9. Ukjent	30,72 %	31,94 %	30,00 %	32,50 %

**B6. Hyppighet av stoff-og alkoholbruk
siste 4 uker**

0. Aldri	37,11 %	38,89 %	29,35 %	42,50 %
1. Få enkeltepisoder	25,16 %	23,61 %	34,78 %	25,00 %
2. Regelmessig bruk	18,24 %	27,78 %	25,00 %	22,50 %
9. Ukjent	19,50 %	9,72 %	10,87 %	10,00 %

**B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk
siste 4 uker**

0. God funksjon, fungerer "som andre"	54,14 %	52,78 %	52,17 %	55,00 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	17,20 %	16,67 %	21,74 %	10,00 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	9,55 %	16,67 %	10,87 %	15,00 %
9. Ukjent	19,11 %	13,89 %	15,22 %	20,00 %

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	73,13 %	70,83 %	65,22 %	82,50 %
1. Ja	18,13 %	13,89 %	23,91 %	17,50 %
9. Ukjent	8,75 %	15,28 %	10,87 %	0,00 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	81,76 %	86,11 %	91,30 %	97,50 %
1. Ja	5,66 %	4,17 %	3,26 %	2,50 %
9. Ukjent	12,58 %	9,72 %	5,43 %	0,00 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	85,00 %	87,50 %	92,39 %	97,50 %
1. Ja	1,88 %	1,39 %	2,17 %	2,50 %
9. Ukjent	13,13 %	11,11 %	5,43 %	0,00 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	24,84 %	25,00 %	14,29 %	25,00 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	17,83 %	19,44 %	14,29 %	12,50 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	8,28 %	20,83 %	26,37 %	15,00 %
3. Brukt regelmessig hele året	35,67 %	20,83 %	39,56 %	37,50 %
9. Ukjent	13,38 %	13,89 %	5,49 %	10,00 %

C5. Fornøydhhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	48,73 %	56,34 %	43,48 %	65,00 %
1. Både-og	29,75 %	29,58 %	38,04 %	32,50 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	5,06 %	1,41 %	4,35 %	2,50 %
9. Ukjent	16,46 %	12,68 %	14,13 %	0,00 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	50,64 %	49,30 %	48,89 %	60,00 %
1. Både-og	35,90 %	36,62 %	37,78 %	25,00 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	8,97 %	7,04 %	8,89 %	7,50 %
9. Ukjent	4,49 %	7,04 %	4,44 %	7,50 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	70,86 %	64,79 %	70,33 %	71,79 %
1. Ja	20,53 %	22,54 %	25,27 %	23,08 %
9. Ukjent	8,61 %	12,68 %	4,40 %	5,13 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	68,75 %	51,39 %	40,22 %	22,50 %
1. Ja	31,25 %	48,61 %	59,78 %	77,50 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

b. Medarbeider

0. Nei	38,13 %	11,11 %	6,52 %	30,00 %
1. Ja	61,88 %	88,89 %	93,48 %	70,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	58,13 %	75,00 %	92,39 %	82,50 %
1. Ja	41,88 %	25,00 %	7,61 %	17,50 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

Oslo – enkeltsentre

	LAR Øst Oslo prosent	MAR Oslo bydel prosent	MAR Oslo poliklinikk prosent	Institusjon prosent
Antall svar	265	287	233	5
Beregnet antall behandlet (prosentgrunnlag)	290	727	283	5
Svarprosent	91,4	39,5	82,3	100
Kjønn				
Kvinner	38,49 %	35,54 %	32,19 %	80,00 %
Menn	61,51 %	64,46 %	67,81 %	20,00 %
Alder (gjennomsnitt)	40,12	41,29	43,90	37,60

A. Aktuell situasjon

A0. Aktuell situasjon

0. Ikke utskrevet	83,33 %	93,55 %	90,48 %	100,00 %
1. Eget ønske om avvenning	2,08 %	1,79 %	1,73 %	0,00 %
2. Misfornøyd med behandlingen	8,33 %	1,08 %	4,76 %	0,00 %
3. Manglende effekt, uforsvarlig	1,67 %	1,08 %	0,43 %	0,00 %
4. Behandlingsvansker	0,42 %	0,36 %	0,00 %	0,00 %
10. Annet	4,17 %	2,15 %	2,60 %	0,00 %

A1. Beskjeftigelse

a. Yrkesstatus

0. Uten beskjeftigelse	89,06 %	77,74 %	86,58 %	100,00 %
1. Heltidsjobb	2,26 %	7,77 %	4,33 %	0,00 %
2. Deltidsjobb	2,64 %	2,83 %	6,49 %	0,00 %
3. Under utdanning	5,28 %	6,36 %	1,30 %	0,00 %
4. Deltidsjobb og under utdanning	0,75 %	1,06 %	0,43 %	0,00 %
9. Ukjent	0,00 %	4,24 %	0,87 %	0,00 %

b. Arbeidstrening/kurs

0. Nei	86,36 %	80,43 %	85,71 %	100,00 %
1. Ja	12,50 %	12,81 %	13,42 %	0,00 %
9. Ukjent	1,14 %	6,76 %	0,87 %	0,00 %

c. Dagtilbud

0. Nei	82,51 %	65,95 %	73,16 %	100,00 %

1. Ja	15,59 %	24,37 %	25,11 %	0,00 %
9. Ukjent	1,90 %	9,68 %	1,73 %	0,00 %

A2. Viktigste inntekt

0. Forsørget av andre	0,38 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
1. Arbeidsinntekt	1,51 %	6,99 %	3,88 %	0,00 %
2. Studielån/stipend	0,38 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
3. Dagpenger (arbeidsledig)	0,38 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
4. Sykepenger/delvis sykepenger	0,00 %	0,70 %	0,00 %	0,00 %
5. Yrkesmessig atfering/ rehabiliteringspenger	22,64 %	29,37 %	15,52 %	20,00 %
6. Uførepensjon/alderspensjon	34,34 %	42,66 %	46,55 %	40,00 %
7. Stønad til enslig forsørger	0,00 %	0,70 %	0,43 %	20,00 %
8. Sosialhjelp	37,36 %	16,08 %	29,74 %	20,00 %
10. Annet	1,89 %	1,75 %	0,00 %	0,00 %
9. Ukjent	1,13 %	1,75 %	3,88 %	0,00 %

A3. Boligforhold

0. Ingen bolig	3,44 %	1,05 %	0,87 %	0,00 %
1. Hospits/hybelhus/hotell	11,83 %	6,67 %	6,06 %	0,00 %
2. Institusjon	20,99 %	19,65 %	9,52 %	0,00 %
3. Fengsel	2,29 %	1,05 %	1,30 %	0,00 %
4. Hos foreldre	3,44 %	3,16 %	1,73 %	0,00 %
5. Hos andre	4,58 %	2,11 %	6,06 %	0,00 %
6. Egen bolig	50,00 %	61,40 %	72,29 %	100,00 %
10. Annet	1,15 %	3,51 %	1,30 %	0,00 %
9. Ukjent	2,29 %	1,40 %	0,87 %	0,00 %

A4. Blodsmittestatus (HIV/hepatitt C)

a. HIV

0. Ikke smittet	73,21 %	73,76 %	77,73 %	100,00 %
1. Smittet	13,96 %	3,90 %	2,62 %	0,00 %
9. Ukjent	12,83 %	22,34 %	19,65 %	0,00 %

b. Hepatitt C

0. Ikke smittet	22,73 %	25,72 %	16,38 %	20,00 %
1. Smittet	64,02 %	44,93 %	55,17 %	60,00 %
9. Ukjent	13,26 %	29,35 %	28,45 %	20,00 %

A5. LAR-Medikament

0. Metadon	69,70 %	71,08 %	87,93 %	60,00 %
1. Buprenofin (Subutex)	27,65 %	23,69 %	10,34 %	40,00 %
9. Ukjent	2,65 %	5,23 %	1,72 %	0,00 %

A6. Døgdose i mg (gjennomsnitt)

0. Metadon	108,61	106,27	107,81	103,33
1. Buprenofin (Subutex)	17,28	18,48	17,45	24,00

A7. Forskrivende lege

0. Lege ansatt i LAR-tiltak	74,24 %	7,72 %	71,12 %	20,00 %
1. Fastlege	19,70 %	80,35 %	23,71 %	80,00 %
2. Annen lege	2,65 %	6,67 %	1,72 %	0,00 %
9. Ukjent	3,41 %	5,26 %	3,45 %	0,00 %

A8. Andre medikamenter

a. Foreskrives medikament som kan påvirke effekt eller serumnivå av LAR-medikamentet?

0. Nei	84,91 %	64,08 %	85,78 %	80,00 %
1. Ja	7,17 %	9,51 %	3,02 %	0,00 %
9. Ukjent	7,92 %	26,41 %	11,21 %	20,00 %

b. Foreskrives benzodiazepiner?

0. Nei	76,23 %	53,36 %	80,60 %	60,00 %
1. Ja	17,36 %	25,44 %	10,78 %	20,00 %
9. Ukjent	6,42 %	21,20 %	8,62 %	20,00 %

c. Foreskrives morfinstoffer?

0. Nei	92,45 %	76,06 %	90,52 %	100,00 %
1. Ja	0,38 %	1,41 %	0,86 %	0,00 %
9. Ukjent	7,17 %	22,54 %	8,62 %	0,00 %

A9. LAR-medikamentutlevering

a. Antall utleveringer pr uke (gjennomsnitt)

	5,29	3,56	4,97	2,40

b. Derav antall utlevert overvåket

	92,31 %	60,91 %	75,98 %	66,67 %

c. Viktigste utleveringssted

0. LAR-tiltak	20,83 %	3,89 %	28,88 %	0,00 %
1. Apotek	50,76 %	69,61 %	49,57 %	100,00 %
2. Kommunal tjenesteapparat	4,55 %	1,41 %	7,33 %	0,00 %
3. Institusjon/bosenter/fengsel	19,32 %	17,67 %	7,76 %	0,00 %
4. Legekontor	0,00 %	1,06 %	0,00 %	0,00 %
10. Annet	1,52 %	1,41 %	2,16 %	0,00 %
9. Ukjent	3,03 %	4,95 %	4,31 %	0,00 %

A10. Urinprøveordning

a. Type avtale

0. Ingen urinprøver	16,67 %	14,29 %	33,19 %	0,00 %
1. Stikkprøver	14,77 %	29,29 %	24,14 %	60,00 %
2. Regelmessig prøvetaking	61,36 %	41,07 %	32,76 %	40,00 %
9. Ukjent	7,20 %	15,36 %	9,91 %	0,00 %

b. Antall urinprøver pr uke (gjennomsnitt)	1,44	1,12	1,05	2,00

**B. SISTE FIRE UKER FØR
UTFYLLINGSDATO**

**B1. Kontakt med behandlingsapparatet
siste 4 uker**

a. Ansatt i LAR-tiltak

0. Nei	23,28 %	55,81 %	33,19 %	40,00 %
1. Ja	68,32 %	11,99 %	50,66 %	20,00 %
9. Ukjent	8,40 %	32,21 %	16,16 %	40,00 %

b. Konsulent ansatt i sosialkontor

0. Nei	20,00 %	32,37 %	36,96 %	0,00 %
1. Ja	68,85 %	60,79 %	45,22 %	100,00 %
9. Ukjent	11,15 %	6,83 %	17,83 %	0,00 %

c. Fastlege

0. Nei	43,46 %	19,27 %	46,93 %	0,00 %
1. Ja	38,46 %	52,00 %	27,63 %	100,00 %
9. Ukjent	18,08 %	28,73 %	25,44 %	0,00 %

d. Behandler i spesialisttjeneste psykiatri

0. Nei	74,81 %	53,44 %	68,86 %	20,00 %
1. Ja	13,95 %	16,41 %	10,09 %	40,00 %
9. Ukjent	11,24 %	30,15 %	21,05 %	40,00 %

e. Behandler i ruspoliklinikk/spesialteam

0. Nei	74,13 %	57,47 %	71,74 %	40,00 %
1. Ja	16,22 %	15,33 %	7,39 %	40,00 %
9. Ukjent	9,65 %	27,20 %	20,87 %	20,00 %

f. Gruppebehandling

0. Nei	83,14 %	58,53 %	78,07 %	60,00 %
1. Ja	3,14 %	5,81 %	2,63 %	0,00 %
9. Ukjent	13,73 %	35,66 %	19,30 %	40,00 %

**B2. Har det vært avholdt
ansvarsgruppemøte siste 4 uker?**

0. Nei	49,61 %	62,46 %	75,43 %	40,00 %
1. Ja	48,06 %	36,14 %	20,69 %	60,00 %
9. Ukjent	2,33 %	1,40 %	3,88 %	0,00 %

B3. Psykiske vansker siste 4 uker

a. Alvorlig depresjon

0. Nei	66,41 %	53,71 %	60,61 %	20,00 %
1. Ja	22,90 %	21,55 %	22,08 %	40,00 %
9. Ukjent	10,69 %	24,73 %	17,32 %	40,00 %

b. Alvorlig angst

0. Nei	63,22 %	53,87 %	51,08 %	20,00 %
1. Ja	26,44 %	20,77 %	29,44 %	60,00 %
9. Ukjent	10,34 %	25,35 %	19,48 %	20,00 %

c. Vrangforestillinger/hallusinasjoner

0. Nei	81,01 %	71,48 %	76,09 %	100,00 %
1. Ja	5,43 %	5,28 %	4,35 %	0,00 %
9. Ukjent	13,57 %	23,24 %	19,57 %	0,00 %

**B4. Kroppslige skader/sykdommer
som påvirker livsførsel eller livskvalitet
siste 4 uker**

0. Nei	53,10 %	49,30 %	51,72 %	80,00 %
1. Ja	37,60 %	29,58 %	36,21 %	20,00 %
9. Ukjent	9,30 %	21,13 %	12,07 %	0,00 %

B5. Stoff- og alkoholbruk siste 4 uker

a. Opioder

0. Nei	54,37 %	61,48 %	62,07 %	60,00 %
1. Ja	30,04 %	9,19 %	14,66 %	20,00 %
9. Ukjent	15,59 %	29,33 %	23,28 %	20,00 %

b. Cannabis

0. Nei	39,92 %	41,13 %	33,19 %	20,00 %
1. Ja	42,21 %	28,01 %	44,83 %	60,00 %
9. Ukjent	17,87 %	30,85 %	21,98 %	20,00 %

c. Benzodiazepiner eller lignende

0. Nei	31,30 %	43,62 %	29,74 %	40,00 %
1. Ja	54,20 %	28,72 %	53,02 %	40,00 %
9. Ukjent	14,50 %	27,66 %	17,24 %	20,00 %

d. Sentralstimulerende midler

0. Nei	59,62 %	58,87 %	59,48 %	60,00 %
1. Ja	20,00 %	9,57 %	14,66 %	20,00 %
9. Ukjent	20,38 %	31,56 %	25,86 %	20,00 %

e. Alkohol til beruselse

0. Nei	70,99 %	61,21 %	62,93 %	60,00 %
1. Ja	9,54 %	6,76 %	8,19 %	0,00 %
9. Ukjent	19,47 %	32,03 %	28,88 %	40,00 %

**B6. Hyppighet av stoff-og alkoholbruk
siste 4 uker**

0. Aldri	23,74 %	36,88 %	24,14 %	40,00 %
1. Få enkeltepisoder	27,63 %	16,31 %	17,67 %	20,00 %
2. Regelmessig bruk	34,63 %	22,70 %	43,97 %	20,00 %
9. Ukjent	14,01 %	24,11 %	14,22 %	20,00 %

**B7. Alvorlighet av stoff- og alkobruk
siste 4 uker**

0. God funksjon, fungerer "som andre"	39,69 %	43,91 %	39,74 %	60,00 %
1. Blandet funksjon. Av og til ruspåvirket	24,81 %	16,24 %	23,58 %	0,00 %
2. Avhengighetspreget, rusdominert funksjon	20,61 %	6,64 %	18,78 %	20,00 %
9. Ukjent	14,89 %	0,00 %	17,90 %	20,00 %
		33,21 %		

C. SISTE ÅR

C1. Lovbrudd siste år

Arrestert, satt i varetekt, tiltalt; dømt

0. Nei	75,57 %	70,32 %	72,53 %	100,00 %
1. Ja	11,83 %	6,01 %	9,01 %	0,00 %
9. Ukjent	12,60 %	23,67 %	18,45 %	0,00 %

C2. Overdose siste år

0. Nei	80,68 %	79,08 %	84,12 %	100,00 %
1. Ja	7,20 %	2,48 %	1,29 %	0,00 %
9. Ukjent	12,12 %	18,44 %	14,59 %	0,00 %

C3. Suicidforsøk siste år

0. Nei	83,33 %	79,15 %	82,83 %	100,00 %
1. Ja	5,30 %	1,06 %	1,29 %	0,00 %
9. Ukjent	11,36 %	19,79 %	15,88 %	0,00 %

C4. Stoff- og alkoholbruk siste år

0. Ikke brukt	14,12 %	19,86 %	14,59 %	20,00 %
1. Noe brukt, men bare i kortere perioder	22,90 %	14,54 %	15,02 %	0,00 %
2. Brukt i lengre perioder, men ikke hele tiden	29,77 %	15,96 %	36,48 %	20,00 %
3. Brukt regelmessig hele året	25,57 %	31,21 %	21,03 %	40,00 %
9. Ukjent	7,63 %	18,44 %	12,88 %	20,00 %

C5. Fornøydhet

a. Pasientens vurdering

0. Fornøyd vellykket	49,43 %	48,03 %	46,75 %	60,00 %
1. Både-og	29,66 %	18,64 %	26,41 %	20,00 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	10,65 %	3,94 %	9,96 %	0,00 %
9. Ukjent	10,27 %	29,39 %	16,88 %	20,00 %

b. Utfyllers vurdering

0. Fornøyd vellykket	37,55 %	46,97 %	45,89 %	60,00 %
1. Både-og	39,08 %	28,03 %	30,74 %	0,00 %
2. Misnøyd/ikke vellykket	15,33 %	5,30 %	6,06 %	20,00 %
9. Ukjent	8,05 %	19,70 %	17,32 %	20,00 %

C6. Anbefales behandlingsendringer?

0. Nei	62,61 %	66,79 %	61,57 %	60,00 %
1. Ja	27,31 %	12,69 %	17,90 %	40,00 %
9. Ukjent	10,08 %	20,52 %	20,52 %	0,00 %

C6. Hvem har deltatt/spurt ved utfyllingen?

a. Pasient

0. Nei	64,53 %	49,48 %	63,95 %	80,00 %
1. Ja	35,47 %	50,52 %	36,05 %	20,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

b. Medarbeider

0. Nei	48,30 %	28,92 %	21,03 %	20,00 %
1. Ja	51,70 %	71,08 %	78,97 %	80,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %

c. Ansvarsgruppe

0. Nei	92,08 %	78,05 %	93,13 %	80,00 %
1. Ja	7,92 %	21,95 %	6,87 %	20,00 %
9. Ukjent	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %